

PREKEN OP FEESTDAGEN

Door

Ds. D. A. Detmar

Nederlands Hervormd predikant

Te

Ede

STICHTING DE GIHONBRON

MIDDELBURG

2004

Inhoud

1. DE GEBOORTE VAN DE HEERE JEZUS

Tekst: Lukas 2:1-7

"En het geschiedde in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van den keizer Augustus, dat de gehele wereld beschreven zou worden. Deze eerste beschrijving geschiedde, als Cyrenius over Syrië stadhouder was. Enz.

2. DE HEUGELIJKE TIJDING AAN DE HERDERS

Tekst: Lukas 2 : 8-12

"En er waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en hielden de nachtwacht over hun kudde. En zie, een engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen hen, en zij vreesden met grote vreze. Enz

3. DE HEMELSE LOFZANG

Tekst: Lukas 2 : 13, 14

"En van stonden aan was daar met den engel een menigte des hemelsen heirlegers, prijzende God en zeggende: Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen."

4. DE TROOSTREDE VAN DE HEMELGEZANT 63

Tekst: Mattheüs 28:5-8

"Maar de engel antwoordende zeide tot de vrouwen: Vreest gijlieden niet; want ik weet, dat gij zoekt Jezus, Die gekruisigd was. Hij is hier niet; want Hij is opgestaan, gelijk Hij gezegd heeft." Enz.

5. DE HEMELVAART VAN CHRISTUS

Tekst: Handelingen 1:9

"En als Hij dit gezegd had, werd Hij opgenomen daar zij het zagen, en een wolk nam Hem weg van hun ogen."

6. PETRUS TOESPRAAK OP DE PINKSTERDAG

Tekst: Handelingen 2:14-18

"Maar Petrus staande met de elve, verhief zijn stem en sprak tot hen: Gij Joodse mannen, en gij allen die te Jeruzalem woont, dit zij u bekend en laat mijn woorden tot uw oren ingaan. Want dezen zijn niet dronken, gelijk gij vermoedt; want het is eerst de derde ure van den dag. Enz.

7. EEN HEERLIJKE BELOFTE

Tekst: Romeinen 8:28.

"En wij weten, dat degenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk degenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn."

8. AAN JEZUS GELIJK

Tekst: 1 Johannes 3: 2.

"Geliefden, nu zijn wij kinderen Gods, en het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen. Maar wij weten, dat als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen; want wij zullen Hem zien gelijk Hij is."

Dirk Adrianus Detmar

Dirk Adrianus Detmar werd geboren op 9 augustus 1774 te 's Gravenhage.

Op 7 september 1806 werd hij bevestigd tot predikant van de Nederland Hervormde Gemeente De Vuursche (bij Baarn). Reeds op 14 juni 1807 nam hij afscheid van zijn eerste gemeente, om een week later bevestigd te worden in Wijk bij Heusden. Op 5 maart 1815 verbond hij zich aan de gemeente van Woerden. Op 12 oktober 1834 werd hij bevestigd in Ede.

Op 23 juni 1844 preekte hij voor de laatste maal, en wel over Handelingen 8:26-40.

Op 5 augustus 1844 overleed hij. Hij werd begraven op 9 augustus, de dag waarop hij zijn 70ste verjaardag zou hebben gevierd.

De preken die u hierbij wordt aangeboden, is herschreven in hedendaags grammatica. Een gedeelte werd overgenomen uit "Enige eenvoudige Godvruchtige oefeningen, tot opwekking, bemoediging en vertroosting"; uitgave 1828.

Detmar noemt dit geen preken, maar "oefeningen", omdat ze niet in een kerkdienst, maar in een gezelschap werden uitgesproken.

1. DE GEBOORTE VAN DE HEERE JEZUS

Als gezant van mijn Heere ben ik in dit morgenuur opgeklommen, om u dat heuglijke Woord te verkondigen, dat Jezus is geboren! En zou er wel een Woord zijn, welks inhoud verblijdender voor Gods engelen, vertroostender voor des Heeren gelovig volk en verschrikkelijker is voor de duivelen, dan dit: God zond Zijn eniggeboren Zoon in de wereld; God is geopenbaard in het vlees. Ja, onuitsprekelijk zalig woord: Gods Zoon komt op aarde; de Heere der heerlijkheid verschijnt in het vlees, wordt geboren in een beestenstal en ligt neder in een kribbe. O, als het volk des Heeren op dit feest mag ingeleid worden in dat aanbiddelijke wonder van Gods eeuwige liefde, die ook daarin aan hen, doemschuldigen, is bewezen, dan zinken zij weg voor des Heerera aangezicht in ootmoedige aanbidding en bewondering. O, wellicht is dit reeds in dit morgenuur hun zalig voorrecht geweest, dat zij reeds in het verborgen neergekniel, hun dierbare geboren Koning hebben mogen begroeten en huldigen; ja, dat zij Hem, als bij vernieuwing, hebben mogen inroepen als de eeuwige Koning over hun hart.

Ik heet u dan welkom, lieve medereizigers door de woestijn op Sion aan, op dit heilvolle geboortefeest van onze gezegende Immanuël. Ach, wij zijn wederom vermoeid, ja, buiten adem op de woestijnreis en de weg zou ons met Elia wel eens teveel kunnen zijn; maar o, hoe zalig, hoe neerbuigend goed is onze trouwe Verbondsgod; nu schenkt Hij ons weer een verkwikkend Elim der rust, waar onze zielen wederom verkwikt en versterkt zullen worden door geestelijke palmvruchten en zalige teugen uit de fontein van het levende water. En waar is dan die liefelijke rustplaats, waar wij onze pelgrimsstaven enige ogenblikken zullen neerzetten? Kinderen Gods, in zwakker of sterker geloof, het is in Bethlehems nederige beestenstal; daar zullen wij, in de geest, de Godmens in een kribbe aanschouwen, en in vereniging met al Gods kinderen op aarde, Hem als de geboren Koning - als onze geboren Koning - huldigen en aanbidden.

O, mocht dan zo dit uur, dit feest voor ons tot heil en zaligheid zijn! Mocht Jezus op dit feest ook in uw hart worden geboren, onbekeerde zondaar of zondares, die tot hiertoe nog voortgaat, om Hem, Die van de hemelen is, te versmaden, en u zelfs ergert aan de nederige omstandigheden Zijner Goddelijke geboorte. Voor u, kleinmoedige zielen, die Jezus in waarheid liefhebt, en u deze morgen reeds zo heilbegerig hebt opgemaakt om, met al Gods kinderen, de geboren Koning - och, mocht het zijn ook als uw geboren Koning - te aanbidden; voor u zij dit feest in nadruk zalig en verkwikkend; ja, het wordt u geschonken, met een opgeklaard geloofsoog, zodanig op dat Wonderkind te staren, dat u, met afzien van alles wat buiten Hem is, u voor tijd en eeuwigheid aan Hem mocht overgeven en kwijtraken en met al Gods volk uitroepen: Jezus is niet alleen geboren, maar Hij is ook voor mij geboren.

Bevestigd volk des Heeren, is dit door ontfermende genade ons voorrecht geworden en hebben wij daar al de zalige eerstelingen van mogen smaken, toen wij in onze diepe onwaardigheid deze morgen neergekniel, onze geboren Koning en Borg mochten aanbidden; hebben wij toen reeds mogen proeven en smaken, hoe goed en zalig het is, op de woestijnreis in dat Elim der verkwikking even uit te rusten, o, dit zij dan door genade verder ons voorrecht op dit feest, en dan zetten wij, in onze God verkwikt en versterkt, blijmoedig de reis voort op Sion aan, waar wij niet meer in de geest, maar van aangezicht tot aangezicht onze geboren en verheerlijkte Koning zullen aanschouwen en grootmaken. Maar verenigen wij ons nu vooraf, om over deze ure en dit feest Zijn zegen eerbiedig en gelovig af te smeken.

Tekst: Lukas 2:1-7

"En het geschiedde in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van den keizer Augustus, dat de gehele wereld beschreven zou worden. Deze eerste beschrijving geschiedde, als Cyrenius over Syrië stadhouder was. En zij gingen allen om beschreven te worden, een iegelijk naar zijn eigen stad. En Jozef ging ook op, van Galiléa, uit de stad Nazareth, naar Judea, tot de stad Davids, die Bethlehem genaamd wordt (omdat hij uit het huis en geslacht Davids was), Om beschreven te worden met Maria, zijn ondertrouwde vrouw, welke bevrucht was. En het geschiedde, als zij daar waren, dat de dagen vervuld werden, dat zij baren zou. En zij baarde haar eerstgeboren Zoon en wond Hem in doeken en legde Hem neder in de kribbe, omdat voor henlieden geen plaats was in de herberg."

Het lijkt geen twijfel, dat Lukas zeer nauwkeurig is in het verhalen van de gebeurtenissen, die betrekking hebben op de geboorte en het leven van Jezus Christus. Immers, in het eerste hoofdstuk van zijn Evangelie spreekt hij over de ontvangenis van Johannes de Doper, alsook over de aankondiging van de geboorte van Christus aan Maria en tenslotte over de geboorte van Johannes zelf.

In onze tekst gaat hij ertoe over, om de geboorte van Christus in al haar omstandigheden te beschrijven. Laat ons:

1. Deze omstandigheden op een korte wijze inzien;
2. Nog wat nader stilstaan bij hetgeen als hoogst belangrijk in die geboorte moet beschouwd worden en
3. Met een toepasselijk gevolg besluiten.

1. Deze omstandigheden op een korte wijze inzien

In de woorden zelf zien wij eerst de aanleidende oorzaak, dat Jezus te Bethlehem is geboren en ten andere, wensen wij de geboorte zelf te beschouwen. "Het geschiedde in diezelfde dagen", zegt de tekst; namelijk, in die dagen, waarin alles, wat in het eerste hoofdstuk vermeld is, was voorgevallen. Dat waren nu die gewichtige dagen, waarnaar de oude godsvrucht zo reikhalzend had uitgezien; waarnaar koningen en profeten zo begerig hadden verlangd, maar die zij niet hadden mogen aanschouwen; nog eens, het waren die dagen, waarin de Zon der gerechtigheid opging, zo vol van troost en blijdschap voor al Gods volk op aarde; dagen, die de Heere gemaakt heeft en waarover zij zich in hun God verheugden en verblijdden.

Gods aanbiddelijk bestuur baande de weg, dat Jezus juist op die plaats, welke door de profeten voorspeld was, moest worden geboren, want keizer Augustus liet een gebod uitgaan.

Deze keizer was de neef van Julius Caesar, die hem tot zijn zoon had aangenomen, en hem tevens had verklaard als de opvolger in zijn keizerrijk. Na de dood van zijn oom, die in de Romeinse raad gedood werd, strafte hij de moordenaars en bracht, na enige veldslagen, het rijk in een vreedrijke rust. In het zestiende jaar van zijn regering werd hem, vanwege zijn loffelijke daden, de ere naam van Augustus, dat is: vermeerderaar, gegeven.

Deze keizer nu gaf een bevel, dat er een beschrijving van de burgers plaats zou hebben; een beschrijving, waartoe hij voorzeker gewichtige redenen gehad zal hebben. Men versta hier door de uitdrukking "de gehele wereld" zoals dit ook op andere plaatsen in de Heilige Schrift voorkomt: het gehele land van Judéa, dat in die tijd geregeerd werd door Herodes, bijgenaamd "de Grote."

De beschrijving zelf was een openlijke volksoptekening, waardoor het getal van de inwoners van het land, zowel die van het mannelijke als die van het vrouwelijke geslacht, met hun huisgezinnen in staten en openbare registers werd gebracht. Dit bevel nu was een duidelijk teken van het misnoegen van de keizer over de handelingen van Herodes, de koning; maar het was niet minder een treurige aanduiding voor het Joodse volk, hoe hetzelfde weldra zijn schijnbare vrijheid voor een gehele belastingplichtigheid en afhankelijkheid van de Romeinen zou moeten verwisselen.

Bij de bepaling echter van de juiste tijd van deze beschrijving doet zich een zwaarigheid op. De ongewijde geschiedenis namelijk bewijst op genoegzame grond, dat Cyrénus - of Quirinus - welke hier door Lukas genoemd wordt, eerst na de dood van Herodes het bewind in handen heeft gekregen, en ook, dat, ten tijde van deze beschrijving, deze zelfde waardigheid door een zekere Sectus Saturnus werd bekleed. Ondoelmatig zou het zijn met deze plechtige gelegenheid, om in een breedvoerig betoog over de onderscheiden lezingen en gevoelens, door grote geleerden aangevoerd, uit te weiden. Genoeg zij het daarvan te zeggen, dat sommigen lezen in plaats van "deze eerste beschrijving geschiedde, als Cyrénus over Syrië stadhouder was", dat deze beschrijving geschiedde éér - voordat - Cyrénus die waardigheid bekleedde. En op zodanige wijze wordt dit woord ook vertaald in Joh. 1:15 en 30. Hoewel nu deze lezing vele voorstanders in voornamen mannen gevonden heeft, hebben weer andere Godvruchtige en geleerde uitleggers, met welke wij ons het liefst verenigen, deze genoemde uitlegging ten zeerste voldoende geacht, en gaven aan de geschiedkundige zaak de volgende hoogstwaarschijnlijke verklaring, namelijk, dat aan Cyrénus, die tijdens deze beschrijving, onder het stadhouderschap van Saturnus, Romeins raadsheer was, de zorg en het toezicht over dezelve is toevertrouwd en dat na de dood van Saturnus aan hem de stadhouderlijke waardigheid is opgedragen. Na de dood van deze Saturnus en onder de regering van Cyrénus, schreef de Evangelist Lukas zijn Evangelie. Daar nu grote mannen vaak met een zodanige titel genaamd worden, waarbij zij het meest algemeen bekend zijn, ook wanneer men spreekt van zaken, door hen verricht voordat zij tot die waardigheid waren opgeklommen, zo veronderstellen deze geachte uitleggers, dat ook Lukas, de Evangelist, hier deze wijze van spreken gebruikt heeft, en dan zal dit gedeelte van onze tekst aldus gelezen moeten worden: Deze eerste beschrijving is geschied door Cyrénus, de stadhouder van Syrië.

Maar hoe dit dan ook zij, dit mag men op zekere grond aannemen, dat dit verhaal van Lukas geen historische misslag kan geweest zijn; daarvoor worden wij volkomen gewaarborgd én door de nauwkeurige schrijfwijze van de Evangelist én door het stilzwijgen van de bittere vijanden van die tijd, die voorzeker bij het ontdekken van zo'n misslag, zijn geschrijf zouden veroordeeld hebben en eindelijk ook door de zorg van de apostel Paulus, onder wiens opzicht Lukas zijn Evangelie schreef. Deze hoogverlichte apostel zou als voormalig kwekeling van Gamaliël, een strikte Farizeeër, zo'n misslag niet hebben geduld.

Allen dan, namelijk die Joden waren, gingen op tot deze beschrijving. Hoe hard het hun viel, om aan de Romeinen schattingplichtig te zijn, zo zelfs, dat bij dergelijke gelegenheden wel eens oproer onder het volk plaats vond, thans echter gingen zij onderworpen daarheen, ieder naar zijn eigen stad, dat is: naar de plaats waar hij geboren was, of naar die, waarin zijn vaderlijk erfdeel lag, om, gelijk gezegd is, beschreven te worden.

Dit was een treffende omstandigheid, geliefde toehoorders, door de aanbiddelijke voorzienigheid Gods met zo veel wijsheid daargesteld, opdat de waarheid der oude godsspraken volkomen zou worden bevestigd en de gezegende Messias juist op die plaats de wereld zou intreden, welke door de mond van de profeten zo nauwkeurig was aangeduid. Zie eens, mijn toehoorders, hoe wonderlijk en aanbiddelijk werkt ook hier de almachtige God! O ja, Hij heeft het hart van een Augustus, zowel als van alle koningen en keizers in Zijn hand en Hij neigt en buigt deze als waterbeken, tot uitvoering van Zijn heilige wil.

Zo werden dan Jozef en Maria naar Bethlehem, de gezegende plaats waar de Messias moest geboren worden, gedreven, en dat wel op zodanige wijze dat niemand, zelfs van de bitterste vijanden, enige grond zou kunnen vinden, om hen van opzettelijke list en bedrog, ter bereiking van die voorzegde plaats, te verdenken.

Mijn toehoorders, hoe zien wij, tot beschaming en verstomming der vijanden, de Goddelijkheid van dat dierbare profetische Woord hier helder doorstralen; ja, terecht schreef de apostel Petrus in zijn tweede brief van dat profetisch Woord, dat dát zeer vast is, als van een licht, schijnende in een duistere plaats, totdat de dag aanlachte en de Morgenster der aanvankelijke vervulling opga in de harten van de gelovigen. Zo had dan ook Jozef, op keizerlijk gezag, zich naar de plaats der beschrijving begeven en hij ging dan ook op "van Galiléa, uit de stad Názareth", in Galiléa gelegen, alwaar toen zijn woonplaats was, naar het land van Judéa, en wel in nadruk "tot de stad Davids, die Bethlehem genaamd wordt (omdat hij uit het huis en geslacht van David was)." Dit was dan de stad, waarin zijn roemrijke voorouders eertijds hadden gezeteld; want ofschoon de Godvruchtige Jozef thans tot een geringe stand was gebracht, zodat hij het handwerk van een timmerman, en dat wel in het zo kleine als onaanzienlijke Nazareth, uitoefende, echter was hij van zodanige hoge afkomst, dat hij oorspronkelijk afstamde uit het koninklijk geslacht en stamhuis van de man naar Gods hart, de vrome koning David.

Zo begaf hij zich dan, zoals alle andere nazaten en families, daar in vroegere of latere tijd geboren, naar Bethlehem. Maar, mijn toehoorders, bij een ander aanbiddelijk Godsbestuur moeten wij vooral stilstaan, bij het lezen van die woorden in onze tekst: Hij ging "met Maria, zijn ondertrouwde vrouw, welke bevrucht was."

Met deze weinige en zo eenvoudige woorden vermeldt de Evangelist Lukas een bijzonderheid, die wij, zonder dat Godsbestel voor ogen te hebben, ons nimmer zouden kunnen verklaren. Immers, hoe nadrukkelijk het bevel des keizers om op te komen ook geweest mag zijn, kon men zich echter wel verzekerd houden, dat Maria in haar omstandigheden een voldoende verschoning wegens haar achterblijven gehad zou hebben; maar ook evenmin laat het zich buiten dit aanbiddelijk Godsbestel verklaren, hoe de liefde en belangstelling van Jozef voor de Godvrezende Maria, en ook haar bezorgdheid en vrees voor het bange uur, dat zo aanstaande was, niet belette dat zij zich blootstelde aan een zo moeitevolle reis in een zo ongunstig jaargetijde; maar o, terwijl het ongeloof hier zo beschaamd wordt, mag het Gods kinderen wel eens gebeuren, bij geestelijk licht, de gangen des Heeren in Zijn heiligdom met aanbidding te bewonderen en wanneer zij die dan ook in deze zonderlinge weg zo heerlijk mogen bespeuren, dan roepen zij met Paulus uit: *Wij weten, dat Jezus, als de Messias, uit Juda gesproten en uit het zaad Davids, ook te Bethlehem geboren is, naar de Schriften.*

Zo Goddelijk voortgeleid, beschermd en beveiligd, komt het Godvruchtige ondertrouwde paar te Bethlehem aan; maar wederom: welk een beproeving wacht hen hier nu? De stad Bethlehem is dermate opgevuld met mensen, die tot de beschrijving

waren opgekomen, dat er voor Jozef en Maria niets overschoot, dan om, hoe moeilijk dit Maria in haar omstandigheden ook vallen mocht, hun intrek te nemen in één der stallen, die daar aanwezig waren. En terwijl zij dan op die plaats hun intrek hadden genomen en wellicht wachtten op de ambtenaar, die het volk moest opschrijven, zo was het ogenblik daar, waarnaar de oude godsvrucht zo reikhalzend had uitgezien, en dat door de mond der profeten was aangekondigd.

De Evangelist Lukas zegt: "En het geschiedde, als zij daar waren, dat de dagen vervuld werden, dat zij baren zou. En zij baarde haar eerstgeboren Zoon en wond Hem in doeken en legde Hem neder in de kribbe, omdat voor henlieden geen plaats was in de herberg."

O, kinderen Gods! Vrijgekochten door Die dierbare Koning! Och, het zij uw zalig voorrecht, bij het licht van God de Heilige Geest, datgene, wat de Evangelist Lukas op een zo eenvoudige wijze verhaalt, op dit feest gelovig en in aanbidding en bewondering weggezonden, ook met toepassing op uzelf, in te zien; ik zeg in te zien, volk des Heeren, en nog wel door die spiegel, waarvan Paulus schreef. Want wanneer wij eenmaal, wellicht spoedig, van dat lichaam der zonde ontdaan en in onverderfelijkheid wandelen, dan zal het aanbiddelijk wonder van eeuwig vrijmachtig welbehagen, dat hier in diepe nederigheid zo Goddelijk doorstraalt, wel heerlijker ingezien, maar nimmer doorzien worden.

Kom, gelovig volk des Heeren! Nu naderen wij dat zalig Elim der verkwikking, waarvan ik in mijn voorafpraak iets zei. Wij zijn in de geest in die stal van Bethlehem en wij staren op die nederige kribbe en wij staren op het Kind, gewonden in doeken, maar o, niet om ons te ergeren aan die nederige omstandigheden. Neen. In het Wonderkind, Dat daar neerligt, zien wij het rustpunt, waarin alle Gods beloften samenlopen; zien en gevoelen wij het, dat God geopenbaard is in het vlees. Ja, wat nog meer zegt: Met wegzinking in onze onwaardigheid gevoelen wij het, dat de straf, die ons de vrede aanbrengt, reeds in deze nederige geboorte op Hem rust. Maar, o zalig voorrecht, wij mogen er ook tot roem van vrije genade bijvoegen: "Door Zijn striemen is ons genezing geworden."

Zo was dan de volheid des tijds daar, en Maria, de gezegende onder de vrouwen, baart haar eerstgeboren Zoon, Die met het hoogste recht die titel en dat karakter voeren mocht, omdat Hij toch is de Eerstgeborene van alle creaturen en tevens de Erfgenaam van alle dingen. Zodra Maria haar Zoon gebaard had, zwachtelde zij Hem in windselen. Zij werd in dit uur van grote nood zo wonderdadig door God gesterkt, dat zij zich in staat voelde, om zelf dat werk te verrichten en nu was zij dan genoodzaakt haar Kind in een beestenkrib of voederbak, in die stal aanwezig, neer te leggen, omdat er niets geschikter daartoe aanwezig was.

O, gelovig volk des Heeren! Wij staren hier met een oog des geloofs op dat verbazend, aanbiddelijk Wonder. Hij, Die de hemel tot Zijn troon heeft, en de aarde tot een voetbank Zijner voeten, wordt hier in een beestenstal geboren; in een kribbe neergelegd. Nog eens, Hem, Wie de hemelen niet kunnen omvatten, ligt hier neder, gewonden in doeken.

O, nederige en tevens wondervolle geboorte! Godvruchtigen, ik wens, u bent thans in de geest in Bethlehems nederige stal; met een opgeklaard geloofsoog staart u op dat dierbare Wonderkind en u zinkt weg in verwondering en aanbidding over de neerbuigende liefde Gods, daarin ook aan u bewezen.

Ik heb in een korte omschrijving u genoeg gezegd van de tekst zelf, en wens dus

2e. Het opmerkenswaardige in deze geboorte nog enigszins nader met u in te zien.

Daartoe bepaal ik mij tot de volgende bijzonderheden:

- a. In de geboorte van Christus, zoals die hier en verder in al haar omstandigheden wordt voorgesteld, spreiden zich al Gods deugden luisterrijk tentoon.
- b. De beloften Gods worden in dezelve vervuld.
- c. Er is een bijzonder Godsbestuur in op te merken.
- d. Zij is een bron van heil voor de volkeren der aarde.

O, heerlijke geboorte van Gods Zoon, want ik zeide:

a. Al Gods deugden spreiden zich daarin luisterrijk tentoon.

Hoe schittert hier, mijn toehoorders, niettegenstaande al het nederige wat wij hier aantreffen, de majesteit en heerlijkheid Gods in deze wondergeboorte. Hoe wordt in deze grote verborgenheid God - geopenbaard in het vlees - de onnagaanbare en diepe wijsheid des Heeren bewonderd. Wat een verbazende almacht Gods kenmerkt deze wondergeboorte, ook in de omstandigheden, die er aan vooraf gingen; ja, de rechtvaardigheid en heiligheid Gods worden er in gehandhaafd, vooral wanneer wij het grote doel van deze geboorte voor het oog houden, waarom Paulus schreef, dat God Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar Hem gesteld heeft "tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid"; maar ook, wat een oneindige liefde en barmhartigheid Gods wordt daarin bespeurd; ja, daarvan getuigde Jezus zelf: "Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft." Johannes zegt daarvan: "Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God Zijn eniggeboren Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door Hem." Ja, voor gevallen en doemschuldige zondaren, voor strafschuldigen zendt God Zijn geliefde Zoon in het vlees; voor zulken wordt Hij in nederige omstandigheden in Bethlehems beeststal geboren. O Godvruchtigen, aanbidden wij bij de kribbe van dit Wonderkind al die deugden Gods; vooral ook de liefde des Vaders, Die Zijn eniggeboren Zoon overgaf; maar ook de liefde van Christus, Die in de gestalte Gods zijnde, die van een dienstknecht aannam, om gehoorzaam te worden tot de dood, ja, tot de dood des kruises.

Maar hierin schittert ook Gods waarheid en trouw en dit leidt mij tot de tweede bijzonderheid, zij is deze:

b. Gods beloften worden in die geboorte bevestigd en vervuld.

Reeds in het Paradijs was die Godsbelofte gedaan, dat Hij, de Messias, als het Zaad der vrouw zou geboren worden, om de slang de kop te vermorzelen. Reeds aan de aartsvaders wordt Hij, als het gezegend Zaad, tot heil voor alle geslachten, voorgesteld; aan Mozes wordt Hij als die Profeet beloofd, Die God uit het midden Zijner broederen zou verwekken, dat is: op een wonderdadige wijze zou doen geboren worden. Aan David wordt Hij voorspeld als die Zoon, Die naar het vlees, uit zijn lendenen zou voortkomen. Jesaja profeteert van Hem als van dat Kind, die Zoon, Die geboren zou worden, Wiens naam was: "Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst"; ja, die geboren zou worden uit een maagd, en Die men Immanuël heten zou. Van Hem getuigt Daniël, dat Hij op de bepaalde tijd, als de Messias zou optreden; zelfs wordt door Micha dat Bethlehem Efratha, als de plaats waar die geboorte plaats zou hebben, aangeduid, en door Zacharia wordt Hij beloofd als die geopende Fontein tegen de zonde en onreinheid.

Dit alles wordt nu vervuld in deze ogenblikken der geboorte van Christus; want in de volheid des tijds zendt God Zijn Zoon in het vlees, geworden uit een vrouw. O onveranderlijke God! Uw waarheid en trouw worden hier op het nadrukkelijkst bevestigd. Godvruchtigen, dankt en aanbidt en zingt vrolijk in uw hart:

*Hij heeft gedacht aan Zijn genade,
Zijn trouw aan Isrel nooit gekrenkt;
Dit slaan al 's aardrijks einden gade,
Nu onze God Zijn heil ons schenkt.*

Ik zei verder:

c. Dat hier in deze geboorte een bijzonder aanbiddelijk Godsbestuur te aanschouwen is.

Die God, die Farao, Sanherib, Nebukadnézar, zowel als Darius en Kores bestuurde naar Zijn oogmerken en hoogst wijze bedoelingen, Die - wij hebben dit reeds bij de behandeling van de tekst opgemerkt - beheerste ook hier het hart van de Romeinse keizer Augustus. De volksbeschrijving mocht niet vroeger gebeuren en niet later plaatsvinden, maar moest juist nu geschieden, want Jezus moest niet te Nazareth, maar, volgens de schriften, in Davids stad, in Bethlehem geboren worden. Alles, zowel aangaande het gebod van de keizer en de uitvoering daarvan, als ten opzichte van Jozef en Maria in haar toestand, wordt hier, hoe zonderling ook, geschikt naar Gods wijze raad en moet uitlopen naar het plan van Zijn aanbiddelijke voorzienigheid en zo werken hier dan middelen en einden tezamen, opdat de wil volbracht wordt van Hem, Die spreekt en het is er en Die gebiedt en het staat er.

Maar eindelijk zei ik:

d. De geboorte van Jezus is een bron van heil voor de volkeren der aarde.

Ja, heilvolle geboorte, want daarin is een stof van blijdschap, "die al den volke wezen zal." Immers, zij is een bron van kennis en wijsheid, van reinheid en heiligheid, van troost en eeuwige zaligheid.

Hoe duister was het gesteld in de zedelijke wereld, voor Jezus' komst op aarde, bij heidenen niet alleen, maar ook bij de Joden; doch welk een licht van kennis en wijsheid ging er luisterrijk op door de geboorte van die Wijsheid Gods, van Die meerdere Salomo; een wijsheid om God te kennen en overeenkomstig die kennis in geest en in waarheid Hem te dienen. Maar ook, welk een bron ontsprong daardoor van reinheid en heiligheid! Hij toch, Die geboren werd, is die Fontein tegen de zonde en onreinheid. Nee, 's mensen zondige driften te beteugelen, zijn wereldlust te verdoven, liefde voor God en haat tegen de zonden in te boezemen, dat kon de verdorven rede niet; maar nu komt Jezus op aarde, en wel om zondaren zalig te maken; om zelfs de grootsten derzelve te stellen tot zichtbare toonbeelden van Zijn vrije genade. O heilvolle geboorte van Christus, waaruit de reiniging van duizenden, die afgewassen en geheiligd zijn, is voortgevloeid!

Nog eens, de geboorte van Christus is een bron, ook van troost en zaligheid. Ziedaar dan het middelpunt van alles; immers, wat baat toch de verlichting van het verstand en reiniging van de harten zonder troost of eeuwige zaligheid? Maar Jezus werd geboren. De Godmens verscheen in het vlees en een troostfontein ontsprong voor verslagen zondaren, die zonder deze komst op aarde in wanhoop moesten neerzinken. Ja, duizenden scheppen reeds op aarde uit die bron, de wateren van vertroosting en zaligheid. Trouwens, mijn christen, alles wat u hier geniet, uit de verzoening met God en de vergeving uwer zonden; alles wat uw ziel verkwikt en verheugt, vanwaar zou dit

zijn voortgekomen, dan alleen uit die zalige bron van Jezus' geboorte, waarmee Zijn lijden, dood en opstanding in het allernauwste verband staan, zodat het laatste, zonder het eerste, geen plaats kon hebben? O, juicht u vooral over de geboorte van Gods Zoon, want wegens Gods eeuwige liefde is Hij, in nadruk, u geboren, en kwam Hij voor u in het vlees, om arm te worden, daar Hij rijk was. En uit die geboorte zal voor u nog een veel hogere zaligheid voortvloeien.

Ging uw geboren Jezus uit de kribbe, als een Man van smarten naar het kruis, o, van dit kruis stapte Hij ook als overwinnaar ten troon en dezelfde Borg en Verlosser, Die als een arm omwonden Wicht voor u in de kribbe neerlag, Die leeft nu ook voor u op de troon, ja, en wel op die troon met dezelfde mensheid, die Hij voor u aannam, als uw vlees en bloed. Daar heeft Hij u reeds een plaats bereid; dáár zult u Hem eens zien in heerlijkheid en Hem ook daarvoor danken, dat Hij de mensheid aannam en in zulke nederige omstandigheden voor u werd geboren.

Ziedaar dan u slechts aanstippenderwijze doen zien, hoe in deze wondergeboorte Gods deugden zijn tentoongespreid, Zijn gedane beloften daarin zijn vervuld, hoe een aanbiddelijk Godsbestuur in dezelve zichtbaar is, en eindelijk, dat die geboorte een bron is van heil voor de volkeren der aarde. Laat ons nu,

Toepassing

Er nog het een en ander ter toepassing uit afleiden.

Ik wil daartoe de stof ontlenu aan de laatst behandelde bijzonderheid en de volgende vragen toepasselijk beantwoorden:

- a. Verblijden wij ons over Jezus' geboorte, als zijnde voor ons de bron van verlichting?
- b. Heeft die geboorte invloed op de reiniging van onze harten en wandel?
- c. Kunnen wij ons op goede gronden troosten met de geboorte van Jezus en een eeuwige zaligheid eruit verwachten?

a. Verblijden wij ons over Jezus' geboorte, als zijnde voor ons de bron van verlichting?

Ja, er vloeide ook voor ons een verlichting uit de geboorte van Jezus. Het Evangelie staat alsnog op de kandelaar en de blijde boodschap, dat Jezus is geboren, wordt ook onder ons gehoord. Maar helaas, hoe velen leven daarbij in duisternis en onwetendheid, die geheel verblind en onbekommerd op het pad der zonde en ongerechtigheid voortgaan; die niets op hebben met Jezus' geboorte in dit opzicht, om Hem te begeren als verlichtend Profeet, als reinigend Priester, of als regerend Koning over hun hart, en in wier hart Hij dan ook niet geboren is.

Velen leven onrein en onheilig naar het goeddunken van hun harten en missen door moedwillige ongehoorzaamheid deze vrucht van Jezus' geboorte; zulken, die er niet naar staan, dat door Zijn heiligheid en onschuld in ontvangenis en geboorte, ook hun zonden, waarin zij ontvangen en geboren zijn, bedekt mogen worden.

En, welk een troost of verwachting kan de zodanigen dan overblijven? Ach, niets anders dan zo één, die in een rampzalig doodsuur jammerlijk zal ontzinken. Nee, zondaar of zondares, die hierin uw beeld vindt getekend, u verblijdt zich niet over Jezus' geboorte, als zijnde voor u de bron van ware verlichting; uw blijdschap is een blijdschap der wereld, die, wanneer u op uw zondeweg blijft voortgaan, zal afgewisseld worden met een eeuwig jammer en gewezen. Eenmaal zult u in de geboren Koning uw verloorde Rechter moeten aanschouwen en uit Zijn mond het afdoend

vonnis horen: "Doch deze mijn vijanden, die niet hebben gewild, dat ik over hen koning zou zijn, brengt ze hier en slaat ze hier voor mij dood." Och, mocht deze ontzettende taal des Heeren door Zijn Geest nog eens dienstbaar gemaakt worden, om u nog in dit heden der genade uit die doodsslaap der zonde op te wekken en te doen kiezen wat tot uw vrede dient. O, mocht dat uw voorrecht eens worden op dit geboortefeest, dan zou u aanvankelijk iets ondervinden van die ware verlichting, welke uit die geboorte is voortgevloeid; ja, u zou door die verlichting u, in uw verblindheid, onreinheid en machteloosheid leren zien en gevoelen en de geboren Koning, als de bron van ware verlichting, reiniging en heiliging, voor uw hart leren begeren, en dan, ja dan reeds, zou u in dat wenen over uw zonden, in dat biddend smeken, dat Jezus als de geboren Koning ook u mocht worden tot wijsheid, gerechtigheid, heiligheid en volkomen verlossing, een blijdschap smaken, die u in de grootste genietingen van de wereldvreugde nimmer had ondervonden.

Och, jeugdigen van jaren, meer gevorderden in leeftijd, of ouden van dagen, ik herhaal het: indien u nog tot heden toe die geboren Koning niet als de Koning over uw hart hebt leren begeren, dan bent u diep ongelukkig en uw pad is hoogst gevaarlijk, want nog leeft u en bent u in dit eerste feestuur tegenwoordig, maar wie verzekert u, dat u het volgende feest van Jezus' geboorte zult beleven; ja, wie kan u waarborgen, dat er tussen de dood en u niet slechts nog maar een enkele schrede bestaat? Och, God brenge door Zijn Geest die woorden van hoge ernst en liefde, wegens het belang van uw onsterfelijke ziel, nog tot waarachtige bekering aan uw hart, opdat u dan nog heden, terwijl u het Woord van die geboren Koning hoort, uw harten niet moogt verharderen.

Maar ik vroeg ook:

b. Heeft die geboorte invloed op de reiniging van onze harten en wandel?

Die vraag wordt vooral aan u gedaan, kleinmoedige zielen, die, hoe zwak uw geloof ook moge zijn, toch begeerte gevoelt naar waarheid in het binnenste. Aan u, die in het verborgen neergeknield, niets vuriger begeert, dan de geboren Koning tot uw verlichting, reiniging en heiliging des harten. O, u zult het niet ontkennen, u ziet op dit feest ook dierbaarheid in dit Goddelijke Wonderkind, en ook zou u zo graag met het bevestigd volk des Heeren, Hem als uw Koning door het geloof omhelzen, en zou dan die geboorte reeds geen invloed hebben op de reiniging van uw hart en wandel? O voorzeker, in die harten, waarin de geboren Koning aanvankelijk leeft, daar schrijft Hij ook Zijn wetten en daar is begeerte naar waarheid en oprechtheid, ja, daar is het in het verborgen om doorgronding en reiniging des harten te doen en ofschoon u dan ook, oprechte zielen, nog met geen volkomen geloof kunt zeggen, dat Jezus, als de geboren Koning ook Koning is over uw hart, dit kunt u toch betuigen, dat het de begeerte uwer ziel toch is, om met afzien van de wereld en haar begeerlijkheid in tederheid voor Hem te leven. Och, het worde u geschonken, om Hem op dit feest, nog eens de eer van Zijn Godswerk in u te geven, zodat u, in vereniging met al het gelovig volk des Heeren mag uitgalmen: Jezus is niet alleen voor anderen, maar ook voor mij geboren. Het worde u geschonken, maar veel als armen en ellendigen, in uzelf, in het verborgen aan Zijn voeten te verkeren: o, daar is het zo veilig en zalig, want aldaar maakt Hij aan dwazen wijsheid bekend, en dit zult u, hoe kleingelovig u daar ook verkeren mag, wel eens mogen ondervinden. De Heere schenkt u maar veel van die zo nuttige onrust, die al meer en meer van gestalten doet afzien en alleen naar Jezus drijft, ja, waaruit de ware zielenrust geboren wordt. En zo mocht u dan verwaardigd

worden, om maar aan te houden in het gebed en meer gelovig uit te zien naar Hem, die te Zijner tijd gewis zal komen en niet achterblijven.

Tenslotte:

c. Kunnen wij ons op goede gronden troosten met de geboorte van Jezus, en er een eeuwige zaligheid uit verwachten?

Ja, kinderen Gods, dat is door genade uw zalig voorrecht geworden. O, bij geestelijk licht mag het ons wel eens gebeuren, die geboorte van onze Koning en dierbare Borg, in verband met het geheel volbrachte werk onzer zaligheid, met aanbidding en bewondering in te zien, en wie zal dan die zalige troost, vooral onder moeite en tegenheden des levens, kunnen beschrijven, die Gods kinderen genieten, wanneer Gods Geest met hun geest getuigt, dat alleen uit dat eeuwig vrijmachtig welbehagen van hun drie-enige Verbondsgod is voortgevloeid, dat Jezus ook voor hen is geboren en zij daarom kinderen Gods zijn? O christenen, bij die zalige troost:

*In de grootste smarten,
Blijven onze harten,
In den HEER' gerust,*

En ging onze dierbare Borg, van de kribbe naar het kruis; wij ook verkeren in een Mesech, een dal van tranen, waar wij zonder de verkwikkende en zalige nabijheid van onze Heere zouden moeten omkomen; maar Jezus, onze geboren Koning, stapte van het kruis naar de troon Zijner eeuwige heerlijkheid, om daar voor al de gegevenen van de Vader, die Hij door Zijn bloed vrijkocht, plaats te bereiden. O christenen, dit denkbeeld geve ons moed en kracht, om blijmoedig de pelgrimsreis voort te zetten, en in de strijd tegen de vijanden onzer ziel te volharden.

Eens, en wellicht spoedig, worden wij afgelost van onze post en de lieve bode des vredes voert ons uit de strijd in de eeuwige zegepraal. Dan vieren wij op geen gebrekkige wijze meer feest, gelijk hier in de woestijn, neen, daar op de eeuwige sabbat brengen wij onze geboren Koning, onze verheerlijkte Borg en Middelaar toe de lof, de eer en de aanbidding tot in eeuwigheid. Amen.

2. DE HEUGLIJKE TIJDING AAN DE HERDERS

Zo is dan, mijn geliefde toehoorders, het heuglijk feestuur aangebroken. Het feest van de komst van Gods Zoon op aarde. De hemel juicht; de aarde dankt en aanbidt, terwijl de hel siddert en beeft. Gods Woord is in het vlees gekomen. O, woord van troost en zaligheid voor allen, die in Hem geloven; nog eens: "God is geopenbaard in het vlees"; nu is er heil en zaligheid voor in zichzelf verloren zondaren.

Jezus is geboren! Maar, mijn toehoorders, ik kom tot u met deze gewichtige vraag in het belang uwer onsterfelijke ziel: Is Hij ook geboren in uw hart? Ziet en zoekt gij in Hem al uw heil voor tijd en eeuwigheid? Kiest en huldigt gij Hem voor uw hart als uw Heere, uw geboren Koning? Och, gave God dat dit door genade ons aller voorrecht ware, dat wij op zodanige wijze met elkaar mochten samenzijn. O, hoe gezegend voor onze ziel zouden wij dan dit heuglijk geboortefeest vieren!

Gij oprechten van hart, gij geniet door genade dat voorrecht, dat gij geen andere naam onder de hemel kent en begeert dan die van Jezus, de geboren Koning, en op deze feestdag is het uw lust en zielsbegeerte Hem door het geloof te omhelzen en te verheerlijken.

Was dit niet reeds in het verborgen voor de Heere uw smekende begeerte? Wat zegt uw hart? O zeker, u begeert die nederig geboren Koning boven alles wat in de hemel en op aarde is. En geen wonder; ook om uw ziel van een eeuwig verderf te bevrijden, kwam Hij in het vlees, niet alleen, maar heeft Hij Zich ook overgegeven tot in de dood; Hij leeft nu ook voor u aan de rechterhand Zijns Vaders in majesteit en heerlijkheid. Och, mocht ons feestvieren ook in dit uur Hem welbehaaglijk en voor onze ziel gezegend zijn en smeken wij Hem ootmoedig om een verbeurde zegen.

Tekst: Lukas 2 : 8-12

"En er waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en hielden de nachtwacht over hun kudde. En zie, een engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen hen, en zij vreesden met grote vreze. En de engel zeide tot hen: Vreest niet, want zie, ik verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal; Namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, Welke is Christus, de Heere, in de stad Davids. En dit zal u het teken zijn: Gij zult het Kindeken vinden in doeken gewonden en liggende in de kribbe."

Zo heeft dan Maria, naar hetgeen de godsspraken reeds hadden vermeld, haar eniggeboren Zoon gebaard en het grootste Wonder, wat ooit op aarde was aanschouwd, lag daar, in doeken gewonden, neder in een kribbe. Is Jeruzalem - zo zou men vragen - nu niet in rep en roer en wordt de tijding van deze wondergebeurtenis niet al aanstonds gebracht tot Herodes, de koning, of tot de oudsten van Israël? O neen, mijn geliefden, de Godmens kwam op een nederige wijze in het vlees, maar echter dat nederige en geringe werd ook hier met Goddelijke wijsheid gekozen.

Geen Herodes noch oudsten van Israël, maar herders, eenvoudige herders ontvangen daarvan de eerste blijmaar en wel door een afgezant des hemels. Laat ons de woorden van de tekst enigszins nader ontwikkelen en stilstaan:

1. Bij het verblijf der herders in Bethlehems velden.
 - a. Zullen wij de verschijning van de hemelgezant nader beschouwen.
 - b. Willen wij de belangrijke boodschap, de herders gedaan, enigszins nader overwegen, om dan eindelijk
 - c. Het krachtige bewijs van zekerheid nader in te zien, hetwelk hun de hemelgezant geeft, aangaande deze heilrijke gebeurtenis.

2. Zullen wij de geboorte van Christus, als de blijdschap van elke christen waardig, wat nader ontwikkelen.
3. Wensen wij van het verhandelde een toepasselijk gebruik voor onszelf te maken.

1. Bepalen wij ons dan bij het verblijf der herders in Bethlehems velden.

De tekst zegt: "En er waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en hielden de nachtwacht over hun kudde."

Hoe nederig en gering de omstandigheden van Jezus' geboorte ook waren, zodat geen gedaante der heerlijkheid aan Hem was, en niemand in het Kind van de onbekende vrouw, Dat daar in doeken gewonden in een kribbe neerlag, iets buitengewoons kon vermoeden, zo ontbrak het echter niet aan Goddelijke luister, die alle wereldse grootheid ver overtrof; daarvan werden deze eenvoudige herders krachtige getuigen. Zij toch werden vereerd met een majestueuze verschijning van de hemel. Zij bevonden zich, volgens de tekst, in de velden, in de nabijheid van Bethlehem gelegen. Bethlehem, hetwelk betekent: Huis des broods (een naam, die reeds van de vruchtbaarheid van het oord getuigt, waarin die stad was gelegen), onderscheidde zich als in het algemeen van het zeer vruchtbare Kanaän door overvloedige weiden en het was daardoor zeer bijzonder voor de veeteelt geschikt. Daar immers had reeds David de kudde van zijn vader geweid en ook daar waren nu deze herders, ten tijde van Jezus' geboorte; doch hoezeer een gelijk bedrijf uitoefenende, waren zij niet meer in stand en aanzien aan hem gelijk.

In de dagen van Abraham waren de herders vorsten, wier vriendschap door de koningen der steden begerig werd gezocht. In Davids tijd was het nog niet beneden de bezitter van veel land en vee, zelf zijn kudde te weiden, of door zijn kinderen doen te laten hoeden en niet alleen David, maar ook zijn voorganger Saul verwisselde de herdersstaf met de koninklijke scepter; doch ten tijde van Jezus' geboorte was met de voorvaderlijke eenvoudigheid ook al het aanzien van die stand verloren gegaan en zij, die toen de kudden weidden waren huurlingen of lijfeigenen, althans mensen van een geringe stand, zonder aanzien of vermogen. Als zodanig moeten wij ons de herders voorstellen, die zich hier in het veld hielden en in de open lucht hun schapen tegen het stelen van rovers en het verslinden van wild gedierte beveiligden. Deze toch bevonden zich niet in omheinde weiden, maar op het vrije veld; en zelfs wanneer het jaargetijde dit toeliet, werd de kudde `s nachts niet in stallen vergaderd, maar bleef deze in de weide, onder de hoede en het toezicht der herders, die elkaar dan afwisselden in het wachthouden over hun vee. Zo hielden dan ook deze herders de nachtwacht over hun - dat is de hun toevertrouwde - kudde.

Men wil uit deze omstandigheid opmaken, dat Jezus niet in die tijd van het jaar geboren is, als waarin wij nu daarvan gedachtenis viëren, omdat de wintermaand, die ook onder die luchtstreek zeer gestreng kon zijn, niet zou toelaten, de lange nachten met de kudde in het veld door te brengen. Maar wat hier ook van zij, het komt met het oogmerk van onze feestviering niet overeen, de tijd met onderzoekingen daarnaar door te brengen.

Niet aan een Herodes, die koning der Joden was; niet aan de raad, welke de belangen van de godsdienst moest behartigen, neen, aan eenvoudige herders in geringe stand werd het heuglijk bericht gebracht, dat Jezus was geboren. Ja, zo was het aanbiddelijk plan van God: De komst van Zijn Zoon in de wereld moest wel van ontwijfelbare blijken Zijner Goddelijke heerlijkheid vergezeld gaan, maar nochtans geen openbaar gerucht verwekken. Ontdekking en geheimhouding moesten hier, als het ware, verbonden wezen.

Immers, noch een Herodes, noch de grote raad der Joden, (de uitkomst heeft dit bij beiden geleerd) zouden van het bericht een goed gebruik hebben gemaakt. Nee, de overweldigende van de troon der Maccabeërs verlangde geenszins naar Christus en kon in Zijn komst zich niet verheugen. De Farizeeën, Sadduceeën en Schriftgeleerden waren ook al te zeer met eigen aanzien en vermogen ingenomen, dan dat zij zich aan de Christus Gods zouden onderwerpen. En wat toch betekent aanzien en vermogen in het oog van God? Hij, Die niet aanziet wat voor ogen is, maar alleen het hart gadeslaat, beoordeelt de mens niet naar de stand die hij op deze wereld bekleedt, maar naar de ootmoed die het hart vervult; naar de liefde, die er in gekoesterd en gekweekt wordt en naar de Godsvrucht, die het bezielt; deze alleen zijn de schatten, die in Gods oog waarde hebben en die daarom `s mensen streven meer dan alle aardse rijkdom waardig zijn. Veilig mogen wij, ook zonder de uitdrukkelijke vermelding van Lukas, veronderstellen dat deze herders Godvruchtige mensen waren, die de vertroosting Israëls verwachtten en op God hun hoop hadden gevestigd; ja, die hoop was wellicht nu het onderwerp van hun gesprekken, omdat zij de vervulling daarvan wel tegemoet zagen, maar echter niet zo nabij geloofden en ziedaar; ogenblikkelijk zullen zij er de eerste heuglijke aankondiging van ontvangen.

a. O, hoe wonderlijk is dikwijls de aanbiddelijke weg des Heeren! *Eenvoudige herders ontvangen in de nacht een boodschap van het hemelhof.*

"En zie", schrijft Lukas, "een engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen hen." De duisternis van de nacht wordt, op het onverwachts, afgewisseld met een helder licht, dat de glans der zon op de middag overtrof. Daar stond bij hen - hoogstwaarschijnlijk in menselijke gedaante - van bovenmenselijke heerlijkheid omstraald, een engel des Heeren, wiens hemelse afkomst in de luister zijner verschijning zo zichtbaar was, dat zij er geen ogenblik aan konden twijfelen, of zij zagen een onsterfelijke.

Aan Zacharias en Maria was een engel verschenen in gewone menselijke gedaante en zonder enige bovenaardse luister, maar hier verscheen de gezant des hemels in al de heerlijkheid van hemelse luister. Hij kondigde de geboorte van Gods Zoon aan en zijn komst zelf moest de ontwijfelbare zekerheid zijner aankondiging aantonen, daar die zekerheid in de aangekondigde zaak zelf niet gelegen was. Zij zouden een Kind vinden, in doeken gewonden, liggende in een kribbe; hoe zouden zij toch de aankondiging, dat juist dit kind de Christus was kunnen geloven, indien niet de majestueuze wijze, waarop hun die aankondiging werd gedaan, de ontwijfelbaarste zekerheid met zich bracht? En die zekerheid bracht zij mee in de heerlijkheid des Heeren, waarmee de engel was bekleed en die de herders omscheen en waardoor zij vreesden met grote vrees.

Geheel onverwacht was de nacht verlicht geworden en zien zij een gezant des hemels bij zich staan. Hoe zou niet dit geheel vreemde en onverwachte hen met schrik en vrees vervuld hebben? Zeer oud was het denkbeeld - en wellicht zich dagtekenend van de plechtige wetgeving op de Sinaï - dat het zien van een hemels wezen dodelijk was en zo'n wezen vertoonde zich nu aan hen; geen wonder dan, dat diens verschijning hun grote vrees inboezemde.

Doch niet om hen te verbazen of te doen schrikken en vrezen was deze gezant van de hemel tot hen gezonden; neen, in de taal, waarin zij tot elkaar spraken, spreekt hij hun aan: "Vreest niet", zei de engel tot hen, "want zie, ik verkondig u grote blijdschap", als wilde hij daarmee zeggen: Ver van angst en vrees hebt gij alle redenen, om u grotelijks te verheugen over het heil, om hetwelk u aan te kondigen, ik u ben

verschenen; een heil, dat niet alleen ulieden wedervaren, maar ook "al den volke wezen zal."

Door "al den volke" bedoelt de hemelgezant in de eerste plaats het volk van Israël, ofschoon ook verder alle volkeren in Hem, de Messias, gezegend zijn. O, welk een grote blijdschap werd door Gods engel aan die herders verkondigd! Die blijdschapstof zullen wij straks nog nader inzien, als een blijdschap voor de hemel en een blijdschap voor de aarde; voor engelen en mensen.

b. Die blijdschap nu, vond haar redenen daarin: "*Dat u heden geboren is de Zaligmaker.*" De Zaligmaker, de Verlosser, Die het grootste heil zou aanbrengen. Dus bracht Gods engel hun een heuglijke tijding, een heerlijk nieuws, waarover zich engelen en mensen hartelijk moesten verblijden.

Heden, in deze nacht, is u geboren de Zaligmaker, Die grote Verlosser van zondaren, Die reeds eeuwen lang aan de vaderen is beloofd, welke is de Christus, de Messias, aangaande Wiens komst de profeten zoveel gesproken en naar wie zoveel rechtvaardigen verlangd hebben. De Heere, die Vorst bij uitnemendheid, de Overste van de koningen der aarde, Die door David, de koning, reeds zijn Heere genoemd werd; deze grote Verlosser, naar wie zovele eeuwen reikhalzend was uitgezien, is heden geboren in Bethlehem, de stad en de geboorteplaats van David. De uitdrukking "in de stad Davids" doet herinneren aan de belofte, dat de Messias een nakomeling van David zijn zou.

c. Nader bepaalt nu de engel de omstandigheden, zeggende: "*Dit zal u het teken zijn*"; daaraan zult gij het Kind herkennen, Welks geboorte ik u aankondig: "Gij zult het Kindeken vinden in doeken gewonden en liggende in de kribbe."

Indien Lukas hier de woorden van de engel in hun geheel gegeven heeft, waaraan niet te twijfelen valt, dan moet de kribbe, waarvan Maria zich als wieg voor haar Kind bediend heeft, de herders zo bekend geweest zijn, dat zij bij de vermelding "een kribbe", zonder verdere bepaling, alleen aan die kribbe konden denken. Het is ook, zoals sommigen willen, niet onwaarschijnlijk, dat zich deze herders van die kribbe bedienden, wanneer het gure jaargetijde hen noodzaakte, hun kudde het open veld te doen verlaten.

Zie daar dan mijn geliefden, u in het kort de woorden van de tekst enigszins opgehelderd.

De geboorte van Jezus is voorzeker voor elke christen een stof van onuitsprekelijke blijdschap. Niet alleen voor de herders, maar voor allen, die in waarheid in Jezus geloven, zal zij door alle eeuwen heen de stof van zalige blijdschap blijven. Ja, zij doet nu reeds en zal ook eeuwig de hemel doen weergalmen van niet te stuiten vreugde.

2. Ik wil, naar aanleiding van de tekst, ten tweede de geboorte van Christus, als de blijdschap van elke christen waardig, wat nader ontwikkelen.

Het is een stof van blijdschap, van grote blijdschap, voor elke christen:

- a. Dat Jezus Christus de menselijke natuur aannam.
- b. Dat de geboren Christus een Persoon is van oneindige waarde.
- c. Dat daarin de grote liefde Gods is geopenbaard.
- d. Dat door de openbaring in het vlees de menselijke natuur een onvergelykbare eer geniet; en eindelijk,

e. Dat ook de omstandigheden, waarin de Heiland werd geboren, een grote blijdschap verschaffen.

a. Het is dus, ten eerste, *een grote blijdschap, dat Christus de menselijke natuur aannam.*

Met aanbidding en dankzegging kunnen de gelovigen zich verblijden, dat Gods eeuwige Zoon de menselijke natuur heeft aangenomen voor hen; ja, in hun plaats, om dat alles te doen en te lijden wat er nodig was, om de reinigmaking hunner zonden door Zichzelf voor hen teweeg te brengen. Hij kwam in de wereld om hun ziel te behouden die anders was verloren geweest. Zij hadden de wijsheid, die een trek is van het Goddelijke beeld, reeds in het Paradijs verloren; de heiligheid verkwist; de ware vreugde verzondigd; maar... Gods eniggeboren Zoon is mens geworden, om alles wat door de zonden verdorven was, wederom heerlijk te herstellen, en dit, dit mogen zij op iedere feestdag van hun Heere blijmoedig herdenken. Dierbare Heiland, roepen zij uit, leer Gij ons Zelf, welk een onuitsprekelijk belang wij hebben bij Uw komst in het vlees. Maar ik zei ten tweede:

b. *De geboorte van Jezus is een bron van grote blijdschap, omdat Hij, de geboren Christus, een Persoon is van oneindige waarde.*

Om der gelovigen wil heeft Hij Zich vernederd en vernietigd. Hij was in de gestalte Gods en heeft dat geen roef geacht. O, dit toch maakt de genade van hun verlossing nog beminnelijker, dat God daartoe een Persoon van oneindige waardigheid, Zijn eigen Zoon gegeven heeft. Het Woord toch is vlees geworden, Dat zelfde Woord, Dat in den beginne was, Dat bij God en de Godheid Zelf was; Dat zelfde Woord, door Hetwelk alle dingen gemaakt zijn en zonder hetwelk geen ding is, dat gemaakt is. Ja, dit verheft de blijdschap der ware gelovigen, dat de Vader de deelgenoot van Zijn Goddelijk Wezen, Die oneindig verheven Persoon, Die alle engelen Gods aanbidden, gegeven heeft, om aan Zijn Borgtochtelijk verdienste een oneindige waarde bij te zetten en duizenden volkomen zalig te maken. Zouden dan de ware gelovigen, bij de plechtige gedachtenis viering van Jezus' geboorte, niet enkel blijdschap zijn? Gods eeuwige Zoon, daar er geen ander middel in de hemel noch op aarde ter hunner verlossing was, heeft niet geweigerd mens te worden, onze broze en sterfelijke natuur aan te nemen, om de gegevenen van Zijn Vader met eer, heerlijkheid en onsterfelijkheid te bekleden.

Hij, Die een onnaspeurlijke heerlijkheid bij de Vader had, eer de wereld was, heeft Zich neergebogen tot de laagste trap der vernedering en zelfs tot de afgrond van ellende, terwille van hen, die zo gering, zo doemwaardig zijn in zichzelf; o, onder dat gevoel van zalige blijdschap en diepe ootmoed, moet elke ware gelovige vragen: Wie ben ik, dat Gods Zoon uit de hemel is gekomen, om mij, ellendige, doemschuldige, voor een eeuwigheid te behouden?

Doch ik zei in de derde plaats:

c. *De geboorte van Jezus is een stof van grote blijdschap voor alle gelovigen onder alle volkeren, omdat daarin de grote liefde Gods geopenbaard is.*

Ja, met aanbidding en dankzegging verblijden zich de gelovigen over Gods grote liefde in de zending van Zijn eniggeboren Zoon geopenbaard, waarover Jezus uitriep: "Alzo lief heeft God de wereld gehad."

O, welk een grenzeloze liefde, om strafwaardige, doemschuldige zondaren uit de diepte van ellende te verlossen, waarin zij zichzelf, moedwillig gestort hebben;

daarom zond Hij Zijn eigen geliefde Zoon. Wat, zo zou men mogen vragen, was de oneindige, volzalige God aan ellendige, rampzalige zondaren verplicht? Had Hij in Zijn billijke toorn niet alle doemwaardige kinderen van de zondige Adam in het verderf kunnen doen zinken? Immers, Hij zou Zich in hen, door de betoning Zijner Goddelijke rechtvaardigheid hebben kunnen verheerlijken.

O volzalige God, zo moeten die beweldadigden uitroepen, hoe oneindig zijn Uw barmhartigheden jegens onwaardige en doodschuldige zondaars, weerspannigen, bij wie het "bedenken des vleses vijandschap is tegen God." Maar verder:

d. De geboorte van Christus is een stof tot grote blijdschap voor de gelovigen, omdat door die openbaring van Gods Zoon in het vlees de menselijke natuur een onvergelykbare eer geniet. Jezus Christus, de Verlosser, is God en mens.

Hierin dan bestaat de rechte waardigheid en verhevenheid der menselijke natuur, dat zij met Hem, Die God is, bovenal te prijzen in der eeuwigheid, op het nauwste en onafscheidelijkste is verenigd. Men spreekt in deze dagen veel van de zogenaamde waarde der mensheid en sommigen beschouwen de mens als een kleine god, die alle deugden verrichten kan. Dit wanbegrip, helaas, maakt de mens hoogmoedig en is een grote hinderpaal voor ware godsvrucht. Maar met hartelijke blijdschap beschouwen het de gelovigen als de grootste eer, die de menselijke natuur kan worden aangedaan, dat het Woord is vlees geworden; dat Gods eeuwige Zoon de menselijke natuur heeft aangenomen, om hen tot dat aanzien, tot die hoogheid en heerlijkheid te brengen, Die voor hen bereid is van voor de grondlegging der wereld.

Deze beschouwing geeft hun een grote stof tot blijdschap, maar echter geen voedsel aan hun hoogmoed; integendeel, zij kan niet nalaten hen te verootmoedigen, daar zij er aan doet herinneren, dat de menselijke natuur in het diepste verderf was gezonken, waaruit zij zichzelf onmogelijk had kunnen redden.

Eindelijk zei ik:

e. Ook de omstandigheden, waarin de Heiland werd geboren, leveren een stof van grote blijdschap op voor elke ware christen. Zijn moeder was een geringe maagd, uit een onaanzienlijke levensstand en van zeer weinig vermogen.

Een beestenstal was de zo nederige plaats Zijner geboorte. Voorzeker, mijn toehoorders, zeer vernederende omstandigheden voor Hem, Die het afschijnsel was van 's Vaders heerlijkheid en het uitgedrukte beeld Zijner zelfstandigheid.

Wie er zich ook aan ergeren moge, Gods kinderen juichen en aanbidden, want hierin zien zij de wijsheid van God en de liefde van de Verlosser heerlijk doorstralen. Ja, Hij is vernederd, om hen, die geloven, te verhogen. Hij is arm geworden, daar Hij rijk was, om hen rijk te maken.

Het is ook een stof van blijdschap voor de christen, dat die geringe omstandigheden van Jezus' geboorte rijkelijk zijn vergoed geworden door de luisterrijkste bewijzen van de waardigheid des Persoons, Die in de wereld kwam; voorzeker, de verschijning van de engel aan de eenvoudige herders, het heerlijk gezang van het hemelse heirleger, de hulde van de Oosterse wijzen en andere vererende omstandigheden waren zovele openbare tekenen, dat het arme Kind, te Bethlehem geboren, tevens de Heere der heerlijkheid was.

O, zalige geboorte! zo roept het geloof uit. Ja, met het volste recht mocht Gods engel zeggen: "Zie, ik verkondig u grote blijdschap."

Toepassing

Laat ons nu ten derde van het verhandelde voor onszelf een toepasselijk gebruik maken.

Daartoe wil ik mij tot de volgende bijzonderheden bepalen:

- a. Jezus Christus werd geboren op de meest geschikte tijd.
- b. De komst van Christus in het vlees is een grote verborgenheid.
- c. De geboorte van Gods Zoon levert een krachtige drangrede op tot Godzaligheid.

a. Ten eerste zei ik: *Christus werd geboren op de meest geschikte tijd*. Ja, wanneer de volheid des tijds gekomen was, heeft God Zijn Zoon uitgezonden, "geworden uit een vrouw, geworden onder de wet."

Het was die welaangename tijd, die reeds eeuwen tevoren door de profeten was voorspeld. Het was de tijd, waarin het onvermogen van mensen, om de ware weg der verlossing te vinden, aller duidelijkst was kenbaar geworden; nog eens, het was de tijd, waarin de weg werd geopend, om de leer van het Evangelie allerwegen voort te planten, omdat de overwinningen der Romeinen een onderlinge verbintenis onder de volkeren had teweeggebracht. O, die zo geschikte, die zalige tijd, koos de Goddelijke wijsheid; een tijd zo heuglijk, een dag zo heerlijk, dat vele patriarchen en profeten verlangd hebben die te zien. En hoe groot is nu ons voorrecht, mijn toehoorders, ook voor ons, wier vaders in het woeste heidendom werden geboren. Tegen de drom van zoveel tegenstand in, is dat Goddelijk licht gekomen; ja, bijna twintig eeuwen zijn sedert de komst op aarde van de Godmens Jezus voorbijgegaan en op deze dag, de feestdag Zijner geboorte, mogen wij Hem niet alleen aanbidden en huldigen als het nederig geboren Wonderkind in Bethlehems beestenstal, maar als de verhoogde Koning der ere, Die plaatsgenomen heeft aan de rechterhand Zijns Vaders en daar, ofschoon bekleed met alle macht in de hemel en op aarde, leeft, om nog wederhorige zondaren genadig te zijn. Och onbekeerde zondaar of zondares, uitwendig viert gij mee dit feest van Jezus' geboorte, maar ach, gij ziet of gevoelt geen dierbaarheid voor de geboren Koning. Zijn liefde voor diep rampzalige zondaren, waardoor Hij de nederige mensheid aannam, leed en stierf, die mocht nog, door de kracht des Heiligen Geestes, in dit heden der genade uw ziel zodanig treffen, dat gij met een hartelijk gevoel van uw zondeschuld Hem mocht te voet vallen en ootmoedig smeken, dat Hij, als de hoogste Profeet, u mocht leren; als enige Hogepriester u mocht afwassen en reinigen van uw snode zonden en als de in Bethlehem geboren, maar nu verheerlijkte, eeuwige Koning, u mocht regeren door Zijn Woord en Geest. O zondaar en zondares, Hij, bij Wie een volheid van genade is, zou Zich ook over u kunnen ontfermen, en gelukzalig en onvergetelijk zou dan voor u dit feest van Jezus' geboorte zijn.

Ik zei ten tweede:

b. *De komst van Christus in het vlees is een grote verborgenheid.*

Dat Gods Zoon de mensheid aannam, dit is voorzeker een verborgenheid die wij op grond van Gods getuigenis eerbiedig geloven, maar die het verheven verstand der engelen, veel meer nog dan dat van bekrompen, kortzichtige stervelingen te boven gaat; doch, mijn toehoorders, hoeveel is er in de natuur zelf, vooral ook in ons eigen bestaan, dat voor ons, nietige aardwormen, onverklaarbaar, onbegrijpelijk is. Och, mocht het door genade ons voorrecht maar zijn, dat wij de hoge verborgenheid: "God is geopenbaard in het vlees" met diep ontzag mochten geloven en eerbiedigen. Wat wordt die hoge verborgenheid, helaas, in onze dagen van zogenaamde verlichting, roekeloos aangerand en schandelijk miskend en wenden de vijanden van de leer der

vrije genade nog dagelijks, door mond en geschriften hun pogingen aan, om de dierbare, geboren Koning, de Godmens Jezus Christus, ware het mogelijk, van Zijn Goddelijke eer te beroven. Nee, hun helse pogingen zullen nimmer gelukken, maar een dubbel wee zal over hen gewis komen, die op zodanige wijze Hem, Die van de hemelen is, verwerpen. O, mocht de Geest des Heeren, ook tegen die stroom van ongerechtigheden, de banier eens oprichten alom in ons vaderland en daar vooral waar die rampzalige leugenleer, met een wijsheid der wereld, dwaasheid is bij God, luid wordt verkondigd en als een dodelijk vergif onmeedogend aan anderen wordt opgedrongen. Och, werden zodanigen nog eens krachtig door God de Heilige Geest in het hart gegrepen, opdat zij hun snood en Godonterend bestaan mochten leren zien, gevoelen en met een hartelijk berouw belijden en betreuren aan de voeten van de geboren Koning, de Godmens Jezus Christus en nog genade en eeuwig heil ontvangen voor hun onsterfelijke ziel. Laat dan de hel vrij woeden, kinderen Gods, om Jezus, uw gezegende Koning, Borg en Heere, ware het mogelijk van Zijn troon te stoten, ook door zulke vazallen, die dikwijls in het gewaad van engelen des lichts daartoe hun pogingen aanwenden; nooit zullen hun pogingen gelukken; neen, integendeel, eenmaal, wanneer alle knie degenen, die in de hemel en die op de aarde en die onder de aarde zijn, zich voor de gezegende Jezus zullen buigen en alle tong zal belijden, dat Jezus Christus de Heere is, tot heerlijkheid Gods des Vaders. Dan zullen ook zij, die Hem hier, als de waarachtige God en het eeuwige leven verloochend hebben, willens of onwillens, Hem als de zodanige belijden. Och, ware het dan niet met wening der ogen en knersing der tanden.

Eindelijk zei ik:

c. De geboorte van Gods Zoon levert een krachtige drangrede op tot Godzaligheid.

Hierin alleen kunnen wij weten en verzekerd zijn, dat Christus ook voor ons geboren is. Wanneer wij door het licht en de bewerking des Geestes onze zonden mogen zien en belijden en Christus ons zo dierbaar wordt tot onze verlossing, reiniging en onze heiligmaking, dan is Hij ook in onze harten geboren.

Wat gevoelt u nu, mijn toehoorders, op deze feestdag van Jezus' geboorte? Is deze gewichtvolle gebeurtenis voor u van het hoogste belang en is zij ook voor uw hart een stof tot grote blijdschap? Neen, dat is zij voor u niet, onbekeerde zondaar of zondares, die nog zo onbekommerd in uw zonden voortleeft; voor u is die geboorte van geen belang en heeft Jezus, de geboren Koning, geen dierbaarheid. Wij hebben u in de Naam des Heeren reeds aangezegd, hoe ongelukkig en rampzalig uw toestand is, maar ook tevens de middelen aangewezen, die u, onder de genadige bewerking des Geestes, tot heil en zaligheid mochten zijn. Och, mocht gij onze ernstige vermaningen, om toch de slechtigheden te verlaten en te treden op de weg des verstands, niet verder in de wind slaan, maar nog door genade ter harte nemen, tot uw tijdelijk en eeuwig heil.

Zal het met uw ziel wel zijn, dan moet de geboorte van Jezus ook voor u een drangrede tot Godzaligheid worden.

Kwam Jezus, om de zonden van Zijn volk weg te nemen in het vlees; werd Hij in een nederige beestenstal geboren en in een kribbe neergelegd; was het gehele oogmerk van de Goddelijke komst, om voor de zonden der Zijnen te lijden en te sterven; o, dat gij dan door genade die snode zonden nog op tijd mocht leren haten en vlieden en mocht leren vluchten tot de uitgebreide liefdesarmen van Jezus. Die nog gereed staat om boetvaardige zondaren genadig daarin te ontvangen. Gaat gij echter tegen alle vermaningen en opwekkingen hardnekkig voort op uw zondeweg, weet dan zondaar en zondares, dat de dood u wellicht spoedig kan overvallen temidden van uw loop.

Wie verzekert u, dat het nog niet deze dag, dit uur zal zijn, en dan, o, dan zal het voor u vreselijk zijn te vallen in de handen van die Rechter, Die u nog in dit heden der genade wordt verkondigd, als de in Bethlehem geboren, maar nu verheerlijkte Koning, bij Wie ook voor de grootste der zondaren genade en barmhartigheid is te verkrijgen, die dan, wanneer de deur der genade op het onverwachtst voor u gesloten zal worden, met vlamvend vuur wrake zal doen over allen, die Hem versmaad hebben en aan Zijn Evangelie ongehoorzaam waren. Och, mocht de schrik des Heeren u nog bewegen tot het geloof.

U, die Jezus in oprechtheid hebt leren zoeken; die nog in de morgen van deze feestdag in het verborgene op uw knieën die geboren Koning mocht aanbidden en huldigen; ja, die daar en wellicht ook in dit uur bij vernieuwing hebt mogen begeren, dat Hij ook voor u mocht zijn geboren; dat Hij Koning over uw hart mocht zijn en u regeren door Zijn Woord en Zijn Geest; ook u, Jezus zoekende zielen, wordt grote blijdschap verkondigd. Hij toch, Die het gekrookte riet niet zal verbreken, noch de rokende vlaswiek zal uitblussen, Die in Bethlehem zo nederig geboren, maar nu uitermate verhoogde Koning, Die uw ziel teder liefhebben zal, als de betere Boas, niet rusten zal, voordat Hij ook uw zaak voleindigd heeft. O, het wordt u geschonken, om, wat anderen ook willen, uw hartelijke keuze, om Hem in oprechtheid te dienen, dagelijks te vernieuwen en aan te houden in het gebed; wellicht spreekt Hij ook tot uw ziel woorden van vrede én gij zult Hem mogen omhelzen als uw geboren Koning en met een hart vol van geloof en liefde uitroepen: Mijn Jezus; mijn Heere en God!

Kinderen des Heeren, mochten deze dagen eens zo gezegend voor u zijn, dat ge u verliezen mocht in de liefde van Hem, Die Zichzelf heeft overgegeven tot een verzoening, ook voor uw zonden. O, als u daar bij Geestes licht mag worden ingeleid dat Jezus, niet voor engelen, maar voor mensen, ook voor u in het vlees kwam, dan voorzeker zal die komst op aarde u dringen tot ware godsvrucht.

Nam Jezus uw natuur aan, zijt gij daardoor ten nauwste met Hem verenigd, en zoudt gij Hem dan nog door uw zonden onteren? Heeft Hij in het vlees gewoond, om uw ziel te heiligen en zou gij die dan nog besmetten door onreine begeerlijkheden? Nee, kinderen Gods, gij vooral, voor wie Hij de mensheid aannam, mag meer en meer verwaardigd worden in dankbare wederliefde voor Hem te leven en Hem te verheerlijken, Die u zo uitnemend heeft liefgehad.

Bewonder vooral ook de liefde des Vaders. Die Zijn geliefde Zoon zo nederig deed geboren worden en mocht het dankbare besef daarvan, bij de gedachtenisviering van Jezus' geboorte, u een sterke drangreden tot Godzaligheid zijn. Ja, het is de lust van uw vernieuwd deel, om meer teer voor die God te leven, Die u Zijn Zoon en met Hem alle dingen heeft geschonken. Mij dunkt, daar zijn uw zielen bij vernieuwing toe opgewekt, nu gij wederom hebt mogen aanschouwen, dat Jezus voor u geboren is en Zijn nederige menswording de oorzaak van uw eeuwige zaligheid is geworden.

Mocht u dan ook nu steeds alles wat u bent voor Hem zijn, Die u zo lief had, dat Hij om uwentwil Zich in het vlees openbaarde, och, dat het nu ook bij u, door een teer gezet leven voor de Heere mocht blijken, dat de liefde van Christus u dringt tot wederliefde, en de taal van de engel: "Zie, ik verkondig u grote blijdschap", op uw vreemdelingsweg steeds uw zalige vertroosting zijn. Zo mag u zich dan veel over die wondergeboorte verblijden en dat zult u doen, wanneer u veel in Jezus' nabijheid mag verkeren, in Hem blijven en Hij in u.

Het zij veel uw gebed tot Hem: *Goddelijke Verlosser, Die U niet schaamde ons broeders te noemen, aan Wiens menswording, lijden en sterven wij de vergeving onzer zonder te danken hebben: Verbreek Gij in ons die macht der zonden en maak ons sterk in de strijd tegen dezelve. Leer ons, door Uw alvermogende bijstand tot eer van U, onze God en Zaligmaker, in deze wereld leven, zo, dat wij tot eer van U op aarde zijn en U in lichaam en geest, ootmoedig, dankbaar mogen verheerlijken. O Jezus, dierbare Verlosser, Die de nederige mensheid aannam, U zij de heerlijkheid, de kracht in alle eeuwigheid. Amen.*

3. DE HEMELSE LOFZANG

"Looft den Heere, Zijne engelen, gij krachtige helden, die Zijn woord doet." Zo hebben wij daar gezongen, mijn toehoorders, en terecht heeft de Godvruchtige dichter van de heerlijke Psalm, wiens Godgewijde ziel vervuld was van de goedertierenheden des Heeren, bij alles wat hij opriep om de lof des Heeren te vermelden, vooral ook de engelen, te hulp geroepen. En dit is ook hun zalig werk; ja, zij loven de Heere met het hemels loflied: "Heilig, heilig, heilig is de HEERE der heirscharen."

O, welk een denkkeeld: duizendmaal duizenden van die troongeesten dienen Hem en tienmaal tienduizenden staan voor Zijn aangezicht.

Ja, volk des Heeren, Gods engelen en gezaligden prijzen en verheerlijken uw God en dierbare Borg gestadig en in deze ure zullen wij horen, hoe vrolijk zij gejuicht hebben bij Jezus' komst op aarde. En bezongen zij niet alleen de ere Gods, maar ook uw onuitsprekelijk heil? O, dan mag ook gij nu niet zwijgen; neen, u mag op dit feest de lof van Jezus, uw Heere, bezingen en met een oneindig grotere stof dan de engelen over Zijn komst op aarde verheugden.

Mocht dit uur daartoe gezegend zijn; komt, verenigt u met mij, om daartoe de zegen des Heeren af te smeken.

Tekst: Lukas 2 : 13, 14

"En van stonden aan was daar met den engel een menigte des hemelsen heirlegers, prijzende God en zeggende: Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen."

Wij hebben vroeger overwogen, mijn toehoorders, hoe op het onverwachtst in de nacht een troongezant, met hemelglans omstraald, afdaalde, om het heuglijk nieuws van Jezus' geboorte aan eenvoudige, Godvrezende herders te boodschappen; had nu deze gezant des hemels nog bij deze blijde boodschap de plaats vermeld waar, en de omstandigheden aangeduid waarin zij dit Goddelijk Wonderkind zouden vinden, dit alles was nog niet genoeg; o neen, deze geboorte was zo groot, zo heerlijk, dat een menigte van het heirleger des hemels zou verschijnen om God daarover te prijzen en groot te maken.

Wij zullen dan in dit uur die hemelse lofzang overwegen, of liever ervan stamelen; maar ach, mocht het door genade ons voorrecht maar zijn, dat, al kunnen wij er naar waarde niet van spreken, wij er het zalige en zielsverkwikkende van aan onze ziel mochten gevoelen; ja, er nog door worden opgewekt, om bij aanvang of bij de voortgang God te prijzen en te verheerlijken. Ik wens u:

1. De tekst enigszins nader te ontwikkelen, om er vervolgens
2. Een woord van toepassing uit af te leiden.

1. Volgens onze tekst moeten wij

- A. eerst melding maken van de verschijning der hemelingen, en
- B. vervolgens hun hemelse lofzang overwegen.

A. Wat de verschijning van die hemelingen betreft, daarvan zegt Lukas: "En van stonden aan was daar met den engel een menigte des hemelsen heirlegers."

De eerste troongezant, die zo glansrijk, tot verbazing en grote vrees van de eenvoudige herders was verschenen, had nauwelijks zijn blijde boodschap verkondigd, of daar treft van stonde aan hen wederom een nieuw gezicht, dat hun ziel

met eerbied, verrukking en verbazing vervult: zie, daar daalt voor hun ogen, tot op wellicht een geringe afstand van de aarde, een menigte des hemelsen heirlegers. O, dat was waarlijk een hulde, die de nederige geboorte van de Godmens, waarnaar de oude Godsvrucht zo reikhalzend had verlangd, vorderde en die afdaling der hemelingen is wederom voor de herders een nieuwe bevestiging van hetgeen hen reeds door de troongezant was bekend gemaakt. Zij worden hier genoemd: "Een menigte des hemelsen heinegers." Ofschoon in de Heilige Schrift de spreekwijze "heir des hemels" verscheidene malen gebezigd wordt, om zon, maan en sterren aan te duiden, zoals onder andere in 2 Kon. 17:16, waar tot schande van Israëls volk gezegd wordt; dat zij zich bogen voor het heir des hemels, zo wordt dezelve echter doorgaans gebezigd met betrekking tot Gods engelen. Zo zag Jakob de engelen en noemde hen een heirleger Gods (Genesis 32), en Micha zag Gods engelen als een heirleger, staande aan Zijn rechter- en aan Zijn linkerhand (1Koningen 22:19).

- Zij worden een *heirleger* genoemd vanwege de heilige orde die wij onder de engelen mogen vaststellen en waartoe ons de verschillende namen, zoals Cherubijnen, Serafijnen, Tronen, Machten en Aartsengelen een genoegzame grond geven, maar ook worden zij een heirleger genoemd omdat zij onder het opperbevel staan van de Vorst van het heir des hemels, Jezus, der engelen Heere, Wiens woord zij, als krachtige helden, gehoorzaam volbrengen en op Wiens wenken zij als gediensstige geesten uitgaan.
- Zij worden een *hemels* heirleger genoemd, omdat zij de bewoners zijn van de hemel van Gods heerlijkheid, de plaats der hoogste gelukzaligheid, waar de majesteit van Jehova Zich op het luisterrijkst ten toon spreidt; vandaar dat Jezus ook later van hen getuigde, dat zij altijd het aangezicht zien des Vaders, die in de hemelen is (Matth. 10); maar ook daarom worden zij een hemels heirleger genoemd, omdat zij voortdurend bezig zijn in het volzalige werk des hemels en door de lofzang: "Heilig, heilig, heilig is de HEERE der heirscharen!" de hemel doen weergalmen.
- Eindelijk spreekt Lukas hier van een *menigte* des hemelsen heirlegers en veilig mogen wij veronderstellen, dat door die uitdrukking een verbazend groot aantal hemelgeesten bedoeld wordt; want zag Daniël reeds in een gezicht 's nachts, hoe tienduizend maal tienduizenden der troongeesten voor Gods aangezicht stonden en Hem dienden, hier waar de Godmens, de Koning der koningen, de Heere der engelen moest verheerlijkt worden, hier waren voorzeker ook die duizenden wel tot dat volzalig werk verenigd.

B. Maar laat ons nu vervolgens het werk van die hemelingen enigszins nader beschouwen.

Lukas zegt: "Prijzende God." God te prijzen zegt zoveel als: Zijn deugden en volmaaktheden, die in Zijn werken, zowel in de natuur als in de genade zo heerlijk uitblinken, te verkondigen, te roemen en groot te maken. Dit werk, wij hebben het reeds met een enkel woord aangemerkt, is de onafgebroken, zalige bezigheid der hemelgeesten; maar het is toch iets bijzonders, dat zij hier dat werk des hemels op aarde komen verrichten. O, mijn toehoorders, de heilvolle gebeurtenis voor de aarde, die nu had plaatsgehad, gaf hun daartoe de ruimste stof; want ofschoon Jezus, de geboren Koning, niet tot hun redding in het vlees was gekomen, zo roemen zij echter Gods volmaaktheden, die zich zo luisterrijk in de zending van Zijn geliefde Zoon ten toon spreiden. Zongen zij eens vrolijk, toen de aarde op haar grondvesten neerzonk (Job 38), o, nu hadden zij een stof tot zingen, die oneindig heerlijker was en waartoe

zij worden opgewekt, door hun reine liefde tot mensen en de zucht tot hun eeuwige behoudenis; en daarom, zij prijzen God en zeggen (door *zeggen*, - dit wil ik nog aanmerken, - wordt *zingen* bedoeld) zoals dit in Psalm 45:2 en op meer andere teksten in die betekenis voorkomt.

Nu zullen wij dan, mijn geliefden, de lofzang zelf enigszins nader proberen te ontwikkelen.

"Ere", zo heffen zij aan, "zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen." Ziedaar een lofzang, die, hoe kort ook in woorden, een rijkdom van zaken behelst.

Sommige uitleggers verdelen deze lofzang in twee delen en nemen dan het laatste gedeelte er van: "In de mensen een welbehagen", voor het onderwerp, dat hier wordt bezongen; en dan zou dit onderwerp: "In de mensen een welbehagen" strekken tot eer van God en tot vrede op aarde.

Maar liefst verdelen wij deze hemelse lofzang in drie delen:

- a. Bezingen dan de hemelingen het hoogste doeleinde van Jezus' geboorte; Gods heerlijkheid: "Ere zij God in de hoogste hemelen."
- b. Haar heilzame vrucht: "Vrede op aarde", en dan:
- c. De grondoorzaak van Jezus' geboorte: "In de mensen een welbehagen."

a. Zo was dan het hoogste doeleinde van Jezus' geboorte Gods heerlijkheid: "Ere zij God in de hoogste hemelen."

Gods eer drukt uit het overwicht van Zijn volmaaktheden, waardoor Hij alle schepselen oneindig overtreft; daarom spreekt Paulus in Efëze 3:16 van een rijkdom Zijner heerlijkheid en de dichter zegt in Psalm 111: "De werken des HEEREN zijn groot; zij worden gezocht van allen, die er lust in hebben; Zijn doen is majesteit en heerlijkheid." Deze eer van God te verbreiden is het schepsel verplicht; daarom zegt David in Psalm 150: "Alles wat adem heeft love den HEERE. Hallelujah!" Maar bijzonder moet dit het werk zijn van engelen en mensen en het verdient onze bijzondere opmerking, dat hier door de engelen gezongen wordt: "Ere zij God in de hoogste hemelen."

Eigenlijk staat er: In de hoogte! Maar onze geachte overzetters hebben het woord "hemelen" erbij gevoegd; en dan nemen sommigen dit voor een beschrijving van de plaats, waar God Zijn meeste heerlijkheid ten toon spreidt. De engelen zouden dan daardoor uitdrukken: "Ere zij God", Die in de hoogste hemelen woont, en aldaar Zijn luister en majesteit ten toon spreidt, gelijk in die zin in Jesaja 57 gezegd wordt: "Alzo zegt de Hoge en Verhevene, Die in de eeuwigheid woont en Wiens Naam heilig is: Ik woon in de hoogte en in het heilige."

Maar liever vatten wij het met andere schriftverklaarders op, van de eer, in die zin, dat God in de hemel wordt geprezen, en door de hemelingen eer en heerlijkheid wordt toegebracht, over de menswording van Zijn geliefde Zoon. Immers, de hemel is de eigen plaats, waar God volmaakte eer en heerlijkheid wordt toegebracht, want zo lezen wij in Openbaringen 5:8-10: "En als Het het boek genomen had, vielen de vier dieren en de vierentwintig ouderlingen voor het Lam neder, hebbende elk citers en gouden fiolen, zijnde vol reukwerk, welke zijn de gebeden der heiligen. En zij zongen een nieuw lied, zeggende: Gij zijt waardig het boek te nemen en zijn zegelen te openen; want Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed, uit alle geslacht en taal en volk en natie; en Gij hebt ons onzen God gemaakt tot koningen en priesters."

Ere wordt God toegebracht in de hoogste hemelen, door engelen en gezaligden. Niet, dat zij God enige luister zouden kunnen toebrengen, die Hij niet zou bezitten; want Hij is boven alle lof verheven en terecht mocht Elifas vragen: "Zal ook een man Gode profijtelijk zijn? Is het voor den Almachtige nuttigheid, dat gij rechtvaardig zijt; of gewin, dat gij uw wegen volmaakt?" Maar Gods engelen eren Hem door Zijn roemenswaardige deugden, in de zending van Zijn Zoon geopenbaard, gestadig te bepeinen en door Hem alleen te erkennen als de enige oorzaak van die dierbare weldaad, de verschijning van die grote Zoon in het vlees; nog eens, zij eren God door al die luister, daarin ontdekt, te verbreiden; en geen wonder, dat zij hierin bezig zijn, want God alleen had dit heil van eeuwigheid uitgevonden; Hij alleen had dat gewichtige werk uitgevoerd. Ja, in die wondergeboorte van Zijn geliefde Zoon heeft God allerbijzonderst geopenbaard en verheerlijkt:

- (1) Zijn oneindige wijsheid, waardoor Hij het middel heeft kunnen uitdenken, om, zonder krenking van Zijn hoge deugden, de God van de uitverkoren zondaar te worden. Ere, zo galmen de engelen uit, zij Gods wijsheid.
- (2) Hierin is Gods onveranderlijke trouw en wijsheid verheerlijkt, omdat Hij op de heerlijkste wijze Zijn eenmaal gedane beloften heeft vervuld.
- (3) In die wondergeboorte heeft God Zijn onbegrensde macht voor het oog der wereld willen openbaren.
- (4) Zijn onkreukbare rechtvaardigheid en heiligheid willen betonen, zodat Hij, eer Hij de zonden ongestraft zou laten, liever Zijn eerstgeboren Zoon overgaf tot een verzoening der Zijnen; immers God heeft Hem voorgesteld tot een betoning Zijner rechtvaardigheid.

Ere wordt God dus toegebracht in de hoogste hemelen vanwege Zijn wijsheid, macht, rechtvaardigheid en trouw, maar niet in het minste:

- (5) Vanwege Zijn gadeloze liefde en barmhartigheid bevestigt God Zijn liefde tot ons (zegt Paulus) dat Christus voor ons gestorven is, toen wij nog zondaars waren. Ja, Gods engelen prijzen de innerlijke bewegingen van Gods barmhartigheid, met welke ons bezocht heeft de Opgang uit de hoogte (Lukas 1:78). O heerlijke zangstof: "Ere zij God in de hoogste hemelen!" Zij doet Salems eeuwige woning weergalmen van de lof des Heeren en geen zwakke mensentong is in staat om uit te drukken, wat die heerlijke schepselen al bedoeld hebben, toen zij gemeenschappelijk die eretoon aanhieven in de velden van Bethlehem.

b. Maar laat ons nu nog enige ogenblikken tweede gedeelte van die lofzang. *De heilzame vrucht, welke Jezus' geboorte Zijn uitverkorenen zou aanbrengen.*

De engelen bezingen die in de woorden: "Vrede op aarde." De Hebreëen zijn gewoon onder het woord "vrede" allerlei heil en zegen te verstaan, omdat onder al de zegeningen, die mensen kunnen ontvangen, de vrede het grootste en wenselijkste geschenk is; vandaar ook bevat de priesterlijke zegen de wens: "De HEERE eerheffe Zijn aangezicht over u en geve u vrede!" Het is geheel onwaarschijnlijk, dat de engelen die vrede zouden hebben bedoeld, welke ten tijde van de keizer Augustus in het gehele Romeinse rijk heeft geheerst; neen, liever denken wij, en dat ook met meerdere grond, aan een geestelijke, eeuwigdurende vrede, welke door Jezus' geboorte zou worden aangebracht, en wel:

- (1) Een vrede met God. De rampzalige zonde had de band van vriendschap tussen God en de mens verbroken, daar Hij te rein is van ogen om het kwade te aanschouwen, en zo werd de mens dan vijandschap tegen God. Maar door de

komst van Jezus in het vlees is die vijandschap weggenomen; want God was in Christus, de wereld met Zichzelf verzoenende; Hij is, in die Zoon Zijner liefde, de bevredigde God van de uitverkoren zondaar; o zalige vrede met God!

- (2) Vrede met de engelen, want deze reine hemelgeesten zijn de vrienden der gelovigen. Immers, zij zijn gediensstige geesten, die tot dienst uitgezonden werden dergenen, die de zaligheid zullen beërven, en legeren zich rondom degenen, die de Heere vrezen.
- (3) Vrede met hun geweten. De snode zonde had hen. ten enenmale van die vrede beroofd; maar Jezus, Die hun vrede is, bracht door Zijn komst op aarde hun een vrede des gemoeds, die alle verstand te boven gaat.
- (4) Vrede met de naasten. Daar de gelovigen van nature hatelijk waren en elkander hatende, zo was Christus' komst op aarde als de grond aan te merken, dat de gelovigen nu met een zalige band van vrede werden verbonden aan elkander in de Heere, zodat zij alle één hart en één ziel werden.
- (5) Vrede tussen Joden en heidenen. De wolf zou nu met het lam verkeren; het luipaard bij de geitenbok neerliggen; het kalf bij de jonge leeuw, en een klein jongske zou ze weiden. Ja, ook het zoogkind zou zich vermaken over het hol van een adder.
- (6) Vrede met de dood. Ja, die dood was door de komst van Christus verslonden tot overwinning, zodat de uitverkorenen alle uitdagend zouden kunnen vragen: "Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uw overwinning?" O heerlijke vrede! Ja, de engelenschaar mocht wel uitgalmen: "Vrede op aarde!"

En deze vrede nu zou zich eenmaal over de ganse aarde uitbreiden en alle talen, volken en natiën zouden zich in het genot daarvan verkwikken en verblijden. De Vader had het Zijn geliefde Zoon toegezegd in Jesaja 49:6: "Het is te gering, dat Gij Mij een Knecht zoudt zijn om op te richten de stammen Jakobs en om weder te brengen de bewaarden in Israël; Ik heb U ook gegeven tot een Licht der heidenen, om Mijn Heil te zijn tot aan het einde der aarde."

Was dan alzo, gelijk wij overwogen, het hoogste einde van de komst van Christus op aarde: Gods eer, de gezegende vrucht van die komst in het vlees, "Vrede op aarde"; en:

c. Zullen wij ten laatste bewijzen, dat de enige en voldoende grondoorzaak daarvan, lag: "in de mensen een welbehagen."

Door dit welbehagen verstaan wij de hoogste vrijmachtige goedwilligheid en genegenheid Gods jegens die mensen, die voorwerpen van Gods eeuwige soevereine verkiezingsliefde, waarvoor Gods Zoon bijzonder in het vlees kwam, om voor hen, door lijden en sterven, aan de eis der Goddelijke wet te voldoen; ja, voor hen dat alles te volbrengen, wat hen van de eeuwige vloek verlossen en eeuwige zaligheid schenken zou; dit alles lag in dat ongehouden welbehagen.

In dat welbehagen was Gods Zoon gezonden. Dit verklaarde de Vader vanuit de hoogwaardige heerlijkheid: "Deze is Mijn geliefde Zoon, in Denwelke Ik Mijn welbehagen heb." En Jezus riep daar dankend over uit: "Ik dank U, Vader, Heere des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderkens geopenbaard; ja Vader, want alzo is geweest het welbehagen voor U." Het was:

- (1) Een welbehagen van eeuwigheid, gevloeid uit Gods verkiezende liefde, waardoor Hij, met voorbijgaan van engelen, op gevallen Adamskinderen heeft neergezien,

die Hij van eeuwigheid aan Zijn Zoon gaf en voor welke Hij, uit tedere liefde, die Zoon, in de gestalte van een dienstknecht, heeft gezonden; over welke liefde Jezus in bewondering uitriep in Johannes 3:16: "Alzo lief heeft God de wereld gehad." En Johannes getuigde daarvan: "Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God Zijn eniggeboren Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door Hem."

- (2) Een welbehagen Gods over zondaren in de tijd wanneer Hij in Christus Zich over hen ontfermt; want buiten die Zoon Zijner liefde kon God geen welbehagen hebben in afgefallen zondaren en het is dan door dat vrijmachtig welbehagen, dat zij getrokken worden uit de macht der duisternis en overgezet in het Koninkrijk van de Zoon Zijner liefde.
- (3) Een welbehagen, dat zich in de ware verlichting des eerstands, in de reiniging en heiliging des harten, ja, in de volkomen verlossing van zoveel duizenden over de ganse aardbodem eens heerlijk zou openbaren.
- (4) Een welbehagen, dat zich in de leiding van God met al Zijn volk in het algemeen en met een ieder der uitverkorenen in het bijzonder, luisterrijk zou vertonen; ja, dat tot in de eindeloze eeuwigheid, door al de hemelingen en bijzonder door de gezaligden, zou aanbeden, gedankt en geroemd worden. O, terecht zongen Gods engelen: "In de mensen een welbehagen." Welk een heerlijke lofzang door Gods engelen gezongen over het grote heil, dat nu aan de aarde was beschoren en dat zoveel Patriarchen, Profeten en Koningen reikhalzend hadden begeerd te aanschouwen.

O gezegende geboorte van Christus! Gij geeft een eeuwige stof van bewondering, aanbeding en blijdschap aan mensen; Gij gaf ook de ruimste stof tot blijde lofzangen aan Gods engelen. Hier zien wij dan in die heerlijke maatvang Gods majesteit, heerlijkheid en oneindige liefde zo waardiglijk geroemd; Jezus' Goddelijke grootheid - hoe dan ook nu vernederd - boven alle schepselen uitgegalmd; de vrede en de zegen der aarde bezongen en het soevereine, aanbedelijke welbehagen Gods in de mensen als de enige bron, waaruit het tijdelijk en eeuwig geluk van Gods kinderen voortvloeit, geprezen. O, het hart van 's Heeren volk springt op van vreugde en hun geest wordt gedrongen, om de lofzang der engelen na te stamelen, en de Drie-enige God, hun Verbondsgod, eer te geven.

Toepassing

Zo stelden wij u dan de menigte des hemelsen heirlegers voor, die in Bethlehems velden zo God verheerlijkend het heil der aarde bezongen, mijn toehoorders. En wat doen nu veelal de mensen, wie dit grote heil zo bijzonder aangaat? Heffen zij daarover lofzangen aan op hogere tonen zelfs dan die der engelen? Ach, neen, veelal zwijgen zij van Gods lof en heerlijkheid; zelfs een groot aantal zijn er, die wel verre van Hem eer te geven, God, hun Maker, schandelijk onteren. Velen zelfs zijn zo overgegeven in het boze, dat zij zelfs op een versmadende wijze die hoge God, Die hen met de adem van Zijn mond zou kunnen doden, durven vloeken en lasteren, of door ijdele en dartele zangen van een lichtzinnige wereld, hun eigen zielen en zelfs die van anderen verwoesten en bederven. O, hoe zullen die snode onteerders van Gods deugden, van Zijn heilige Naam en dag, zo voortgaande op die rampzalige weg des verderfs, zich dit eens, maar dan helaas te laat, jammerlijk beklagen.

Maar wie is er nu onder ons, mijn toehoorders, die God op de rechte wijze verheerlijkt en er gedurig zijn grootste vermaak in stelt, om Hem, de Dienenswaardige, de eer Zijns Naams te geven? Ach, helaas! Velen horen het woord, waardoor hun bekend

gemaakt wordt, dat Jezus Christus in de wereld is gekomen om zondaren zalig te maken; zij bezingen zelfs mede de lof van die gezegende Koning der ere, maar op welk een wijze? Velen, ja de meesten uit sleur en gewoonte, zonder dat zij iets zien, of in hun hart gevoelen over de wondergeboorte van Gods Zoon; zonder enige begeerte, dat Hij geboren mocht worden in hun hart; zonder verlangen naar die zalige vrede des gemoeds en zonder zich in de rijkdom van dat ondoorgrondelijke welbehagen te verliezen.

O ongelukkige zondaar of zondares! Gevoelt u nog geen lust om God de eer te geven, dan mist u ook nog die ware vrede des gemoeds die alle verstand te boven gaat. U mag u verbeelden vrede te smaken in het rustig genot van uw vleselijke wellusten, maar dat is die vrede Gods, die kalmte der ziel niet, die uit de ootmoedige beschouwing en aanbidding van Gods welbehagen voortvloeit.

Maar vanwaar is het toch, dat u zich over die heuglijke wondergebeurtenis, waarvan wij nu gedachtenis viëren, volstrekt niet bekommert, noch enigermate verblijdt?

Het is daarom, ongelukkige zondaar of zondares, omdat u geen gezicht hebt van uw wezenlijke behoeften aan die geboren Christus. U ziet niet hoe u in Adam, uw stamvader, van God zijt afgevallen en daardoor geestelijk dood zijt, evenmin als u gevoelt, dat u door de Heilige Geest, Die Christus verworven heeft, moet worden levendgemaakt. Daarom is het u ook genoegzaam ter geruststelling van uw geweten, als u slechts de leerrede hebt bijgewoond, en u verlaat het heiligdom, wellicht nog ongevoeliger dan u er bent binnengetreden om u vandaar wederom geheel over te geven aan de rampzalige werelddienst en haar zondige vermaken. Ach, welk een ellende en treurig bestaan, en hoe onderscheiden van dat volk, dat door genade ootmoedig mag uitroepen: Zongen Gods engelen over het geluk van Zijn uitverkoren volk; prezen die de Heere bij Zijn komst in het vlees en is dit nog hun volzalig werk in de hemel? Is de geboren Jezus in de wereld gekomen om gevallen zondaren met God te verzoenen en wordt Hij ook aan mij, op dit feest, aangeboden? Och, dat het dan nu ook mijn onschatbaar voorrecht werd, dat ook ik, in vereniging met al Gods kinderen, mocht kunnen zeggen: Jezus is ook voor mij geboren.

Och, mocht dit nu eens de biddende begeerte van velen mijner toehoorders uitmaken en dit heuglijk feest nog voor hun ziel zo gezegend worden, dat zij, met gezicht van zonden en schuld leerden vluchten tot die gezegende Koning, Die in het vlees kwam om voor goddelozen te sterven; ja, om doemschuldigen zalig te maken.

Och, onbekeerde zondaar of zondares, Gods Geest mocht door Zijn almachtskracht nog door het woord, dat u van 's Heerenwege wordt toegesproken een weg banen tot in het binnenste van uw hart, opdat u het als Zijn woord mocht horen en nog in deze dag van zaligheid, leren bedenken wat tot uw ware vrede dient; dan eerst zult u het ook geloven, dat, wanneer u God hier niet leert verheerlijken en die zalige vrede des gemoeds niet deelachtig wordt, u ook daarvan eeuwig zult verstoken blijven. O, wat zou dat voor u te zeggen zijn, onder de voorstelling van dat waarachtig heil geleefd, maar hetzelfde door eigen schuld roekeloos versmaad te hebben. Och, dat het die Geest nog behagen mocht, u verlichte ogen des verstands te schenken, opdat u uw gevaarlijke toestand leerde zien en gevoelen; want u kunt God niet verheerlijken, of u moet eerst krachtdadig ontdekt worden aan uzelf, en uw zware val en verloren toestand leren kennen, belijden en voor 's Heeren aangezicht betreuren. De geboren Jezus moet u dierbaar worden, als uw Heilsprofeet, priester en Koning; dan eerst kunt u Gode behaaglijk naderen in Zijn Zoon en dan ook zult u, pleitende op dat welbehagen, aanvankelijk reeds van die zalige zielenvrede iets smaken.

Zondaren, nog laat een lankmoedig God dit Zijn welbehagen aan u verkondigen en Zijn gezanten roepen u dit toe, met al de ernst, die het eeuwig gewicht der zaak vordert. Nog zweert Hij, als de oneindige Ontfermer, in uw dood geen lust te hebben, maar daarin, dat u zich zou bekeren tot Hem en leven. O, mocht u dan nog in dit heden der genade, eer het wellicht voor eeuwig te laat is, tot Hem komen en behoudenis vinden voor uw ziel.

Zijn er Godzoekende zielen hier tegenwoordig, die zuchtende begeren, dat dit welbehagen Gods ook aan hun ziel, op dit heuglijk feest, eens mocht worden verheerlijkt en zij de geboren Koning, door een volkomen geloof, als hun gezegende Borg en Heere konden omhelzen? Ja, die dit geluk oneindig groter schatten, dan alles wat de wereld kan aanbieden, maar in vrees en grote bekommering verkeren of hun dit wel zal te beurt vallen, omdat zij zich als zulke grote zondaren of zondaresen hebben leren kennen?

O bekommerde zielen, u hebt het gehoord: Gods engelen bezongen het welbehagen in mensen; niet in zulken, die zich, gelijk de Farizeeën in de tempel, door hun eigengerechtigheid, dat boven anderen waardig achtten. Neen, integendeel aan zulken die zich door genade, als zondaren, ja als de goddelooste in zichzelf mochten leren kennen, juist daaraan verheerlijkt God dat vrijmachtig welbehagen; dat zullen al Gods kinderen, als uit één mond met verwondering en aanbidding moeten getuigen. O, aanbiddeijk welbehagen!

Maar wellicht is dit welbehagen Gods reeds aanvankelijk aan uw ziel verheerlijkt en heb u ook de Heere al mogen verheerlijken? Dit zult u óf niet durven toestemmen, óf misschien durft u het door Godonterend ongelooft te miskennen; doch beseft u wel recht, kleinmoedige zielen, waar God al in verheerlijkt wordt? Weet u het wel, dat juist in dat klagen, in dat kermen over uw zonden, dat u, als verbrijzelden van hart, dagelijks aan Jezus' voeten mag doen; in dat begeren van Hem, als het Enig Alles voor uw ziel, Hij Zich wil verheerlijken? Ja, bij dezulken wil Hij wonen; op deze zal Hij zien: "Op den arme en verslagene van geest en die voor Mijn woord beeft."

Misschien hebt u ook al iets van die zalige vrede mogen smaken, als u uw keuze om de Heere te dienen, meer levendig mocht gevoelen en daardoor de hoop in uw ziel al meer en meer oprees; en durft u al niet erkennen, dat dit eerstelingen zijn van die zielenvrede, die uit dat aanbiddeijk welbehagen Gods voortvloeit; dit zult u echter getuigen, dat u daarin reeds zoveel mocht smaken, waarvoor u al de vreugde der wereld niet zou begeren.

Maar ofschoon dit tot uw bemoediging en opwekking gezegd wordt, u kunt er geen rust bij vinden; neen, zielen, die naar waarheid in het binnenste staan, begeren met getrouwheid te worden behandeld en wenssen ook getrouw met zichzelf om te gaan; vandaar dan ook die dagelijkse smeekbede, als zij in het verborgen tussen de Heere en hun ziel verkeren: "Doorgrond mij, o God, en ken mijn hart; beproef mij en ken mijn gedachten. En zie, of bij mij een schadelijke weg zij; en leid mij op den eeuwigten weg."

O Godzoekende zielen, dat is uw dagelijks voorrecht, om uzelf in het verborgen te onderzoeken en uw hart voor de Heere open te leggen. U kunt nergens veiliger verkeren dan bij Hem, Die door Zijn Heilige Geest u zal onderwijzen in de weg, die u te gaan hebt en op Zijn tijd zal Hij ook van vrede tot u spreken. Dan zult u ook, in navolging van de engelen, met een volkomen geloof uitgalmen: "Ere zij God in de

hoogste hemelen", want wij mogen die zalige vrede smaken in onze ziel, alleen om het eeuwig en aanbiddelijk welbehagen.

Bevestigd volk des Heeren, de hemelingen bezongen uw heil; och mocht dan ook u niet zwijgen, maar uw drie-enige Verbondsgod verheerlijken en Zijn grote naam psalmzingen. O, als de Heere door Zijn Geest u daar in mag leiden, wat u in die Jezus is geschonken; ja, hoe Hij niet alleen voor u is geboren, maar ook, om u uit de macht des satans te verlossen, alles volbracht heeft, o, dan moet u in verwondering en aanbidding wegzinken.

Het zij uw dagelijks voorrecht de heerlijke deugden, die in de zending van Gods Zoon doorstralen, eerbiedig te bewonderen en dankbaar te roemen. Mist u, vanwege het bederf dat nog in u woont, dikwijls die zalige vrede des gemoeds, dat gemis moge uw ziel smartelijk, ja ondragelijk zijn en u telkens weer doen vluchten naar dat verzoenend bloed van uw gezegende Borg. O, mocht u meer wakende en biddende verkeren tegen de zonde, die u berooft van die zalige vrede des gemoeds. In de nabijheid van uw Heere, volk des Heeren, daar alleen is het veilig op uw vreemdelingsreis door de woestijn, waar zoveel vijanden van uw ziel u omringen, en alle pogingen aanwenden, om u die zalige vrede te ontroven.

Kinderen Gods, bezongen de hemelingen als de grondoorzaak van Jezus' geboorte Gods welbehagen in mensen, o, wanneer wij er worden ingeleid, hoe de Heere ons, dood- en doemschuldigen in onszelf, getrokken heeft uit de macht der duisternis en ons overbracht tot het rijk van de Zoon Zijner liefde, door welke goedertierenheden de Heeren wij al verder zijn voortgeleid, door welke oneindige liefde en onwankelbare trouw, bij zoveel trouweloosheid aan onze kant, Hij ons op de weg heeft staande gehouden en hoe vele zalige verkwikkingen en vertroosting, wij als een teerkost op de reis naar Sion steeds mochten genieten en wij dan in verwondering moeten vragen: Wat bewoog toch de Heere naar zulke ellendigen in zichzelf om te zien en hen zo goedertieren en ontfermend te leiden? dan is het antwoord: Welbehagen, eeuwig vrijmachtig welbehagen.

Volk des Heeren, daardoor alleen zullen wij blijmoedig aan het einde van de woestijnreis komen, de doodsjordaan betreden en in het hemels Kanaän aanlanden en daar zullen wij het voor de troon van Hem, Die ons gekocht heeft met Zijn bloed, met de schare der verlost, op hoger tonen dan de engelen in Efratha's velden, uitgalmen: Ondoorgrondelijk welbehagen heeft ons hier gebracht. Amen.

4. DE TROOSTREDE VAN DE HEMELGEZANT

"En Die leef, en Ik ben dood geweest; en zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid." Welk een betuiging, maar geen wonder! Het is de betuiging van Hem, Die de zeven sterren heeft in Zijn rechterhand; uit Wiens mond een tweesnijdend scherp zwaard gaat en Wiens aangezicht is, zoals de zon schijnt in haar kracht; nog eens, het is een betuiging van Hem, aan Wiens voeten Johannes als dood neerviel, maar Die hem de rechterhand oplegde en zeide: "Vrees niet; Ik ben de Eerste en de Laatste." O dierbare Persoon; gezegende Verlosser! Hij is dood geweest, gestorven aan het hout des kruises, maar kon door de dood niet worden gehouden, want Hij verrees daarvan ten derde dage en aan Godzoekende vrouwen is de plaats aangewezen, waar Hij gelegen heeft.

Maar wie zoekt u nu hier, geliefden, die nu in dit heiligdom zijt opgekomen? Is het u om Jezus te doen? En bent u hier verschenen om Hem te danken, ook voor Zijn liefde, u hedenmorgen in het Avondmaal bewezen? Ja, daar was Hij met Zijn geestelijke tegenwoordigheid, onder de tekenen van brood en wijn; daar gaf Hij Zijn vlees ten spijze en Zijn bloed tot een verkwikkende drank der zielen, maar ook nu is Hij hier in dit feest- en dankuur tegenwoordig. Ach, kon het van ons allen, die in dit uur zijn samenvergaderd, gezegd worden: *Zij allen zijn ware zoekers van Jezus*. En ofschoon dit, helaas, van zeer velen niet kan gezegd worden, zo zijn er echter in dit heiligdom ook zielen aanwezig die door de kracht van God de Heilige Geest in waarheid zoekende zijn gemaakt; o, mochten zij deze morgen nu zoveel geloofslicht ontvangen, dat zij, in deze ure, dankbaar kunnen uitroepen: *Wij hebben Hem gevonden, Die onze ziel liefheeft*.

En u vooral ook, meer gelovige christenen, viert u het feest van uw verrezen Heere en Koning en zijn uw hongerige en dorstige zielen wederom in dit morgenuur verkwikt en versterkt door de onderpanden Zijner eeuwige liefde en onwankelbare trouw; o, mocht u dan ook nu verwaardigd worden uw gezegende Heere en eeuwige Koning, Die u zoveel heil schonk, hartelijk te danken en te aanbidden.

Verenigt u met mij, om de Heere ootmoedig te smeken, dat het Hem moge behagen, daartoe met Zijn Geest en genade in deze ure onder ons te willen wonen en werken.

Tekst: Mattheüs 28:5-8

"Maar de engel antwoordende zeide tot de vrouwen: Vreest gijlieden niet; want ik weet, dat gij zoekt Jezus, Die gekruisigd was. Hij is hier niet; want Hij is opgestaan, gelijk Hij gezegd heeft. Komt herwaarts, ziet de plaats waar de Heere gelegen heeft. En gaat haastiglijk heen en zegt Zijn discipelen, dat Hij opgestaan is van de doden; en zie, Hij gaat u voor naar Galiléa, daar zult gij Hem zien. Zie, ik heb het ulieden gezegd. En haastiglijk uitgaande van het graf met vrees en grote blijdschap, liepen zij heen om hetzelfde Zijn discipelen te boodschappen."

Zo hadden dan de vriendinnen van Jezus zich vroeg opgemaakt en naar het graf begeven, gedreven door ongeloof, maar ook door tedere liefde. Hadden zij op de weg een groot bezwaar wie hun de steen van de deur van het graf zou afwentelen, ... o, dit bezwaar was reeds weggeruimd toen zij aan het graf waren genaderd, want onder het beven der aarde was een hemelgezant afgedaald, had de steen van het graf afgewenteld en zat nu in een hemelse gedaante daarop.

De vriendinnen van Jezus mogen vanwege deze onverwachte majestueuze verschijning ontzet zijn door ontsteltenis, die vrees zal spoedig in grote blijdschap

veranderen, want zij worden door de hemelgezant liefelijk vermaand om niet te vrezen. De gewichtige reden, waarom hun vrees ongegrond was, bestond daarin, *dat zij Jezus zochten*.

Laten wij nu verder:

1. Deze feeststof zelf enigszins nader inzien.
2. Die tot ons tegenwoordig doel trachten over te brengen, om er
3. Een woord van toe-eigening bij te voegen.

1. In de woorden van deze feeststof zien wij:

- a. De liefderijke troostrede van de hemelgezant.
- b. De aanwijzing van het ledige graf.
- c. Het bevel van de engel aan Jezus' vriendinnen.
- d. De gehoorzaamheid daaraan, der zielsverblijdende vrouwen.

a. "Maar", zegt de tekst, "de engel antwoordende zeide tot de vrouwen: Vreest gijlieden niet; want ik weet, dat gij zoekt Jezus, Die gekruisigd was."

Hier spreekt een engel, één der krachtige helden, die het woord des Heeren doen; ja, een gezant des hemels spreekt in deze treffende oogenblikken tot deze verbaasde vriendinnen van Jezus; en geen wonder! Zijn ze niet allen gediensdige geesten, die tot dienst uitgezonden worden, om dergenen wil, die de zaligheid beërven zullen? O, welk een zalig geluk, zulke machtige wezens tot zijn vrienden te hebben!

Deze vrouwen nu waren geliefde vriendinnen van Jezus, die hier krachtige proeven gaven, dat de liefde voor hun Heere niet slechts bestond in naam of in uitwendige vertoning van het gelaat, maar in een ware beoefening des harten. O, hoe zalig is zulk een beoefening van de liefde tot Jezus, want die liefde is sterker dan de dood en zij verkwikt de zielen van Jezus' vrienden en vriendinnen. Ziet ze dan ook hier werken in de ziel van deze Jezus' zoekende vrouwen, maar ziet dan ook hoe die liefde hier heerlijk wordt beantwoord, want een engel des hemels spreekt tot hen woorden van troost en blijdschap.

b. Matthéüs hecht de aanspraak aan de verschijning, maar Markus zegt, *dat de vrouwen tevoren reeds in het graf waren gegaan*. Lukas verhaalt van twee engelen, in de gedaante van mannen, die aan de vrouwen de opstanding van Jezus hebben verkondigd.

Dit schijnbaar verschil zal geheel worden weggenomen, wanneer men opmerkt, dat deze Jezus' zoekende vrouwen onder hun verbaasd heen en weer gaan. onder hun in- en uittreden van het graf, dan één, dan weer twee engelen, dan binnen en dan weer daarbuiten gezien hebben. De reden, waarom Mattheüs meest van één engel spreekt, is, omdat hij de hemelse spreker in diens aanspraak wil vermelden.

Deze engel dan, antwoordende zeide tot de vrouwen (het woord 'antwoorden' geeft hier zoveel als spreken, verkondigen te kennen): "Vreest gijlieden niet."

Vreze duidt hier die ontsteltenis des gemoeds aan, die deze Godzalige vrouwen had bevangen, en geen wonder, alles was hier even verbazingwekkend; een geopend graf en daarbij een hemelgezant in een zo glansvolle gedaante; welk een treffend gezicht en dat voor zwakke vrouwen, die meer vatbaar waren voor aandoeningen dan de mannen, maar die echter in deze oogenblikken veel meer moed dan deze aan de dag hadden gelegd.

Daar nu de vrees de aandacht verstoort, zo vindt men doorgaans in Goddelijke aanspraken die aan 's Heeren gunstgenoten gedaan worden, deze inleiding: "Vreest

niet," opdat zij de vrees zouden afleggen, en zo is het ook hier. "Vreest gijlieden niet", zei de engel, als wilde hij daarmee te kennen geven: *Gij, waardige vrouwen, vriendinnen van uw Heere, die hier, ja, wel met zoveel ongeloof, maar echter met de tederste liefde voor Jezus, zijt gekomen, u behoeft hier niet angstvallig te wezen!*

O, wat is het een zalig voorrecht, wanneer ons bestaan voor God zodanig is, dat wij niet behoeven te vrezen! Nee, zij die Jezus in waarheid hebben leren zoeken, die behoeven niet te vrezen.

"Vreest gijlieden niet", sprak Gods engel tot deze vrouwen. Hoort dit ook, als van Godswege tot u gezegd, Godzoekende zielen in deze vergadering: Vreest niet! "Hij Die in u een goed werk begonnen heeft, zal dat voleindigen tot op den dag van Jezus Christus"; gelooft alleenlijk.

"Want ik weet" zei de hemelbode, "dat gij zoekt Jezus, Die gekruisigd was." De Evangelist Lukas verhaalt dit nog breedvoeriger; hij voegt er een zachte berisping van de engel bij, zij is deze: "Wat zoekt gij den Levende bij de doden?"

Men kan iemand nimmer gegrond vertroosten, zo men de verkeerde gedachten, die bij hem plaatsvinden, niet tracht weg te nemen. De meeste troosteloosheid toch spruit voort uit onkunde; zo was het ook hier. O, hoeveel zwakheid des geloofs vond hier bij deze vrouwen plaats; zij zochten de verrezen Jezus onder de doden. Jezus te zoeken, ja, dat was liefde, maar Hem te zoeken onder de doden, dat was ongeloof. Hoe recht hemels was dan ook deze berispende taal van Gods engel: "Wat zoekt gij den Levende bij de doden?" Dit weet ik, zo vervolgt de hemelgezant, gij zoekt Jezus; Hem, Die gij zo wenend volgde naar het kruis, Die Jezus, Die gij liefhebt, Die u voor uw ziel als Heere en Koning hebt mogen kiezen, maar Hij is niet meer onder de doden, zoals gij meent door ongeloof aan Zijn vroegere gezegden; neen, Hij leeft!

Maar echter, zij zochten toch Jezus, want Hij was voor hun ziel zo dierbaar, en daarom, niettegenstaande hun ongeloof, behoefden zij niet te vrezen; Hij toch was hun Verlosser, zij waren Zijn vriendinnen, die Hij met een eeuwige liefde had liefgehad en daarom ook waren deze gezanten des hemels hun vrienden, die nu ook tot hun vertroosting naar hier waren gezonden; dus zij behoefden voor niets te vrezen. En worden zij reeds zo zalig vertroost door de taal van de engel, die van Jezus en Zijn kruis spreekt en hun verzekert, dat zij niet behoeven te vrezen; zij krijgen nu nog nader een zielsverblijdender bericht, want:

"Hij is hier niet; want Hij is opgestaan, gelijk Hij gezegd heeft. Komt herwaarts, ziet de plaats waar de Heere gelegen heeft", zo vervolgt de troongezant.

Letten wij hier eerst op het getuigenis van de engel en vervolgens op de bewijsreden daarvoor bijgebracht.

- "Hij is hier niet." Hij, Die Zich vernederde, Die Zich vernietigd heeft, gehoorzaam geworden zijnde tot de dood des kruises, maar Die ook door Zijn almacht de dood heeft overwonnen. Hij rustte hier wel een wijle, maar Hij is opgestaan! O zalig woord, niet alleen voor de Jezus' zoekende vrouwen, maar ook voor alle eeuwen. Hij is opgestaan, om te tonen dat Hij de Koning Israëls, de Vorst des levens is; ja, als de Zodanige had Hij het leven wederom aangenomen en zegepraalde Hij over duivel, dood en hel; zo is Hij dood geweest, maar nu leeft Hij in eeuwigheid. Het was nu de derde dag, de voorspelde tijd van Zijn opstanding.
- Dit bevestigt de hemelgezant door te zeggen: "Gelijk Hij gezegd heeft", of volgens Lukas, die de taal van de engel een weinig uitgebreider mededeelt: "Gedenkt, hoe Hij tot u gesproken heeft, als Hij nog in Galiléa was, zeggende: "De Zoon des

mensen moet overgeleverd worden in de handen der zondige mensen, en gekruisigd worden, en ten derden dage weder opstaan."

Dit had Jezus Zijn leerlingen zo menigmaal gezegd en zo menigmaal herhaald; die taal moesten zij nu herdenken en daaraan geloof hechten; en opdat nu de vrouwen ooggetuigen zouden zijn van de waarheid, die zij als blijmare weldra zouden verkondigen, zo voegt de engel er nu nog een tweede bewijs bij, namelijk, hij moedigt hen aan zich dieper in de grafplaats te begeven en aldaar neder te zien in die plaats, waar het lichaam van Jezus gelegen had, opdat zij uit de zweet- en winddoeken, die daar nog lagen, de verzekering zouden verkrijgen dat niemand Hem had weggenomen, maar dat Hij door eigen kracht was opgestaan. "Komt herwaarts", vervolgt de engel, "ziet de plaats waar de Heere gelegen heeft."

Hij noemt Jezus met de taal van onderdanigheid en eerbied: "De Heere", en geen wonder, Hij, Die de Heere is van hemel en van aarde, is ook der engelen Heere maar ook, in nadruk, de Heere van Zijn volk, dat Hij van eeuwigheid heeft uitverkoren en door Zijn bloed heeft vrijgekocht.

De Heere, uw Zielenvriend, is niet meer hier; ja, wel aanschouwt gij hier de plaats, waar Zijn zielloos overschot eenwijle rustte, maar, nu Hij de dood heeft overwonnen en Zijn kruislijden door een zo wonderdadige opstanding heeft verheerlijkt, nu is Hij van hier uitgegaan; aanschouwt de ledige plaats en gelooft Zijn woord.

O, nog eens, zielsverblijdend woord, niet alleen voor de vriendinnen van Jezus, maar ook, door alle eeuwen, voor Gods uitverkoren volk op aarde; ja, Gods kinderen juichen bij die blijmare: Jezus leeft! terwijl het ongeloof er door verstomt. Nee, geen dood, geen graf kon Hem, de Vorst des levens, in hun macht houden; Hij verrees en leeft, nu niet meer op aarde, maar in de hemel en ook in de harten van Zijn duurgekochte volk op aarde. Ja, dat Hij leeft, voor u leeft, kinderen Gods, dat hebt u aan het Avondmaal bij vernieuwing mogen gevoelen; o, mocht u Hem dan nu daarvoor de aanbidding en de dankerkentenis toebrengen.

c. De vrouwen nu op zodanige wijze van de waarheid overtuigd, worden door de hemelgezant, voorzeker op Goddelijke last, dadelijk naar de discipelen gezonden. "Gaat haastiglijk heen", vervolgt hij, "en zegt Zijn discipelen, dat Hij opgestaan is van de doden." Alsof hij daarmee wil zeggen: Houdt u niet verder op met hier te zoeken en op de ledige grafplaatst te staren; neen, maakt spoed, haast u en verkondigt, dat Hij is opgestaan van de doden; brengt die zalige en zielsverkwikkende tijding zo spoedig gij kunt over; niet aan een Herodes of Pilatus, niet aan de bloeddorstige Joodse Raad; neen, aan Zijn discipelen, aan Zijn leeren lievelingen, die nog zo bedrukt daar neerzitten, moet gij deze zalige blijmare overbrengen.

Volgens hetgeen de Evangelist Markus heeft aangetekend, voegt de engel bij deze hun last nog de nadrukkelijke woorden: Zegt het "ook Petrus."

Welk een oneindige goedheid en vergevende liefde Gods lag in dat bevel opgesloten; niemand toch onder de zo bedrukte jongeren des Heeren had meer behoefte aan die verkwikkende troostwoorden dan de voorbarige, diep gevallen, maar nu berouwvol wenende Petrus. O, zo handelt de Heere met Zijn volk niet naar hun zonden; zo vergeldt Hij hun niet naar hun overtredingen. O, hoe zalig is het een God te dienen, Die zelfs de overtredingen van Zijn volk niet gedenkt. "Wie is een God gelijk Gij", roept de kerk uit, "Die de ongerechtigheid vergeeft?" Ja, "Gelijk zich een vader ontfermt over de kinderen, ontfermt Zich de HEERE over degenen, die Hem vrezin. Want Hij weet wat maaxsel wij zijn, gedachtig zijnde, dat wij stof zijn."

"Zie", zegt de engel, "Hij gaat u voor naar Galiléa; daar zult gij Hem zien."

Meermalen had Jezus Zijn discipelen voorspeld, dat wanneer Hij uit de doden zou opstaan, Hij Zich dan in Galiléa levend aan hen zou vertonen. Het woord "voorgaan" is ontleend aan een herder, die zijn schapen voorgaat; zo zou ook nu de liefderijke Jezus met deze vrouwen en met Zijn jongeren handelen: Hij zou hen voorgaan, zoals Hij hun dit had beloofd; niet naar Jeruzalem, dat moordtoneel, maar naar Galiléa, daar zouden zij Hem zien. Niet dat Hij Zich nergens anders aan hen zou vertonen, dit is geheel anders bevestigd, maar aldaar zouden zij, gedurende de nog zo korte tijd van Zijn lichamelijke tegenwoordigheid op aarde, Hem meer gemeenzaam zien en met Hem omgaan; zelfs had Hij in dat land een zekere berg bepaald, waar Hij Zich aan hen zou vertonen.

Eindelijk voegt de engel er nog deze woorden bij: "Zie, ik heb het ulieden gezegd." Daarmee bevestigt hij zijn zo zielsverblijdende boodschap; ja, dat hij zijn hoge last getrouwelijk had uitgevoerd en dat het nu de verplichting van de verblijde vrouwen was, om te gehoorzamen.

Hoe wonderlijk is in deze ogenblikken hier alles en hoe staan de gedane beloften van Jezus in een juist verband met hun vervulling! Ja, mijn toehoorders, alles wat de hoge God immer getuigd heeft, is volkomen bevestigd geworden; alles wat de Godmens Jezus beloofde is volkomen waarheid geworden. O, mochten wij dan ook nu geloven, dat alles wat aan het Avondmaal werd verzegeld, ook voorzeker zal bevestigd worden; ja, verlaat er u op, Godzoekende zielen: Alle beloften Gods zijn in Christus ja en amen, want Zijn gedane beloften feilen niet!

d. De vrouwen, dit moeten wij tenslotte nog overpeinzen, verlaten zich volkomen op de woorden van deze heraut des hemels. "En haastig uitgaande van het graf", zegt de tekst, "met vrees en grote blijdschap." Volgens hetgeen de Evangelist Markus aantekent, vloten zij van de grafkelder, maar: "Met vrees en grote blijdschap."

Hoe? Zouden wij vragen, waren de harten van deze vrouwen met twee zulke tegenstrijdige hartstochten vervuld! Maar, geen wonder, de majesteit, glans en heerlijkheid van de hemelgezant, bij alles wat zij hier zo onverwacht aanschouwden, zelfs de eerste rede van de engel, verbaasden hun gemoederen en de vrees doet hen alsnog de leden trillen, maar toen zij dat onuitsprekelijk zalige woord hoorden: "Hij leeft!" o, dat gaf hun een stof van zielenblijdschap en daardoor stroomt, bij de verbazing en ontzetting, de grootste vreugde door hun gemoed; en, of er dan nu nog wellicht twijfelingen of worstelingen tussen vrees en blijdschap overbleven, zij gaan, zij ijlen voort, om deze boodschap de discipelen te verkondigen.

Als op vleugelen van bereidvaardigheid voortgedreven sporen zij elkaar aan, om toch niet te vertoeven, maar zich voort te maken om deze zo heuglijke boodschap de discipelen te verkondigen. Zij zijn in deze gelijk aan de Godvrezende herders bij Jezus' geboorte, die niet aarzelden, op de verkondiging van de engel, zich in de nacht naar Bethlehem te spoeden; en zo voortijlende komen zij in het gezelschap van de jongeren van Jezus. Nu zijn dan ook hun harten en monden vervuld van hetgeen zij gezien en gehoord hebben en mocht dan alles hetgeen zij verhaalden, vanwege het onuitsprekelijk grote in de eerste ogenblikken bij de jongeren van Jezus geen ingang vinden, o, nog weinige ogenblikken en zij allen zullen geloven dat Jezus, hun Heere en Meester, waarlijk leeft; ja, dan zullen zij tezamen daarvan door de overtuigendste bewijzen bevestigd worden, wanneer zij de Heere Zelf in hun midden zullen aanschouwen.

Laat ons nu trachten:

2. Om de woorden van de tekst tot ons tegenwoordig doel over te brengen, maar om het tijdsbestek, slechts met een enkel woord.

De zalige boodschap van de opstanding van Christus, die deze vrouwen ontvingen en overbrachten, was niet alleen voor Jezus' eerste volgelingen, maar ook door alle eeuwen heen allerge wichtigst. Zonder opstanding was Jezus' dood geheel vruchteloos geweest, want overgeleverd zijnde om onze zonden, moest Hij ook "opgewekt worden om onze rechtvaardigmaking" (Rom. 4:25) Ja, daardoor heeft Hij "krachtelijk bewezen te zijn de Zone Gods, naar den Geest der heiligmaking" (Rom. 1:4). Indien toch Jezus niet uit de doden was opgestaan, dan was ook het gehele verlossingswerk onvoltooid geweest en het was bevestigd geworden wat Paulus aan de gemeente van Korinthe getuigt in 1 Korinthe 15:14: "Indien Christus niet opgewekt is, zo is dan onze prediking ijdel, en ijdel is ook uw geloof", en in vers 17: "Indien Christus niet opgewekt is, zo is uw geloof tevergeefs, zo zijt gij nog in uw zonden." Maar neen, de Heere is waarlijk opgestaan, want de omstandigheden, welke daarbij plaats vonden, gaven de zekerheid Zijner opstanding te kennen.

Immers de aardbeving, de neerdaling van de engel, het afwentelen van de grafsteen zowel als het getuigenis hetwelk hij gaf, alles getuigt hier van de waarheid van de gebeurtenis. De vrouwen waren oog- en oorgetuigen, doch zij, evenzeer als de apostelen, waren in het eerst traag om te geloven en hebben de waarheid niet omhelsd, voordat zij van alle twijfel waren ontheven. En welk een krachtig bewijs voor de waarheid van Jezus' opstanding levert ook het ledige graf. Het was, ofschoon verzekerd met steen en zegel en bewaakt door een Romeinse wacht, echter nu ledig, en was dit niet waarlijk zo geweest, dan zouden voorzeker de verbitterde Farizeeën het lijk van Jezus aan het volk hebben vertoond. Ook bij zodanige maatregelen kon het noch door iemand gestolen noch door enig wild dier zijn verslonden. Wat is dan de waarheid van de zaak? Wat anders, dan dat Jezus waarlijk is opgestaan? Ja, wij zeggen het tegen alle vijanden van Jezus: "Hij leeft!" en "wij zijn geen kunstig verdichte fabelen nagevolgd, als wij u bekendgemaakt hebben de kracht en toekomst van onzen Heere Jezus Christus, maar wij zijn aanschouwers geweest van Zijn majesteit" (2 Petrus 1:16).

Nog nader worden wij daarvan overtuigd

- door de veelvuldige verschijningen van Jezus aan Zijn geliefde vrienden en vriendinnen,
- door Zijn triomfantelijke Hemelvaart
- en het doorluchte Pinksterfeest.

- Door Zijn verschijning aan:

- Aan Zijn wenende Maria, die aan de voeten van de opgestane Jezus neerviel en Hem voor haar Goddelijke Meester erkende.
- Aan de twijfelmoedige, droeve, doch later zielsverblijdende Emmaüsgangers.
- Aan Zijn berouwvolle Petrus en aan het gehele gezelschap der apostelen.
- En nader op de overtuigendste wijze aan een Thomas, die Hem voor zijn Heere en zijn God erkende.
- Ja, aan die allen is Hij verschenen en die allen hebben het getuigd: "De Heere is waarlijk opgestaan."

- Maar ook bij Jezus' hemelvaart, toen Hij voor het oog van Zijn jongeren opvoer om plaats te nemen aan de rechterhand Zijns Vaders, is de waarheid van Zijn opstanding bevestigd.

- En dat Hij leeft, ja, in de hemel leeft, ten goede van Zijn uitverkoren volk op aarde, dat getuigde het eerste doorluchte christelijke Pinksterfeest, door de uitstorting van Gods Heilige Geest op Jezus' eerste rijksgezanten. In de uitbreiding van Jezus' koninkrijk op aarde tenslotte en in de harten van Zijn uitverkoren volk is het bewijs dat Jezus waarlijk is opgestaan en dat Hij leeft, bekleed met alle macht in de hemel en op aarde.

Ja, niet door kracht, noch door geweld, maar alleen door de Geest des Heeren, Die de in zichzelf zwakke verkondigers met moed en kracht aangordde, om, tegen vervolgingen en tegenstand, Jezus als de Heere en de Koning Zijner kerk te verkondigen, is die leer door alle christeneeuwen wonderdadig uitgebreid, en uit de nacht van on- en bijgeloof ook tot ons gekomen; ja, nog deze morgen mochten wij aan de Bondstafel des Heeren Zijn dood verkondigen, en wederom in dit uur vieren wij het feest van Zijn majestueuze opstanding.

Maar ook leeft Jezus in duizenden harten Zijner verlost en daarin werkt Hij nog, ook onder ons, tot krachtdadige ontdekking en waarachtige bekering, zowel als tot opwekking, bemoediging en zalige vertroosting.

O, mijn waarde toehoorders, mocht het door genade uw voorrecht zijn of worden, in dit dubbele dankuur in uw ziel te gevoelen, dat Jezus leeft! Ja, dat Hij ook voor u leeft!

Toepassing

Ik zal eindelijk bij het verhandelde nog een woord van toe-eigening naar tijdsgelegenheid, voegen.

Het is een heilvolle en troostrijke waarheid: *Jezus is opgestaan*. Och, was dit voor ons allen. Om zich die waarheid, los en zonder enige grond, op te dringen en te menen, dat men daaraan deel heeft, dat is hoogst gevaarlijk. Wanneer men in de zonde leeft en zich durft vleien: Jezus is ook voor mij gestorven en opgestaan, dan bouwt men het huis zijner zaligheid op een jammerlijke zandgrond, die het gewis eenmaal zal begeven. Vraagt u wellicht, hoe men dit weten kan? Het antwoord van de engel tot de vrouwen: "Gij zoekt Jezus, Die gekruisigd was," zal het u zeggen.

- Is dit nu ook met u zo gesteld, dat u Jezus zoekt? Gaan uw harten naar Hem uit, om door Hem gereinigd en verlost te worden? Heeft u zich leren kennen als zo verdoemelijk, zo walgelijk vanwege uw snode zonden, dat u een mishagen vond aan uzelf? Hebt u, door genade, van alles buiten Jezus af leren zien, en was het ook uw ootmoedige vraag: *Goddelijke Jezus, wat moet ik doen om zalig te worden?* Is het u in waarheid om Hem te doen en getuigt daarvan uw eenzame afzondering, dat u Jezus zoekt en Hem biddende voor uw hart begeert? Was er bij u een droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid, waardoor u geen rust vond, voordat Jezus als tot uw ziel sprak: "Ik ben uw Heil." Mag ik in die zin van uw zeggen, of hetgeen meer zegt: *Getuigt Gods Geest zo met uw geest, dat u in waarheid zoekers zijt van Jezus?*
- Nog eens, is de opgestane Jezus u boven alles dierbaar en bent u, op zodanige wijze zo dwaas, zo onrein en zo onmachtig, als u zich in uzelf bevindt, deze morgen aan het Heilig Avondmaal genaderd? Zag u daar in de panden Zijner gekruisigde liefde ook Zijn liefde tot dood- en verdoemenisschuldige zondaren zo in, dat u Hem over uw hart als Koning hebt mogen uitroepen en zonk u daar, als

op de enige Rotssteen uwer ziel vol begeerte en liefde op Hem neer? Wat zegt uw hart? Is dit zo? O, dan ia, hoe u ook nog vrezen en twijfelen mag, dan zoekt u waarlijk Jezus, Die gekruisigd was en opgestaan is van de doden!

- Eindelijk, zoekt u nu, na het gehouden Avondmaal, voor Hem te leven, Hem als de gestorven maar opgestane Jezus te dienen? Wenst u, zelfs tegen uw geliefkoosde boezemzonden in, in Zijn kracht de strijd te voeren? Is het uw zielsbegeerte, dat Hij uw hart alleen en geheel zal bezitten en beheersen; ja, is er niets in al het geschapene u zo waardig en waarnaar uw harten zo sterk uitgaan? O, dan is er door God de Heilige Geest een ander leven in u opgewekt; ja, dan leeft Jezus, Die van de doden is opgestaan ook in uw ziel.

Maar legt u zich hier eens bij neer, onbekeerde zondaar of zondares, die niets kent noch gevoelt van die begeerte van de Jezus' zoekende vrouwen bij het graf; die daarom ook zelfs óf roekeloos van het Heilig Avondmaal zijt terug gebleven, óf op grond van een eigengerechtigheid zijt toegetreten. Getuigt het in deze ogenblikken: Wat dreef u herwaarts? Immers niet die liefde, waardoor de vriendinnen van Jezus naar het graf werden gedreven? Bekommert u zich nog niet over Jezus' dood en opstanding, dan zeg ik het u op grond van Gods heilig Woord: U hebt geen leven in uzelf; en deze ontzaggelijke uitspraak wordt ook aan u gedaan: "Die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem" (Joh. 3:36). Bent u onder dit alles, wat u van Godswege wordt gezegd, nog gerust, ... och, werd u door de kracht des Geestes nog eens wakker gemaakt uit deze doodsslaap der zonden. Uw uitwendige deugden en plichten, zelfs uw uitwendig Avondmaal houden, niets van dat alles kan u zalig maken. Nee, het waarachtig geloof, dat u arme, gans onmachtige en doemschuldige zondaren bent, dat u door Geesteskracht doet vluchten tot een waarachtig omhelzen van Jezus, dat alleen kan uw ziel behouden voor een eeuwigheid. Och, mocht u dan nog in dit heden der genade die Geest, Die Jezus door dood en opstanding heeft verworven en Die nog deze morgen in de panden van Zijn verbondsliefde is toegezegd, daarom ootmoedig en ernstig leren smeken.

Of, vraagt u wellicht in verlegenheid des harten: *"Wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?"*

Dan wordt u daarop van 's Heeren wege geantwoord: Werpt u, zoals u zich bevindt, smekende om het licht en de leiding van God de Heilige Geest, aan de voeten van Jezus neder. O, gaat haastelijk op ons woord, het woord van God, tot Hem, Die Zich wederom in het Avondmaal als de algenoegzame Zaligmaker aan verslagen harten heeft aangeboden en Die ook op dit feest, als de opgestane en verheerlijkte Verlosser, wordt verkondigd. Ook aan u wil Hij Zijn Woord bevestigen, dat allen, die tot Hem komen, niet zullen worden uitgeworpen; ja, Hij is reeds voorgegaan naar de hemel, om daar zulken af te wachten, die Hem hier voor hun harten hebben leren begeren. Weegt dan niet langer "geld uit voor hetgeen geen brood is, en uw arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan." Nee, zegt de Heere: "Neigt uw oor en komt tot Mij, hoort en uw ziel zal leven" (Jes. 55:2a, 3).

Wat u betreft, ware zoekers van Jezus, weet u het dikwijls niet voor uzelf, of u wel in waarheid Jezus zoekt, dan moet ik u vragen: Kunt u dan ontkennen, dat de zo-even genoemde dingen in u zijn en heeft vlees en bloed u die bekendgemaakt? Immers uw harten zeggen neen! O, vreest dan ook niet, zeggen wij, want u zijt met uw zonden en

schuld tot Jezus gevloeden en het is uw keus, om al meer en meer in waarheid aan uzelf ontdekt te worden.

Misschien zucht u wel in deze ogenblikken: *Och, was ik een ware zoeker van Jezus.* Ja, het mag mij nog wel gebeuren, mijzelf als een doemschuldige en diep ellendige aan Hem aan te bieden en dit mocht ik nog hedenmorgen doen aan het Avondmaal des Heeren, maar ach, al spoedig ben ik wederom zo dodig en ongevoelig en dit doet mij vrezzen, of ik wel in waarheid Jezus zoek, omdat ik Hem voor mijn hart niet vinden kan.

Laat ik u dan nog eens vragen: is het dan altoos even dodig, even ongevoelig gesteld in uw gemoederen en kunt u rust vinden in een zo dodige, ongevoelige gestalte, of verfoeit u zich daaronder niet dikwijls, en is dan de taal van de tollenaar niet de uwe: "O God, wees mij zondaar genadig?"

Nee, u bent het niet eens met de zonden, maar mocht u dan ook de vernieuwing uws harten erkennen voor de Heere en niet langer de levende Jezus zoeken bij de doden. Bij het hard denken en wegwerpen van uzelf, o, daar is Jezus niet. Tracht door genade haastelijk vandaar te gaan en de koers te leren richten naar de plaats, waarheen Hij u voorging. Ja, mocht u Hem zoeken in de hemel en door het geloof toegang begeren in Zijn bloed.

Nog eens, Jezus is opgestaan, ook in uw hart. Zag u Hem deze morgen niet door een toevluchtnemend geloof aan het Gastmaal en gevoelde u daar, bij vernieuwing, wederom geen behoefte aan Hem? Was het niet, eer u daarheen ging uw smekende verzuchting: Och of ik Hem, Die mijn ziel liefheeft, daar vinden mocht! En nu dan, wat kiest u nu bij vernieuwing in dit dank- en feestuur? Wilt u niet liever uw ziel verenigen en voortreizen met hen, die Jezus in waarheid zoeken, waar zij zich op de reis bevinden, dan met een zondige wereld, die Jezus haat?

Kom dan, zwakgelovigen, maar Jezus in waarheid zoekende zielen; verkondigt nu eens, na het gehouden Avondmaal - al is de blijdschap ook nog met vrees vermengd - dat Jezus ook voor u is opgestaan. O, dat zij worde door genade de vrucht van uw gehouden Avondmaal en van uw feestviering. Ik heb, uit Gods Naam, het u gezegd.

Meer bevestigt volk des Heeren, u, die bij de feestviering van de opstanding van uw Heere nog deze morgentekenen en onderpanden van Gods trouwverbond ontvangen hebt, o, het worde u geschonken uw betrekking op uw Verbondsgod vast te houden. Miste u wellicht op deze dubbele feestdag die gevoelige werkzaamheden tussen de Heere en uw ziel, o, dit maakt toch de bondszegelen niet krachteloos. Mocht u er maar in bedaardheid des gemoeds meewerken; van achteren zal het u nog tot zegen zijn. Uw Zoenborg, uw Heere en Koning, Wiens dood ik u verkondigde, is ook voor u opgestaan. Ja, alles heeft Hij voor u voldaan en wie zal dan tegen u, als uitverkorenen Gods, beschuldiging inbrengen? O, mocht u dan ook nu en verder op de woestijnreis uzelf vertonen als de zodanige, die met Christus zijn levend gemaakt.

Moet u nog dagelijks wenen over uw verderf, het zij uw voorrecht daarover veel te klagen aan Jezus' voeten en Hem gelovig te smeken om reiniging door Zijn dierbaar bloed. Maar wat is dat niet groot, hoe ook de vijanden uwer ziel op u mogen aanvallen. Uw leven, dat met Christus verborgen is in God, dat kunnen zij niet wegnemen, want Jezus leeft en gij zult met Hem leven in eeuwigheid.

Mocht u zowel in het verborgen als in het openbaar doen blijken, niet alleen dat u Jezus leerde zoeken, maar vooral ook, dat u Hem hebt mogen omhelzen door het geloof. Zoekt u vooral toch de levende Jezus niet onder de doden; dan zult u kalmte der ziel smaken en niet behoeven te vrezzen.

Hebt u aan het Avondmaal Hem wederom hart en hand mogen geven en u opnieuw aan Hem verbonden? Zijn die beloften Gods u wederom betekend en verzegeld, dat Hij op de verdere woestijnreis met u zijn zal, dat Hij u nimmer zal begeven of verlaten, dat Hij in alle benauwdheid met en bij u zijn zal; o, het moge u dan tot blijdschap en verootmoediging zijn voor de Heere, dat Hij de getrouwe blijft en dat al uw ontrouw Zijn trouw niet zal teniet doen.

Eens, bevestigd volk des Heeren, zult u uw gestorven en opgewekte Jezus zien, dit heeft Hij u beloofd en daarop is Hij u reeds voorgegaan in de hemel; daar ook wacht Hij u, om Zich in al Zijn heerlijkheid nader aan u te openbaren.

Maar ja, u moet nog sterven, kinderen Gods. Doch geen nood. Uw leven was door vrije genade Christus, en daarom is voor u de dood geen dood meer, want: "De dood is verslonden tot overwinning" (1 Kor. 15:54b).

Uw graf zal voor u geen kerker, maar een aangename rustplaats zijn, en eens zal ook Jezus, door de kracht Zijner opstanding, op de jongste aller dagen u wekken door de stem van Zijn almacht. Ja, dan zult u ook opstaan, het heerlijk lichaam van uw verheerlijkt Hoofd gelijk. Dan zult u Jezus zien gelijk Hij is en met alle engelen en gezaligden eeuwig bij Hem zijn.

O, hoe zalig zal dat zijn, dan met al de verlost en door Zijn bloed, Jezus, uw Heere te aanbidden en te danken, te roemen en te prijzen en op hoger tonen dan de engelen, uit te galmen: "Hem, Die op den troon zit, en het Lam, zij de dankzegging en de eer en de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid."

Ja, volk des Heeren, dan zult u aan het Avondmaal des Lams, op het eeuwige vreugdefeest, eindeloos u verblijden over de dood en de opstanding van uw Heere, en u zult dan de zalige vruchten smaken van de boom des Levens: "Verzadiging der vreugde is bij Uw aangezicht; lieflijkheden zijn in Uw rechterhand, eeuwiglijk." Amen.

5. DE HEMELVAART VAN CHRISTUS

Welk een verheven lofspraak wordt Sions Koning toegezongen in Ps. 21:6: "Groot is zijn eer door Uw heil; majesteit en heerlijkheid hebt Gij hem toegevoegd!"

Ja, groot is Zijn eer. Door engelen, gezaligden en alle ware gelovigen hier op aarde wordt Hij, de Koning der ere, aanbeden en verheerlijkt. Groot is de eer van Hem, Die als God een scheppende almacht bezit en Die als Middelaar voor Zijn volk op aarde kwam, voor hen leed en stierf, opstond van de doden, opvoer ten hemel, plaats nam aan Gods rechterhand en met eer en heerlijkheid werd gekroond.

Van die triomfale hemelvaart zullen wij nu feestvieren; deze dag, deze vrolijke dag voor de christen is daaraan toegewijd. "God vaart op met gejuich, de HEERE met geklank der bazuin." Dit wordt op deze dag alom door de christenheid opgezongen; en Gods kinderen, wanneer de Heere hen met Zijn Geest gelieft voor te lichten, herdenken daarbij hoe Christus ten hemel voer en dat dit geschiedde tot dat gewichtig einde, om alzo in het binnenste heiligdom in te gaan, voor de Zijnen te bidden en hen te leiden en te beschermen.

Och, was deze dag een dag van heil en zaligheid voor ons, mijn toehoorders. Een dag, waarop zondaren werden losgemaakt van de slavenboeien der wereld; heilbegerigen aansporing en bemoediging, en Gods kinderen zalige vertroosting en verkwikking mochten ontvangen.

Verenigt u vooraf met mij, om tot die gewichtige einden, de Heere een diep verbeurde zegen af te smeken.

Tekst: Handelingen 1:9

"En als Hij dit gezegd had, werd Hij opgenomen daar zij het zagen, en een wolk nam Hem weg van hun ogen."

Wonderlijke beschouwing voor de gelovige christen, wanneer hij in het aanbiddelijke verlossingsplan mag worden ingeleid! Gods geliefde Zoon kwam op aarde, werd geboren in een nederige beestenstal; Hij werd het voorwerp van smaad, hoon en lijden. In Gethsémané is Hij in zware strijd; op Golgotha wordt Hij met de misdadigers gerekend en sterft Hij de smadelijke dood des kruises. Ja, zo bracht Hij de reinigmaking der zonden teweeg en betaalde Hij de schuld voor doemwaardige zondaren.

Maar wederom aangename, zalige beschouwing! Uit die smaad en hoon, uit dat zielenlijden en die smadelijke dood, heeft de Vader Hem uitermate verhoogd en nu aanbidt Hem de schare der gelovigen, als gekroond met eer en heerlijkheid, ver boven alle macht en alle naam, die genaamd wordt; ja, op deze dag, de dag Zijner triomfantelijke hemelvaart, mogen de tenten der rechtvaardigen weergalmen van hulp en heil, hun aangebracht.

Ik heb mij in de behandeling van deze feeststof de navolgende orde voorgesteld:

1. Wensen wij het geschiedverhaal, dat onze tekst bevat, enigszins nader in te zien.
2. Zullen wij stilstaan bij het zo belangrijke van deze gewichtige gebeurtenis, om
3. Met enige toepasselijke gevolgen, uit de tekst afgeleid, te eindigen.

1. **Wat het geschiedverhaal uit onze tekst betreft**, bepalen wij ons al aanstonds bij het onderzoek, wie de aanschouwers geweest zijn van Jezus' hemelvaart.

Er valt niet aan te twijfelen, dat het geliefde elftal hier tegenwoordig was; sommigen denken, dat de honderd en twintig personen, waarvan in vers 15 gesproken wordt, hier mede tegenwoordig waren en anderen menen zelfs, dat de vijfhonderd broeders, waarvan Paulus in 1 Korinthe 15 spreekt, ook aanschouwers van deze treffende gebeurtenis geweest zijn. Maar het blijkt duidelijk genoeg uit hetgeen Lukas in het vervolg meldt, dat wij ons hier alleen tot het elftal moeten bepalen; immers, hij noemt uitdrukkelijk de namen van hen, die van de Olijfberg zijn afgekomen (Handelingen 1 : 13) en onderscheidt die wel duidelijk van de andere vrienden van Jezus (vers 14) gelijk ook de samenkomst van de honderd en twintig personen wel uitdrukkelijk tot een andere dag wordt bepaald (vers 15).

O, gelukkige apostelen, die aanschouwers waren van Jezus' heerlijkheid! Het waren geen wijzen of edelen die aanschouwers waren van deze majestueuze wondergebeurtenis; nee, Galileërs, geroepen van de visnetten en uit de tolhuizen; het verachte dezer wereld had ook daartoe de Heere uitverkoren. O, welk een hoogste vrijmacht straalt hier zo heerlijk in door!

Nog eens, gelukkige apostelen, die verwaardigd zullen worden uw Heere nu zegenend ten hemel te zien opvaren; maar gelukkig ook alle geroepenen en gekochten door Zijn dierbaar bloed, die Hem eens aldaar als het Godslam zullen verheerlijken.

Dit elftal nu had Jezus buiten Bethanië geleid naar de Olijfberg (Luk. 24:50). De Zaligmaker is hoogstwaarschijnlijk met hen uit Jeruzalem - waar zij volgens Zijn bevel (Hand. 1:4) moesten blijven en de beloften des Vaders verwachten buiten Bethanië, hetwelk een verspreid vlek was, niet ver van Jeruzalem gelegen en waarvan zich sommige woningen tot aan de Olijfberg uitstrekten - gegaan en heeft vandaar de Olijfberg, zo genoemd naar de menigte der olijven die daar groeiden, met hen beklommen.

Het is opmerkelijk, dat Jezus juist vanaf deze berg de aarde wilde verlaten; immers aan haar voet lag Gethsémané, Zijn bidplaats en strijdperk; hier moest Hij nu niet alleen de ontegenzeggelijke bewijzen van de verhoring van Zijn gebeden ontvangen, maar deze berg zou nu ook de schouwplaats worden van Zijn luisterrijke overwinning; daar zou het luisterrijk aanschouwd worden, hoe de strijd van Jezus met heerlijkheid en majesteit werd afgewisseld.

Zo zijn ook voor Gods kinderen hier op aarde wel eens de plaatsen van droefheid, zielsbenauwdheid en gevaar, afgewisseld met plaatsen van vreugde en zalige blijdschap in de Heere, en mag hun dit op de vreemdelingsreis gebeuren, dat zij van Mara's wateren, onder de liefelijke schaduw van Elims palmbomen mogen uitrusten; o, eenmaal verlaten zij allen het strijdperk hier beneden, om in de hemel van Gods heerlijkheid, bij hun verheerlijkt Hoofd, te triomferen over al hun vijanden, zelfs over dood en hel.

Maar op welk een tijd geschiedde het, dat Jezus Zijn apostelen buiten Bethanië op de Olijfberg bracht?

De tijd van de dag is niet te bepalen; wellicht is het gebeurd in de morgenstond, gelijk Hij ook, met het aanbreken van de dag, de grafspelonk had verlaten, doch met zekerheid kunnen wij zeggen, dat het de veertigste dag was na Zijn opstanding (Hand. 1:3). In die tijd van Zijn veertigdaags verblijf op aarde, na Zijn verhoring, had Jezus Zich bij afwisseling telkens aan Zijn leerlingen vertoond. Ja, Hij wilde nog die korte tijd op aarde blijven, om Zijn vrienden volkomen van Zijn opstanding te verzekeren en om tevens nog nader onderricht te geven aangaande de dingen van Zijn koninkrijk. Dus hoogst nuttig en noodzakelijk was voor hen dit nog korte verblijf van hun Heere;

een langdurig verkeer zou Zijn jongeren teveel doen hechten aan Zijn lichamelijke tegenwoordigheid en daarvan moesten zij worden losgemaakt. "Het is u nut", zei Hij reeds tevoren, "dat Ik wegga." "Ik ga heen om u plaats te bereiden." Zij moesten nu met nadruk overreed worden, dat geen aardse luister de heerlijkheid van Zijn rijk kon uitmaken.

Waren de veertig dagen, die Mozes op de berg Sinaï in de nabijheid van God doorbracht, gelijk ook die van Elia in de eenzaamheid en vooral ook die, welke de Heiland met vasten en bidden doorbracht, opmerkelijk; dit veertigdaags verblijf van Jezus op aarde, na van de dood verreezen te zijn, was niet minder opmerkenswaardig.

Zijn eenzaam verkeer met God, met engelen en opgewekte heiligen was ontwijfelbaar zó verheven, zó heilig, zó zalig, ja zó onberekenbaar voor ons, die in de stand van onvolmaaktheid verkeren, dat het aan geen mensentong vrijstaat daarover te stamelen. Zijn verschijningen aan Zijn leerlingen en vrienden waren zo majestueus als weldadig, Zijn onderrichtingen zo leerrijk als heilzaam, Zijn liefde zo teder als ontfermend en getrouw.

O liefderijke Jezus! Zulken, die Hem verlaten en verloochend hadden, dezen had Hij, als de goede Herder, in Zijn verhoging wederom opgezocht, hen verblijd door Zijn genade en hen gesterkt voor het gewichtige werk, dat zij weldra in Zijn Naam zouden verrichten. Ja, zo is Hij ook de getrouwe Ontfermer voor allen, die Hem in oprechtheid dienen en liefhebben.

Maar nu zou dan Jezus op een plechtige en aandoenlijke wijze van hen scheiden; Zijn handen opheffende en hen zegenende (zegt Lukas in hoofdstuk 24 van zijn Evangelie) en volgens onze tekst: "Als Hij dit gezegd had."

Na de zo nodige onderrichtingen, de toezegging des Heiligen Geestes, Die hen, waar zij ook in Jezus' Naam zouden verschijnen in alle waarheid zou leiden en na die plechtige belofte, dat zij zowel te Jeruzalem als in geheel Judéa en Samaria, ja, zelfs tot aan de einden der aarde, Zijn getuigen zijn zouden, toen hief Hij Zijn handen op.

Hij slaat Zijn ogen ten hemel, breidt Zijn handen over hen uit en ontsluit Zijn zegenende mond. Hij roept hun het laatste vaarwel toe en zo, al zegenende, scheidt Hij van hen; die lippen, waarin genade was uitgestort, vloeiden nu over van zegeningen; op geen andere wijze kon Zijn teder hart van Zijn geliefde jongeren scheiden.

Och, had de pen van Lukas, - zo zouden wij denken - die zegenende toespraak voor ons opgetekend; doch daar dit de Geest Gods niet behaagd heeft, wat zouden wij dan onbedachtzaam wensen? Voorzeker bevatte die zegening, in krachtige redenen, alles wat hen bemoedigen, vertroosten en sterken kon voor het gewichtige werk, dat voor hen aanstaande was en niet minder de verzekering, die hun reeds vroeger was gegeven, dat de tijd nabij was, waarin zij in een overvloeiende mate met de gaven des Heiligen Geestes zouden worden overstort; zo wenst, zo bidt de scheidende Jezus hun niet alleen Zijn zegen toe, maar Hij gaf er hun dadelijk de heilrijke kracht van te genieten, want uit Zijn volheid schonk Hij hun nu genade voor genade.

Dank, Goddelijke Jezus, zo roept het geloof uit, Die niet alleen Uw eerste rijksgezanten zegende, maar ook die geestelijke, die hemelse zegeningen aan al Uw uitverkoren volk op aarde wilt schenken, omdat U als de Zegenbron voor hen leeft in de hemel. "Werd Hij opgenomen", zo vervolgt de tekst, "daar zij het zagen." Hier denken we aan een statige opstijging van Jezus menselijk lichaam, tot in en boven het wolkengewest; ja, tot in de hemel van Gods heerlijkheid, het paleis des Onzienlijke, Die "een ontoegankelijk licht bewoont."

Hij werd opgenomen, door Gods almachtige kracht van een aarde, waarop Hij het grote verlossingswerk had volbracht, om plaats te nemen aan de rechterhand Zijns Vaders. Hij is, volgens Hebrëen 4:14 "door de hemelen doorgedaan", om plaats te bereiden voor allen, die in Hem geloven.

Zo werd Hij opgenomen voor de ogen Zijner jongeren. De verheven plaats, waarop zij zich bevonden, was de oorzaak, dat niets hen belemmerde om dit statig opvaren duidelijk en onderscheiden te aanschouwen. Dus misleiding of bedrog was hier ten enenmale onmogelijk.

Maar welk een treffend gezicht voor Jezus' lievelingen. Dat lichaam, waarvan wellicht thans, evenals op Thabor, een heerlijke glans afstraalde, statig al meer en meer naar boven te zien oprijzen; nog eens, dat menselijk lichaam, dat gelijk alle anderen door een natuurlijke zwaartekracht naar de aarde zou vallen, dit, in de open lucht, majestueus naar boven te zien opvaren, zonder dat er uitwendig enig beweegmiddel bespeurd werd, dat die opvaart kon veroorzaken.

Met welk een verwondering en onder hoeveel aandoeningen des gemoeds, zullen de jongeren van Jezus die heerlijke opvaart aanschouwd hebben; ja, wij kunnen vaststellen, dat zij met onafgewende blikken hun Heere hebben nageoogd, tot zolang hun dit ten enenmale werd belet, want, schrijft Lukas: "Een wolk nam Hem weg van hun ogen."

Alles pleit er ons inziens voor, om hier aan een eigenlijke wolk in het luchtgewelf te denken; doch, of die alleen gediend zou hebben, om aan Jezus' vrienden het starend naogen te beletten, dit durven wij niet bepalen. Immers, naar de gewone wetten der gezichtkunde, zou het lichaam van Jezus bij de al hoger en hogere opvaart weldra onzichtbaar zijn en dus was daartoe de tussenkomst van een wolk niet zo nodig. Liever denken wij met vele geachte godgeleerden, dat in het bijzonder deze wolk Hem dienen moest tot een voortreffelijke zegewagen en dat Hij, Die nog in de staat Zijner vernedering de zee bewandelde en de stormwinden beheerste, ook nu ten bewijs van Zijn Goddelijke majesteit van de wolken Zijn wagen maakte en zo, als de verheerlijkte Koning der ere, ten hemel voer; en zou het wel ongegrond zijn te veronderstellen, dat deze zegekoets zal omstuwd geweest zijn met legioenen van het heirleger des hemels, ja, dat ook de opgewekte heiligen nu mede met hun verheerlijkt Hoofd hun intrede in de hemel hebben gedaan? Althans juichten de hemelkoren bij 's Heilands komst op aarde; hoe veilig mogen wij geloven, dat zij het ook gedaan hebben bij Zijn zeevierend scheiden daarvan.

Godvruchtigen, welk een denkbeeld: Jezus, uw Hoofd, uw Heere, werd als op een zegekoets, omringd van duizenden troongezanten, met gejuich ten hemel opgenomen; daar is Hij u voorgegaan en eenmaal worden ook uw zielen in triomf door de engelen gedragen in de schoot van Abraham.

Laat ons nu:

2. Stilstaan bij het zo zekere als belangrijke van deze gewichtige gebeurtenis.

Daartoe zullen wij in het kort de volgende bijzonderheden enigszins nader ontwikkelen:

1. De hemelvaart van Jezus is door de onloochenbaarste bewijzen bevestigd.
2. Daaruit vloeide een onuitsprekelijk heil voor de aarde voort.
3. Zij gaf stof tot aanbidding en dankzegging aan de hemelingen.
4. Die hemelvaart van Christus is nog voor al Gods kinderen op hun woestijnreis een stof van ootmoedige dankbaarheid en blijdschap.

1. Ten eerste zei ik, *dat de hemelvaart van Christus door de onloochenbaarste bewijzen bevestigd is.*

Immers Zijn geliefde jongeren, gelijk wij reeds zagen, waren er de verbaasde aanschouwers van; maar niet alleen dat zij het met hun ogen aanschouwden, neen, zij ontvingen al aanstonds een treffend bewijs van de tedere liefde van hun Heere, dat hun volkomen bevestigde, dat Hij ten hemel was ingegaan.

Het was het onfeilbaar getuigenis van twee engelen, die, in de gedaante van mannen in witte kleding, onmiddellijk door hun ten hemel opgevaren Heere waren afgezonden, om hun Zijn heuglijke aankomst te vermelden, maar ook om hun ziel te vertroosten en te verblijden; en hoedanig zij na dit hemelse getuigenis gesteld waren, dit vooral vermeldt Lukas in zijn Evangelie, hoofdstuk 24 : 52: "Zij aanbaden Hem", als hun ten hemel opgevaren Heere, Die nu plaats genomen had aan de rechterhand Zijns Vaders en Die, bekleed met alle macht in de hemel en op de aarde, ook hun aldaar ten goede zou zijn, en zo bemoedigd en vertroost, "keerden zij weder naar Jeruzalem met grote blijdschap."

Maar ook het doorluchtige eerste Pinksterfeest bevestigde de waarheid, dat Jezus ten hemel was opgevaren. Had Hij vroeger Zijn jongeren gezegd: "Het is u nut, dat Ik wegga; want indien Ik niet wegga, zo zal de Trooster tot u niet komen; maar indien Ik heenga, zo zal Ik Hem tot u zenden." O, op welk een doorluchtige wijze is het op dat feest bevestigd, dat Jezus ten hemel was opgevaren en vandaar nu Zijn eerste rijksgezanten zo mild overstortte met de bijzondere gaven van de Heilige Geest. Ja, al verder in de verwoesting van stad en tempel, en later in de wonderdadige uitbreiding van het christendom over de aarde, is het op de treffendste wijze bevestigd, dat Jezus was ten hemel gevaren en als Koning der ere, met majesteit en heerlijkheid gekroond, aldaar de teugels van Zijn rijksgebied op aarde had in handen ingenomen.

2. Maar ik zei ten tweede, *dat uit die hemelvaart van Christus een onuitsprekelijk heil voor de aarde voortvloeyde.*

Was de uitstorting van de milde gaven des Heiligen Geestes op het eerste Pinksterfeest en vervolgens, zoals wij zagen, een zeker bewijs van Jezus' hemelvaart, die bijzondere Goddelijke gaven waren niet minder, als een gevolg daarvan, heilrijk voor Jezus' gezanten; ja, daardoor spraken zij, als met nieuwe tongen in verschillende talen over de grote werken Gods; daardoor werden zij aangegord met moed en kracht, om alom het Evangelie van hun Heere te verkondigen. En zelfs wanneer zij voor vierscharen en rechterstoelen geroepen werden, dan was het die Geest der waarheid, Die hen in alle waarheid leidde en hen tot verwondering en verbazing deed spreken.

Maar ook in andere opzichten was die hemelvaart van Christus heilrijk voor de aarde; daardoor kreeg toch het grote werk van de verlossing volkomen zijn beslag; nu was de Vader volkomen voldaan over het werk, dat Zijn geliefde Zoon voor de Zijnen volbracht had. En Jezus, geplaatst aan de rechterhand Zijns Vaders in de hemel, aanvaardde nu, als de verhoogde Koning in Zijn Godsrijk, de regering over Zijn gemeente. Daar leeft Hij nu, om voor het aangezicht Zijns Vaders, de Voorspreker voor al Zijn duurgekochte volk op aarde te zijn; om hen door de Heilige Geest, Die Hij verworven heeft, te bemoedigen, te vertroosten en te verblijden; nog eens, Hij voer op ten hemel en nam plaats op Zijn troon, als hun oudste Broeder en Vriend en daardoor zijn zij verzekerd, ja, zij ontvingen er van ogenblik tot ogenblik de bewijzen van, dat Hij niet minder dan op aarde, ook aldaar hun belangen wil behartigen. Was dan Jezus' opvaren ten hemel zo heilrijk voor de aarde, hoedanig zal bij Zijn

glorierijke komst aldaar de gesteldheid des hemels geweest zijn? Dit wensen wij in een volgende bijzonderheid te overwegen.

3. De hemelvaart van Christus gaf stof tot aanbidding en dankzegging voor de hemelingen.

Het is waar, wij kortzichtige stofbewoners kunnen niet anders dan hoogst gebrekkig stamelen over de hemel en het volzalig werk, dat aldaar verricht wordt; maar dit neemt niet weg, dat wij, tot versterking van ons geloof en vermeerdering van onze blijdschap, ons, zoveel wij kunnen, mogen voorstellen, hoedanig de gesteldheid des hemels bij Jezus' binnenkomst geweest zal zijn. Zouden de engelen, die hun Heere, reeds bij Zijn komst in het vlees, in hemelse lofzangen verheerlijkten, die in de woestijn zich om Hem legerden, in Gethsémané Hem versterkten en bij Zijn majestueuze opstanding tegenwoordig waren, ook nu, bij het binnentreden van de Koning der ere, de hemelzalen niet hebben doen weergalmen van hun lofzangen? O voorzeker, vol aanbidding en dankzegging zijn zij neergeknield, toen Hij, de verhoogde Godmens, de hemel binnentrad en plaats nam op de troon der heerlijkheid. Maar welk een zalige zielenvreugde zal de reine zielen der verlostten, der gekochten door Zijn dierbaar bloed, doorstroomd hebben, toen zij de Goddelijke Held, Die ook voor hen een volkomen overwinning over dood en hel behaald had, in Zijn heerlijkheid mochten aanschouwen.

Wat zal het voor de ziel van Adam geweest zijn, die door zijn moedwillige overtreding zichzelf en al zijn nakomelingen zo diep rampzalig had gemaakt, Jezus te zien binnentreden, Die de verloren zaligheid voor hem en voor al de gegebenen van de Vader had aangebracht; voor een Abraham, die tot rechtvaardigheid in Hem geloofd had; voor een Jakob, die stervend op Zijn zaligheid wachtte; voor een David, die Hem in zulke heerlijke psalmen had bezongen; en welk een hemelvreugde zullen Mozes en Elia gesmaakt hebben, die reeds op de berg met Hem hadden gesproken en aldaar ook Zijn heerlijkheid hadden aanschouwd.

Ja, de gehele hemel juicht en al de verlostten werpen de kronen voor Zijn voeten, om Hem, Die hen liefheeft en Zich voor hen had overgegeven, hun dankbare hulde toe te brengen en wellicht werd door hen de hemelse lofzang aangeheven, die Johannes naderhand op Patmos in zijn zinsverrukking hoorde (Openb. 5): "Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed, uit alle geslacht en taal en volk en natie; en Gij hebt ons onzen God gemaakt tot koningen en priesters." U zij de heerlijkheid!

En hoedanig zal de heilige ziel van Jezus zijn gesteld geweest! Die ziel, Die in Gethsémané zo zeer bedroefd was, genoot nu voorzeker, onder de lofzangen der gezaligden en de aanbidding der engelen, die reine Middelaarsvreugde, waarvoor Hij het kruis had verdragen en de schande veracht.

4. Tenslotte zei ik, dat die hemelvaart van Christus nog voor al Gods kinderen op hun woestijnreis een stof van ootmoedige dankbaarheid en blijdschap is.

Zouden Gods kinderen niet ootmoedig dankbaar zijn, dat hun gezegende Borg en Middelaar, nadat Hij de zware strijd ook voor hen had gestreden, met majesteit ten hemel opvoer; daar als hun verheerlijkt Hoofd plaats nam aan de rechterhand Zijns Vaders, om vandaar, als de Heere van Zijn duurgekochte gemeente, hen met de tederste zorg gade te slaan en hun Voorspreker te zijn bij de Vader? Zouden zij niet ootmoedig dankbaar zijn, dat zij Die zelfde door Hem verworven en beloofde Geest, Die in een zo ruime mate op Zijn eerste rijksgezanten werd uitgestort, nadat Hij ten hemel was gevaren, ook hun is geschonken, door Wiens kracht en invloed zij het

goede, het hemelse, de dingen die boven zijn, mogen zoeken en hun gemoed telkens wordt opgevoerd, boven de dingen der aarde, tot hun heerlijk Hoofd Christus? Maar die hemelvaart is voor hen ook een zalige stof van blijdschap, want daardoor zijn zij ten volle verzekerd, dat zij ook eernasaal, aan het einde der woestijnreis gekomen, ten hemel zullen worden gevoerd. Ja, zij hebben in Jezus mensheid hun mensheid tot een zeker pand in de hemel, tot een waarborg, dat Hij hen eenmaal zeker tot Zich nemen zal; want zou het Hoofd in ere zijn en de leden in oneer blijven? O neen, nu Jezus in de hemel is, moeten al de Zijnen eenmaal bij Hem zijn, om Zijn heerlijkheid te aanschouwen. O, die zekere verwachting stort zalige blijdschap in de ziel van Gods kinderen; ja, zij worden er dikwijls door verkwikt en versterkt op de pelgrimsreis, en opgewekt, om zelfs onder druk en kruis, blijmoedig op 's Vaders woning aan te stappen.

Wat dunkt u, mijn geliefden, van al dat heil, hetwelk uit de hemelvaart van Jezus voortvloeit? Maar wat kunnen wij, arm in denkbeelden, bekrompen in doorzicht en onvatbaar voor het hemelse er anders van, dan gebrekkig stamelen; en hoe zouden wij in staat zijn, al die heilzame gevolgen, die door alle eeuwen, voor zoveel geslachten, volken en natiën, daaruit zijn voortgevloeid, naar waarde te overwegen? Laat ons er dus mee eindigen en overgaan tot het laatste gedeelte van deze leerrede, waarin wij enige toepasselijke gevolgen uit de tekst zullen afleiden.

Toepassing

- (1) Ging Jezus van de aarde; ook wij zullen die eens verlaten. Het is van het grootste belang voor onze onsterfelijke zielen, hoe wij de aarde verlaten zullen.
- (2) Toen Jezus ten hemel voer, nam Hij gaven met Zich om uit te delen, opdat wederhorigen bij Hem zouden wonen.
- (3) Jezus ging van de aarde ten hemel en leeft daar ten goede voor de Zijnen; deze waarheid moest Gods kinderen meer losmaken van de aarde en meer in de geestelijke nabijheid van hun verheerlijkt Hoofd doen verkeren.

- (1) *Jezus ging van de aarde en ook wij zullen die eens verlaten.* Gods Woord zegt ons: dat het "de mens gezet is, eenmaal te sterven" en de ondervinding leert het ons nog dagelijks.

Ja, mijn toehoorders, hoevelen ook onder ons zijn sedert deze vorige feestdag door de onverbiddelijke hand des doods overgevoerd naar een eeuwigheid; niet alleen levenszatte grijsaards, maar ook mensen in de kracht van hun leven, die zo onmisbaar waren voor de maatschappij en hun betrekkingen; zelfs jongelingen en jonge dochters werden in de bloei van hun jaren, als de bloemen van het veld, door de wind des doods neergeveld.

A. En ook wij, mijn toehoorders, hebben ons leven op die voorwaarde ontvangen, dat wij het eenmaal wederom moeten afleggen; ook wij zijn op de doorreis naar een ontzaggelijke eeuwigheid en wanneer zal die reis door ons volbracht zijn? *Wanneer* zullen wij de aarde verlaten?

O, mijn toehoorders, dit is voor ons een vraag van groot gewicht, waarop wij moeten antwoorden: Wij weten de dag van onze dood niet. Ach, onbekende zondaar en zondares, ook u weet niet wanneer uw sterfuur slaan zal; ja, u stelt die tijd nog ver weg en zelfs in de bedwelming van uw wereldvreugde en zondige vermaken, zoekt u elke gedachte aan de dood van u te verwijderen.

Is het niet zo, ongelukkigen, dat u in slapeloze nachten, of bij het zien wegsterven van uw vrienden en betrekkingen, de stem van uw ontwaakt geweten, die u dan luide toeroept: *ook u zult eenmaal sterven*, door allerlei middelen poogt tot zwijgen te brengen? O, dit zult u mij voorzeker toestemmen.

En weten wij de dag van onze dood niet, wie zal u dan waarborgen, dat u nog een aantal jaren in uw zondige wereldvreugde zult kunnen doorbrengen? Wie verzekert u, dat u het volgende feest van Jezus' hemelvaart zult beleven? Wat zeg ik, wie zal er voor u borg staan, dat u niet nog deze dag plotseling wordt opgeroepen naar een ontzaggelijke eeuwigheid, of dat, wanneer u zich ter rust begeeft, de verschrikkelijke stem u in de oren klinkt: "Gij dwaas, in dezen nacht zal men uw ziel van u afeisen?" Och, mochten deze woorden, in hoge ernst en liefde, in het belang van uw onsterfelijke ziel u toegesproken, nog door Gods Geest krachtig gemaakt worden, tot uw waarachtige bekering!

B. Hebben wij nu in het kort overwogen, dat wij allen deze aarde eenmaal - en het is alleen de Heere bekend hoe spoedig -verlaten zullen, dan is het ook ten andere van het grootste belang voor onze onsterfelijke zielen, *hoe* wij die zullen verlaten.

Jezus verliet deze aarde met een kalme ziel, nog lerende en zegenende; maar hoe zal, wanneer ons sterfuur heeft geslagen, de dood ons vinden, mijn toehoorders? Om dit te kunnen beantwoorden moet ik u vragen: Hoedanig is uw leven hier op aarde? Is het nog toegewijd aan de rampzalige dienst der wereld en der zonde? Is uw zoeken, in plaats van naar de dingen die boven zijn - het hemelse - integendeel naar het vergankelijke aardse, en stelt u dan volstrekt geen belang in de verheerlijkte Verlosser; ja, versmaadt u zelfs de liefderijkste roepstem, die u van Zijntwege nog in dit heden der genade mag horen? O, dan moet ik het u in de Naam des Heeren, op grond van dit Zijn eeuwig woord, aanzeggen: zondaar of zondares, dan zal uw heengaan van deze aarde, in plaats van in vrede, aller rampzaligst zijn, want dan zult u vandaar verschijnen voor de rechterstoel van Jezus, de opgevaren en verheerlijkte Koning en dan, o hoor het, onbekeerde zondaar en zondares, dan zal Hij "met vlammend vuur wraak doen over degenen die God niet kennen, en over degenen die het Evangelie van onzen Heere Jezus Christus niet gehoorzaam zijn", en dan zal ook over u dit verschrikkelijke vonnis worden uitgesproken: "Deze mijn vijanden, die niet hebben gewild, dat ik over hen koning zou zijn, brengt ze hier en slaat ze hier voor mij dood."

Och, mocht God de Heilige Geest deze woorden, met zoveel ernst en liefde wegens het gevoel van uw ongelukkige toestand u toegesproken, eens krachtiger maken dan enig tweesnijdend zwaard, opdat zij mochten doorgaan tot de verdeling van uw ziel, zodat u bij het gezicht van uw verloren toestand niet alleen op uw zondeweg mocht stilstaan, maar met smekingen en tranen van zielsdroefheid en berouw, mocht leren vragen: *wat moeten wij doen, om die toekomstige toorn te ontvlieden en zalig te worden?*

O, als dit door Gods genade uw onschatbaar voorrecht werd, dan zou ik u ook op grond van datzelfde Godswoord toeroepen: Verslagenen vanwege uw gevaarlijke toestand voor de eeuwigheid, werpt u neer, zoals u bent met al uw zonden en schulden, aan de voeten van de opgevaren en verheerlijkte Koning Jezus; stort voor Hem uw hart uit en de belijdenis van uw zondeschuld; smeekt, Hem, dat Hij u genade en geen recht schenkt en dat Hij u onderwijze aangaande de weg, die u te betreden hebt. Ja, dat Hij u Zijn verworven Geest schenkt, opdat Die u geve verlichte ogen des verstands en u leidt en bestuurt op die enige veilige weg ten leven, waarop zelfs de

dwaze niet dwalen kan; o voorzeker, die bede, die Hij u gaf af te smeken, zou niet onverhoord blijven. Nee, u zou aan uw ziel ondervinden, dat Hij, als de opgevaren en verheerlijkte Koning der ere, in de hemel leeft, om ook nog aan de grootste der zondaren Zijn genade en barmhartigheid te willen verheerlijken.

(2) Ik zei ten tweede, *dat, toen Jezus ten hemel voer, Hij gaven met Zich nam om uit te delen, opdat de wederhorigen bij Hem zouden wonen.*

Heerlijke gaven van de Heilige Geest, van verlichting, reiniging, ja, van dat alles wat er nodig is om tijdelijk en eeuwig gelukkig te worden, nam Jezus met Zich ten hemel en deelt die vandaar mild en om niet uit, en wel aan wederhorigen, aan rebelleerders in Zijn Godsrijk, die door de zonden Zijn bitterste vijanden werden. En waarom? O, grenzeloze liefde! Opdat zulken, die de eeuwige dood verdiend hadden, maar waarop Hij van eeuwigheid, uit vrijmachtig welbehagen met een oog van ontferming had neergezien, na hun heengaan van deze aarde in de hemel der heerlijkheid eeuwig bij Hem zouden wonen.

O, wat is dit niet tot uw bemoediging, Godzoekende zielen, die u in waarheid als zulke wederhorigen hebt leren kennen en verfoeien; maar ook als de zodanigen met smekingen en tranen aan Jezus' voeten mocht neerknielen. Zegt mij, kleinmoedige zielen, is er in al de schat van het ganse wereldrond wel iets zo begerig voor uw hart, als de opgevaren, verheerlijkte Koning Jezus en de dierbare gaven van Zijn verworven Geest?

Nog eens, zeg het mij, gevoelt u ook op deze dag en in deze ure geen zielsbetrekking op de ten hemel gevaren Jezus, en begeert u niet als bij vernieuwing, dat Hij, als de Koning der ere, ook Koning over uw hart zijn mag; dat Hij u mag regeren door Zijn Woord en heiligen door Zijn Geest? U kunt dit niet ontkennen en als ik u dan vraag vanwaar dat begerig uitzien, dat verlangen, die smekingen met tranen, om die verhoogde Koning als uw Jezus, uw Borg en Zaligmaker voor uw hart te mogen omhelzen, komt, wat zou u dan antwoorden? Zou vlees en bloed u dat wel geopenbaard hebben? Hier staat u als van verre en durft die vragen niet beantwoorden.

Och, zegt u, ik niet durf ontkennen, dat ook die werkzaamheden in mijn ziel plaatsvinden; was ik maar verzekerd, dat dit werk in mij in waarheid een Godswerk was!

Recht zo, kleinmoedige zielen, u gevoelt het. Het is een zaak, waarvan het eeuwig wel of wee van uw ziel afhangt en die daarom voor u van een onuitsprekelijk belang is. U begeert geen geruststelling op werkzaamheden en gestalten, die inderdaad geen Christus zijn; neen, de ware zielenrust wenst u alleen in Hem te vinden, als de enige Ark van uw behoud.

Hoewel die werkzaamheden en gestalten geen gronden van uw zaligheid zijn, mocht u er genadig voor bewaard blijven, om door Godonterend ongeloof die werkzaamheden, die u nog als geen bewijzen van aan u verheerlijkte genade durft erkennen, gering te schatten, te verdenken of zelfs te verwerpen. Nee, het wordt door genade al meer en meer uw voorrecht, om ook daarover dat zalig onontbeerlijk licht van God de Heilige Geest af te smeken.

En geniet u nu reeds in dat toevlucht nemen tot Christus, in dat begeren en inroepen van Hem over uw hart en in dat telkens vernieuwen uwer keuze, om Hem, de opgevaren en verheerlijkte Koning, Die uw zielen liefhebben, in lichaam en geest te dienen en groot te maken, een onuitsprekelijke zielsvreugde, die u nimmer tevoren in de grootste wereldvreugde hebt mogen smaken, o, houdt dan in de kracht des Heeren aan, kleinmoedigen!

Wellicht is het zalig uur der minne nabij, waarin die gaven des Heiligen Geestes in een zo ruime mate in uw zielen worden uitgestort, dat u zichzelf geheel mag kwijtraken aan de Heere Jezus, als uw Borg en Zaligmaker en in een volkomen geloof mag uitgalmen: Ja, ook voor mij voer Jezus ten hemel! Ook voor mij leeft Hij daar ten goede.

(3) Ten laatste zei ik: *Jezus ging van de aarde ten hemel en leeft daar ten goede van de Zijnen.*

Deze waarheid moest Gods kinderen meer losmaken van de aarde en meer in de geestelijke nabijheid van hun verheerlijkt Hoofd doen verkeren. Ja, volk des Heeren, toen Jezus op aarde alles volbracht had, ook om uw ziel van de eeuwige dood te bevrijden, toen voer Hij vol majesteit van de aarde ten hemel en daar, gekroond met eer en heerlijkheid, leeft Hij als de verhoogde Middelaar ook u ten goede.

Als u eens bij geestelijk licht mag worden ingeleid in de gehele weg, die u de Heere reeds in de woestijn heeft doorgeleid, in al dat goede, niet alleen naar de geest, in zalige bemoedigingen, verkwikkingen en vertroosting, maar ook naar het lichaam in hulp, ondersteuning, bijstand en uitredding uit gevaren, hetwelk u reeds van uw Heere mocht genieten, o, dan moet u wegzinken in aanbidding, wegens Zijn oneindige liefde en onwankelbare trouw; ja, volk van God, uw verheerlijkt Hoofd leeft in de hemel u ten goede.

Wat moest deze waarheid uw ziel meer losmaken van het nietig stof der aarde en u hier als vreemdelingen doen verkeren, die hier hun vaderland niet hebben. Wat moest die waarheid u meer opwekken, om dagelijks in de geestelijke nabijheid van uw verheerlijkt Hoofd Christus te verkeren, zodat u met de apostel Paulus in nederigheid mocht betuigen: "Onze wandel is in de hemelen." Maar wegens hoeveel tekortkomingen in deze zal ook schaamte uw aangezichten moeten bedekken.

Kinderen Gods, Jezus, ons verheerlijkt Hoofd, ging van de aarde ten hemel, ook om de Zijnen aldaar plaats te bereiden. O, dit is voor onze ziel een zalige vertroosting. Wij zijn ook op de vreemdelingsreis naar het Vaderland, dat boven is, en bij hoeveel gebrek, onder hoeveel druk en kruis wij ook de reis voortzetten, geen nood, christenen; onze Leidsman is de Getrouwe. Hij zal ons niet begeven of verlaten, maar ons leiden niet tot aan, tot in, maar tot over de dood; ja, tot in het huis des Vaders, de hemel der heerlijkheid, waar Hij ons plaats bereid heeft. O kinderen Gods, dan zal het geopenbaard zijn, wat wij zijn zullen, want dan zullen wij in de nabijheid zijn van onze gezegende Heere en Hem zien gelijk Hij is.

Stamelden wij hier over de blijdschap, die de hemelingen smaakten, toen Jezus als de Koning der ere binnentrad, o, als wij eenmaal en wellicht spoedig worden afgelost van moeite en kruis en dan in de hemel Hem aanschouwen, Die ons met de prijs van Zijn dierbaar bloed gekocht heeft, hoe zullen wij Hem dan aanbidden en danken en met de rijen der engelen en gezaligden met hemelse blijdschap uitroepen: *groot is Zijn eer, Zijn majesteit en heerlijkheid.* Amen.

6. PETRUS' TOESPRAAK OP DE PINKSTERDAG

" Ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft." Zo schreef Paulus aan de Filippenzen (hoofdstuk 4:13). En het was die kracht des Heiligen Geestes, die aan hem, als uitverkoren vat, om de naam van zijn Heere te dragen, maar ook aan zijn medeapostelen was beloofd, als een Kracht, die in hun zwakheid volbracht werd. Diezelfde kracht ondervonden de apostelen al spoedig daarna, op het eerste Pinksterfeest, toen de Heilige Geest in een zo ruime mate op hen werd uitgestort en eenvoudige Galileeërs in vreemde talen de grote werken Gods verkondigden. Ja, het was ook door diezelfde Kracht, dat een Petrus zo gesterkt werd, dat hij als een rots manmoedig pal stond tegen de lasteringen der spotters. Het is dezelfde Kracht, die Hij nog wil verheerlijken in het zaligen van zondaren en waardoor ook nog Gods kinderen in de strijd tegen hun vijanden zodanig worden gesterkt, dat zij als overwinnaars alles vermogen.

Hoedanig de Heilige Geest één van Jezus' eerste rijksgezanten bewerkte, om in het openbaar vrijmoedig van de heilige zaak van zijn Heere uit te komen, dat wensen wij in dit feestuur met elkaar te beschouwen, doch smeken wij vooraf de Heere om een verbeurde zegen.

Tekst: Handelingen 2:14-18

"Maar Petrus staande met de elve, verhief zijn stem en sprak tot hen: Gij Joodse mannen, en gij allen die te Jeruzalem woont, dit zij u bekend, en laat mijn woorden tot uw oren ingaan. Want dezen zijn niet dronken, gelijk gij vermoedt; want het is eerst de derde ure van den dag. Maar dit is het, wat gesproken is door den profeet Joël: En het zal zijn in de laatste dagen (zegt God), Ik zal uitstorten van Mijn Geest op alle vlees; en uw zonen en uw dochters zullen profeteren, en uw jongelingen zullen gezichten zien, en uw ouden zullen dromen dromen. En ook op Mijn dienstknechten en op Mijn dienstmaagden zal Ik in die dagen van Mijn Geest uitstorten, en zij zullen profeteren."

Niet zelden gebeurt het, mijn toehoorders, dat door het verborgen Godsbestuur datgene, wat mensen ten kwade denken, juist door Hem ten goede moet uitlopen. Dit bevestigde reeds het leven van Jozef. Zijn broeders hadden hem ten kwade gedacht, maar God heeft hem ten goede geleid. Wanneer onze wegen de Heere mogen behagen, dan worden zeker onze vijanden beschaamd gemaakt, of wel met ons bevredigd.

Wat God voor Zijn volk doen wil en doen kan, is dit dan niet vooral gebleken, wanneer zij om de vrees van Zijn Naam in brandende ovens werden geworpen, of in de kuil der leeuwen werden neergelaten? Ja, het is door al de eeuwen gebleken, dat God een veilige toevlucht voor Zijn arm en ellendig volk was; vooral ook dan, wanneer het om Zijns Naams wil door bittere vijanden werd aangerand.

Bijzonder, mijn toehoorders, is dit ook gebleken in de wonderdadige uitbreiding van het christendom. De vijandige Joden waren verheugd, toen zij het wellicht met helse vreugde aanschouwd hadden, dat Jezus waarlijk was gestorven; doch hoe werden zij ontmoedigd en beschaamd, toen zij door de onloochenbaarste bewijzen gedwongen werden, bij zichzelf te erkennen, dat Hij waarlijk was opgestaan; hoe waren zij gesteld, toen zij de zekerheid van Zijn hemelvaart vernamen en vooral toen zij het wellicht zelf aanschouwden op de doorluchtige Pinksterdag, hoe de Heilige Geest op een zo Goddelijke als wonderdadige wijze op de apostelen werd uitgestort, en zij, die

eenvoudige Galileeërs, de grote en heerlijke daden Gods in vreemde talen vrijmoedig aan de verzamelde volkeren verkondigden, zodat velen verwonderd en verbaasd vroegen: "Wat wil toch dit zijn?" Ja, toen nog zochten sommigen hunner door spozucht de aandacht van dat grote wonder af te trekken, door op een ongegronde, lasterlijke wijze de apostelen van dronkenschap te beschuldigen. En merk dit eens op, mijn toehoorders, juist die snode laster moest onder Gods bestuur aanleiding geven tot die heerlijke, schone redevoering van de apostel Petrus, waarin hij niet alleen die laster bondig weerlegt, maar ook tevens de heerlijkheid van Jezus met gepaste vrijmoedigheid aan de verzamelde schare verkondigt. Zo weet de Heere uit de duisternis het licht te doen opdagen! ,

Ik heb mij de volgende orde in de behandeling van deze feeststof voorgesteld; dat wij:

1. De woorden van de tekst enigszins nader zullen inzien.
2. Met een enkel woord het één en ander opmerken, aangaande deze Godsspraak, om eindelijk
3. Met enige toepasselijke gevolgen, uit de tekst afgeleid, te eindigen.

1. **Wat de woorden van onze tekst betreft**, daarin vinden wij:

- a. Een voortreffelijke wederlegging van de aangetijgde laster en
- b. Een voorstelling, waarvoor zij datgene, wat hun gebeurde, te houden hadden.

a. "Petrus", schrijft Lukas, "staande met de elfen." Simon Petrus was de oudste van Jezus' rijkgezanten. Hij behoorde met zijn broeder Andréas tot de eersten, die door Jezus geroepen waren. Tevoren was hij van beroep visser, doch op de roepstem van Jezus: "Volgt Mij na, en Ik zal u vissers der mensen maken", was hij Jezus' leerling en apostel geworden en hier staat hij nu aan het hoofd der elfen. Het twaalfstal was wederom voltallig geworden. Hij stond met het elftal, zijn ambtgenoten, en daardoor werd al aanstonds de laster van de spottende Joden weersproken, want zij stonden hierom gezien en gehoord te worden, en daar staande verhief hij zijn stem en sprak. Hij sprak met duidelijkheid, bedaardheid en tevens met grote vrijmoedigheid en zelfs op een bondige, indrukwekkende en welsprekende wijze en hij sprak daarom met verheffing van stem, opdat een ieder der talrijke rondomstaande menigte hem zou kunnen horen en verstaan. Maar hier behoren wij een vraag te beantwoorden: Had Petrus wel een last om als spreker voor zijn ambtgenoten op te treden, of werd hij hier wederom door zijn gewone drift toe vervoerd? Matigde hij zich wellicht vanwege zijn meerdere jaren dit gezag aan? Of moeten wij hier aan een bijzondere leiding des Geestes denken? Dit laatste is voor ons het aannemelijkste.

Het was een wijze bestelling des Heeren, dat de jongeren van Jezus niet allen tegelijk spraken - dan toch zou het een taal van verwarring zijn geweest, - maar dat nu in tegendeel daarvan hier een bedaarde orde plaats vond, en zo werd de verdediging op de beste wijze begonnen en met bedaardheid van geest en kracht van redenen voortgezet.

Zie eens, mijn toehoorders, die tevoren voor de stem van een zwakke dienstmaagd bezweek, staat nu onverschrokken als redenaar voor een zo talrijke schare, als op dit feest hier tegenwoordig was. Wanneer de Heilige Geest moed en krachten schenkt, dan heeft de ware christen alles voor de zaak van God over; zelfs goed en leven. Dit zien wij in Petrus, die nu met zachtmoedigheid, gepaard met een bijzonder beleid, zijn rede aldus begint: "Gij Joodse mannen", zegt hij, "en gij allen die te Jeruzalem

woont." Tot Joodse mannen, die, hetzij door gewoonte of aanneming te Jeruzalem woonachtig zijn, of thans hun verblijf houden; ja, tot allen, die daar thans aanwezig zijn, doch inzonderheid tot de spotters richt hij zijn woorden. Die spotters worden er op een overtuigende wijze door tot zwijgen gebracht, terwijl de verslagenen vanwege dit grote wonderwerk terecht werden gewezen, waarvoor zij de zaken, waarvan zij mede-aanschouwers waren, te houden hadden.

Petrus bezigt hier de naam "Joodse mannen" en deze naam klonk hen liefelijk in de oren en streelde hun eigenliefde. De naam van Joden, Israëlieten, ofwel kinderen Abrahams, waren geliefkoosde namen, waarmee zij gaarne genoemd werden; doch helaas, bij de meesten van hen was in die dagen van algemene verbastering van de leer van hun vaderen ook niets meer dan die uitwendige erenaam te vinden. Wij moeten hier het wijs beleid, dat al aanstonds in de aanvang van deze redevoering doorstraalt, bewonderen.

"Dit zij u bekend", zo gaat Petrus voort, "en laat mijn woorden tot uw oren ingaan." Het is zeer onaangenaam en lustbenemend, voor zulke hoorders te spreken, die door onaandachtig te zijn, tonen geen of althans weinig belang te stellen in de redenen die gevoerd worden. Dit gevoelde ook Petrus en daar hij hier, als een door de Heilige Geest besturend redenaar, zijn toehoorders van vele vooroordelen zou ontdoen en daarbij zaken van het grootste gewicht had voor te stellen, zo vraagt hij hun opmerkzaamheid.

"Dezen", zegt hij zeker wijzende op zijn ambtgenoten, "zijn niet dronken, gelijk gij vermoedt." Zo geheel tegen de voorheen zo driftige aard van de apostel blijft hij in zachtmoedige bedaardheid voortgaan. Immers, volgens die vroegere opstuivende geaardheid had hij hier kunnen zeggen: Gelijk gij, zonder enige redenen, lasterlijk uitbraakt. Maar neen, het is hier in zachtmoedigheid: "Gelijk gij vermoedt." Hij geeft nu een bondige reden op tot wederlegging van hun geheel ongegronde veronderstelling.

"Het is eerst", zo vervolgt hij, "de derde ure van den dag."

Al wantrouwt u, wilde hij zeggen, ook onze braafheid, al stelt u ons gelijk met zulke ongelukkige mensen, die reeds in de morgenstond najagers zijn van geestbedwelmende en lichaamsverwoestende dranken, niettegenstaande dat is uw beschuldiging van alle grond ontbloomt. Gij hebt ons in verdenking gebracht, alsof wij ons reeds aan de offerwijn zouden hebben te buiten gegaan. Maar deze is nog niet verkrijgbaar en indien u slechts een weinig doordenkt, dan zult u zien, hoe ongegrond uw vermoeden is.

Deze verdediging is voldoende, want was het eerst de derde ure - dat is naar onze tijdsbepaling 's morgens om negen uur - dan konden zij de offerwijn, die niet gebruikt mocht worden voordat die door de priesters op het altaar gebracht was geweest niet gedronken hebben. Omdat nu de offeranden van de feestdag zovelen waren, dat de priesters tot aan de middag, dat is tot twaalf uur naar onze tijdsbepaling, daarmee bezig waren, werd eerst dan de offerwijn op het altaar gebracht. Volgens deze waarheid was de wederlegging ten enenmale onbetwistbaar; en ofschoon de spotters dit ook konden weten, wat wordt er in drift en vooral door spotters met de heilige zaak, niet dikwijls onnauwkeurig, ja zelfs tegen alle waarheid in, uitgebraakt! O, hoe heerlijk straalt hier de edele godsvrucht door in de wijze en zachtmoedige taal van Petrus.

Ziedaar dan, mijn toehoorders, de onschuld op een mannelijke en krachtige overredende wijze tegen spotters verdedigd.

b. Maar nu zal dan de apostel ook onderrichtend spreken ten aanhore van allen, ook van die, welker verslagenheid een meerdere belangstelling in deze Goddelijke zaak te kennen gaf; dit is het tweede deel der tekstwoorden, waarin hij de ware reden op zal geven, waarvoor allen en inzonderheid zij, die twijfelden, dit grote wonder te houden hadden.

"Maar dit is het" zegt hij, "wat gesproken is door den profeet Joël." Petrus beroept zich op één der Godsmannen, wiens schriften onder de Joden als Goddelijk geacht werden en daaruit voert hij nu een aanmerkelijke Godsspraak aan, die in het tweede hoofdstuk van zijn profetisch boek, in het 28e vers gevonden wordt.

"En het zal zijn in de laatste dagen (zegt God), Ik zal uitstorten van Mijn Geest op alle vlees; en uw zonen en uw dochters zullen profeteren en uw jongelingen zullen gezichten zien, en uw ouden zullen dromen dromen. En ook op Mijn dienstknechten en op Mijn dienstmaagden zal Ik in die dagen van Mijn Geest uitstorten, en zij zullen profeteren."

Wanneer de profeet Joël geleefd heeft, is onzeker, maar dit is zeker, dat hij een verschrikkelijk oordeel aankondigt door ganse heirlegers van sprinkhanen, wat in het Oosten een zeer geduchte plaag was, en daarbij voegt hij nog de voorspelling van een alles vernielende droogte, doch ook daarna, zo luidt zijn profetisch woord, zou de Heere wederom een zodanige vruchtbaarheid schenken, waardoor hun gras, hun koren, olie en most zouden vermenigvuldigen.

Na deze voorspelling neemt de profeet een hogere vlucht en klimt van de uitwendige vruchtbaarheid op tot heerlijke geestelijke zegeningen. Hij ziet door die profetische geest ver heen en zegt: "Daarna, "zal Ik in die dagen van Mijn Geest uitstorten."

Het zijn de dagen der milde geestbedeling, waarop hij hier doelt, waarin de Heilige Geest over mensen van allerlei rangen en jaren zou worden uitgestort.

Petrus, de door de Heilige Geest vervulde apostel, kunnen wij hier wel als onze leermeester in het uitleggen van de Godsspraken volgen, en al konden wij zelfs het verband niet doorzien, dan mogen wij ons veilig aan zijn uitlegging onderwerpen.

Het verschil van de woorden bij de apostel Petrus met de oorspronkelijke tekst geeft in de zin zelf volstrekt geen verandering. De Heere zou van Zijn Geest uitstorten in "de laatste dagen"; onder "de laatste dagen" moeten die van de gezegende Messias worden verstaan, zoals deze welaangename tijd meermalen onder die benaming bij de profeten voorkomt. De Geest komt hier voor als de Werkmeester Zijner gaven, en wel van die wondergaven, die thans op het Pinksterfeest in een zo ruime mate werden uitgestort; en God wordt gezegd die Geest uit te storten, wanneer Zijn gaven worden medegedeeld.

Dit zinnebeeld is ontleend aan het uitstorten van olie of water, of volgens het verband der woorden aan een overvloedige regen, zoals onder andere gezegd wordt in Jesaja 44:3: "Want Ik zal water gieten op den dorstige en stromen op het droge; Ik zal Mijn Geest op uw zaad gieten en Mijn zegen op uw nakomelingen."

Het blijkt hier ten duidelijkste, dat er op de gaven van de Heilige Geest bedoeld wordt; ja, de gaven van die Geest zouden als een milde regen neervloeien; plasregens van zegeningen zouden er vallen, volgens Ezechiël 34:26, en dat wel *op alle vlees*. Vlees is de gewone benaming van het mensdom, in zwakheid aangemerkt, en in die zin zegt God reeds van de mens (Gen. 6:3): "Dewijl hij ook vlees is."

Het is een eigenaardige tegenstelling, mijn toehoorders, vlees tegen geest, menselijke zwakheid tegenover Goddelijke kracht; en wel alle vlees, alle soorten van mensen, doch in de eerste plaats het bevoorrecht zaad van Abraham, de Joden.

Er wordt al verder gewag gemaakt *van hun zonen en dochters*; ja, wij vinden hier onderscheiden sekse en jaren, en vervolgens de rangen onder de mensen. Eerst dan spreekt de profeet van zonen en dochters.

Hier wordt bedoeld het nakroost van Gods volk, dat zou zonder onderscheid van geslacht in de zegen delen, zowel mannen als vrouwen. Zij zouden profeteren. Profeteren zegt, in een bepaalde zin, toekomstige dingen voorzeggen, maar het geeft ook tevens te kennen met opgewektheid, met heilige ijver, tot eer van God spreken; Hem verkondigen en prijzen. Zo profeteerden Eldad en Medad (Num. 11:27) en ook zo werd Saul gezegd werkzaam te zijn onder de profeten (1 Sam. 10:10 en 11). Dit zouden zij doen omdat de Heere hun de Heilige Geest zou schenken, Die hen daartoe in staat zou stellen. O zalige bezigheid, van God en van het verlossingsplan te spreken en Hem daarover te roemen en groot te maken.

Ten aanzien van de jaren wordt er gewag gemaakt van *jongen en ouden*.

Jongelingen in de eerst ontluikende levensbloei, in het sterkste van hun krachten, deze zouden gezichten zien. Door een zekere vertoning aan het oog, of wel door verrukking van zinnen, zouden hun waarheden bekendgemaakt worden; zij zouden daardoor toegerust worden tot de dienst van God, evenals men dit in andere voorbeelden vindt, zoals in Jeremia, Ezechiël en Daniël.

Ouden zijn, volgens de letter, mensen welke jaren geklommen en krachten afgenomen zijn. Deze ouden zouden dromen dromen, niet volgens de natuurlijke wijze, maar wonderdadig zouden zij onmiddellijke onderrichtingen ontvangen, evenals God zulks oudtijds aan velen in de slaap door dromen gedaan heeft. Hier denken wij aan wat op zodanige wijze gebeurd is met een Jakob, Jozef, Nebukadnézar, Daniël en anderen.

Hier zien wij diezelfde wijze van ontdekking, waarvan de Heere reeds sprak in Numeri 12:6, zeggende: "Zo er een profeet onder u is, Ik, de HEERE, zal door een gezicht Mij aan hem bekendmaken, door een droom zal Ik met hem spreken." En op zodanige wijze zou de Heilige Geest ook hier werkzaam zijn.

Eindelijk wordt de aandacht bepaald bij de onderscheiden rangen van mensen, welke worden genoemd *dienstknechten en dienstmaagden*.

Het Hebreeuwse woord, dat hier gebezigd wordt, betekent eigenlijk slaven en slavinnen, en dit waren dan die lijfeigenen, die ook nog in die tijden, als het bijzonder eigendom van hun heren en vrouwen, hun dienstbaar waren. Petrus heldert dit meer op; hij zegt: "Mijn dienstknechten en op Mijn dienstmaagden."

De menslievende Schepper had reeds in de wetten aan Israël de dienstbaren Zijn dienstknechten genoemd en bevolen, dat zij niet altijd - door armoede zich verkocht hebbende - moesten dienen.

Wij moeten hier niet alleen denken aan dienstbaren uit Israël, maar ook aan gekochte slaven en slavinnen uit andere volkeren; ook voor deze wil God zorgen; ja, hun de gaven van de Heilige Geest mededelen, opdat ook zij zouden profeteren. Ook deze eigent Zich de Heere toe als Zijn dienstknechten en Zijn dienstmaagden en Hij zou Zich ook aan hun ziel bekendmaken als hun Heere; en door Zijn Geest zouden zij in die mate worden bedeed, dat zij in opgewektheid en verrukking, tot Zijn eer zouden spreken.

De aanzienlijksten uit de Joden worden hier niet genoemd, maar daarom worden zij daarvan niet uitgesloten. Nee, het was een oude veronderstelling, dat alleen voortreffelijke mannen de Heilige Geest ontvingen; doch hier worden alleen diegenen genoemd, van wie men dit het minst zou verwachten; ja, ook lag het in het aanbiddele Godsplan, dat juist mensen uit de geringste stand het allereerste met die gaven zouden worden bedeeld.

Wij moeten de verschillende bezigheden, die hier aan onderscheiden soorten mensen worden toegeschreven, niet bijzonder, maar als een algemene voorstelling beschouwen en ons daarbij herinneren, hoe veelal in de tijd van de profeten onmiddellijke openbaringen van God geschiedden door gezichten en dromen, en hoe zij daardoor werden aangevuurd om Zijn lof te vermelden.

Wanneer wij dus de Godsspraak, voor zover die in onze tekst is vervat, tezamen nemen, dan geeft deze te kennen hoe God, op een buitengewone en overvloedige wijze, door het uitstorten van Zijn Geest, allerlei soort van mensen bekwaam zou maken om Zijn lof te verkondigen, en hoe Hij het Koninkrijk van Zijn Zoon zou overstorten met allerlei gaven van de Heilige Geest, zowel buitengewone als zaligmakende, waardoor dat Godsrijk zou worden uitgebreid tot aan het einde der aarde en waardoor duizenden onderdanen uit alle geslachten, talen, volkeren en natiën zouden worden toegebracht.

2. Laat ons nu nog ten tweede **het één en ander opmerken aangaande de vervulling van deze Godsspraak.**

Vraagt u waar wij dat gedeelte van deze Godsspraak vervuld vinden, in de eerste plaats op dit eerste Pinksterfeest, toen eenvoudige Galileeërs, door de Geest overstort, in vreemde talen de lof des Heeren verkondigden en Petrus, door Diezelfde Geest verlicht en bestuurd, een zodanige redevoering hield, die de bekering van duizenden ten gevolge had en daardoor zoveel toebracht tot de eerste uitbreiding van het christendom; ja, ook toen mensen van beide geslachten, van verschillende jaren en standen, door die Geest profeteerden en heerlijke gezichten zagen. Echter, de gehele vervulling van deze Godsspraak moeten wij zoeken in de gehele voortdrijving van het christendom. Een geruime tijd nog is de waarheid van het Evangelie met wonderwerken gestaafd, doch toen dit niet meer behoefde, hield ook die buitengewone werking op.

Wellicht echter breekt nog eenmaal die tijd aan, die door het afnemen van geloof en verbastering van het christendom, een vernieuwing daarvan vorderen zal en ook dan zal het God daartoe aan geen macht ontbreken.

Doch nu Christus verhoogd is, blijft Hij, in die mate als het Zijn wijsheid vordert, de Heilige Geest schenken tot helder inzien in het verlossingswerk, tot vermelding van Zijn lof, waarvan in zoveel oorden der wereld ook zoveel door de Geest verlichte en veranderde zondaren getuigen; en dit zal blijven standhouden, want wij verwachten nog zulke dagen, waarin die Geest nog meer zichtbaar zal worden uitgestort, ook over die volkeren, die nu nog als in de schaduw des doods terneer zitten. Op welke wijze die Geest dan werken zal op menselijke verstanden en harten, wie zal dit durven bepalen? Maar dit is zeker: eens zal de aarde vol zijn van de kennis des Heeren, gelijk de wateren de zeebodem bedekken; wanneer het zal zijn één kudde en één Herder; ja, wanneer de volheid der heidenen zal ingaan en gans Israël zal zalig worden.

Toepassing

Er is nu dan nog over om ten derde met enige toepasselijke gevolgen, uit de tekst afgeleid, te eindigen. Zij zijn de volgende:

- (1) De Geest van God onderscheidt zich in Zijn werking van die geest, die van de vorst der duisternis uitgaat en welke in zijn bewegingen en werkingen afschuwelijk is.
- (2) De Geest van God, waardoor Petrus sprak, of Hij nu werkt in jongen of ouden, in zonen of dochters, in dienstknechten of dienstmaagden, vertoont Zich beminnelijk en is in Zijn vruchten begeerlijk.
- (3) Ieder, die deel heeft aan die Geest van God en Zijn gaven, bezit alles wat hij behoeft voor verstand en hart, voor tijd en eeuwigheid.

1. Ik zei ten eerste, *dat de Geest van God zich onderscheidt in Zijn werking van die geest, die van de vorst der duisternis uitgaat en die in zijn bewegingen en werkingen afschuwelijk is.*

De geest des satans, wij hebben het gehoord, vormt spotters, zelfs met de heiligste dingen; met God en onze eeuwige belangen; die geest is het, die de laster opwekt tegen hetgeen van de hemel is, tegen hetgeen de mens hoogst gelukkig kan maken; ja, in één woord, die geest verdoemt alles, wat waarlijk voor de mens heilzaam is en het is alleen door verderfelijke middelen, als laster tegen God en Zijn volk, leugen en bedrog, dat hij zich moet staande houden. Ach, hoevelen waren er en zijn er nog en wellicht onder mijn hoorders, die, om de kracht der waarheid zelfs in hun eigen geweten te onderdrukken, de toevlucht namen tot deze verderfelijke werktuigen der hel. O, wij zagen dit in de spotters op de doorluchte Pinksterdag.

Och, mocht de gedaante van die afschuwelijke geest ons van hem en zijn zielsverwoestende werken afschrikken! Zondaar of zondares, die nog onbekeerd op de weg des verderfs voortgaat, och, mocht het God behagen u nog een diep en levendig inzicht te schenken in uw rampzalige verloren toestand, opdat u mocht stilstaan op uw zondenweg en geloven, dat, indien u die geest der duisternis blijft volgen, u voor een eeuwigheid zult verloren gaan. En is het geen duidelijk bewijs, dat ook die geest, die in de spotters op de Pinksterdag werkte, ook uw ziel vervoert, dewijl u ook de beminnelijke dienst van God blijft versmaden en uw ogen en harten gesloten blijven voor het Woord des Heeren; ja, dat u zelfs zo ver aan die rampzalige geest u hebt overgegeven, dat u zich hardnekkig verzet tegen de pogingen, die door Gods liefde nog tot behoud uwer zielen worden aangewend? Och, gij ongelukkigen, die nog slaven zijn van die rampzalige geest, mocht u nog intijds dat oord der rampzaligheid, waar het op uw eeuwig onheil gemunt is, leren ontvluchten.

O, mocht diezelfde Geest, Die Zijn gaven op de Pinksterdag zo mildelijk uitstortte, ook in dit feestuur door Zijn almachtige kracht uw hart krachtdadig bewerken tot het geloof, zodat u uw verloren toestand recht mocht leren kennen en gevoelen en de Heere smeken, dat Hij u door die Heilige Geest, Dit uit Hem is, mocht doen wederkeren; dat u door Zijn kracht de slechtigheden mocht verlaten en treden op de weg van het verstand, die ten eeuwige leven leidt.

Zo mocht de Geest des Heeren in deze dagen van lichtzinnigheid en goddeloosheid de banier nog eens oprichten tegen de stroom der ongerechtigheden, opdat nog zulken, die er hun werk van maken, om hetgeen uit God is te belasteren en te bespotten, nog bij het gevoel van hun zonden en schulden met tranen van ootmoed en berouw tot

Hem mochten wederkeren. Hoort dan nu verder in een volgende aanmerking, waarin de Geest Gods zich van de geest der duisternis onderscheidt.

2. De Geest van God, waardoor Petrus sprak.

Of Hij in jongen of ouden, in zonen of dochters, in dienstknechten of dienstmaagden werkt, vertoont Zich beminneijk en is in Zijn vruchten begeerlijk. Ja, dit ondervonden de terechtgewezenen op de Pinksterdag en daarna duizenden, gehele scharen en daaronder de snoonste zondaren.

En u, wier keus het door genade geworden is om God te dienen, wat zult u van die Goddelijke Geest getuigen? O, mocht het uw voorrecht zijn, om het op dit feest des Heiligen Geestes eens gelovig te leren inzien, dat Hij het was, Die u door Zijn kracht, in dat zalig schuldgevoel uwer zonden aan de voeten van Jezus gebracht heeft; en Die in u dat zielsverlangen, dat aanhoudend begeren verwekte, om de verhoogde Jezus als uw Koning en Heere door een volkomen geloof te mogen omhelzen.

- Jongelingen en jonge dochters, och, leerde u nog in de dagen van uw jeugd die Geest begeren; o, dan was u zo veilig tegen alle verleidingen der wereld, die u dagelijks omringen, want die Geest leert God op de rechte wijze kennen en dienen; Die doet zaligheden genieten, die een ganse wereld u niet schenken kan, en door Zijn leiding zou u de reis van uw vreemdelingschap niet alleen veilig over komen, maar ook gebracht worden in de hemel der heerlijkheid.
- Meer gevorderden in jaren en ouden van dagen, ook voor u is die Geest nog verkrijgbaar. U bent genaderd aan de avond van uw leven; o, mocht u dan nu nog eens leren zien en smekend begeren, wat u op de gehele afgelegde weg van uw leven niet zag of voelde, namelijk, dat u, alleen door die gaven van de Heilige Geest, ook ter elfder ure nog gelukkig kunt worden voor de eeuwigheid. O, dan werden uw koude harten door de gloed Zijner genadegaven verwarmd; dan bogen zich nog uw stramme knieën voor de dierbare Jezus; ja, dan zou u ook in het belijden en betreuren van uw zonden al zoveel genieten, wat u op de gehele weg van uw leven in de dienst der wereld nimmer had ondervonden, ja, dan zou Hij uit Zijn volheid u nog schenken genade voor genade.
- Aanzienlijken in stand of vermogen onder mijn hoorders, ach, wat zijn uw schatten, wat is de eer die u geniet, ja, wat is de gehele wereld in vergelijking met die zalige werkingen des Geestes, Die het gemoed met de hogere dingen voor de eeuwigheid vervullen? Och, mocht ook die Geest uw ziel op dit feest zo krachtdadig bewerken, dat u leerde afzien van dat najagen van de goederen van deze aarde en de volzalige God, Die in Christus, Zijn Zoon, u ook gaven des Heiligen Geestes tot vernieuwing en heiliging van uw hart wil schenken, nog tot uw hoogst en bestendig goed mocht begeren; o, daarin toch alleen is het ware en bestendige geluk gelegen.
- Geringeren naar de wereld, zelfs dienstknechten en dienstmaagden, u hebt Gods belofte en de aanvankelijke vervulling daarvan gehoord; dat Hij op de dienstknechten en op de dienstmaagden van Zijn Geest zou uitstorten. Och, mocht dat woord nog door genade ingang vinden in uw hart. Diezelfde Goddelijke Geest, Die op de Pinksterdag ook over dienstbaren werd uitgestort, werke ook nog krachtig in uw gemoederen tot waarachtige bekering; dan zou u de dienst verlaten van de satan en de wereld, die uw ziel verwoest, ja, u voor tijd en eeuwigheid ongelukkig maken en u zou dienstknechten en dienstmaagden worden van Jezus, in Wiens dienst het zo beminneijk en zalig is.

O, versmaadt en verزندigt deze roepstem, die van Zijntwege gedaan wordt, toch niet; maar het zij bij aanvang of wordt in de voortgang uw voorrecht om die beloofde Geest af te smeken, opdat Hij u recht bekendmaakt met de toestand uwer ziel en u doe vluchten tot de Heere Jezus, opdat u nog genade bij Hem mag vinden en eeuwige behoudenis uwer ziel.

3. Mijn derde en laatste aanmerking is deze: *Ieder die deel heeft aan die Geest van God en Zijn gaven, bezit alles wat hij behoeft voor verstand en hart, voor tijd en eeuwigheid.*

Tot staving van die waarheid zou ik u tot getuigen kunnen oproepen, bevestigd volk des Heeren. Zou u het wel onder woorden kunnen brengen, wat die lieve Geest, Die u door genade een Geest des geloofs geworden is, u al deed genieten op de reis naar Sion; in het verborgen op uw knieën als Hij u daar wel eens zalig inleidde in die eeuwige liefde en onwankelbare verbondstrouw van uw drie-enige God; of in het openbaar in het heiligdom, of wel in het zalig verkeer met uw Godvruchtige medereisgenoten; als Hij dan uw ziel door Zijn invloeden zo zalig verkwikte, dat het u daar dan wel eens werd als een poort des hemels; maar ook, zal er geen eeuwigheid nodig zijn om die ondersteuning, die bemoedigingen en zalige vertroosting te vermelden, die u in wegen van beproeving, van kruis en lijden op uw weg, door die Geest hebt mogen ontvangen?

O kinderen Gods, mochten wij die dierbare Geest dagelijks inroepen over onszelf, voor de onzen en vooral in de dagen waarin Zijn Goddelijk bestaan en volzalige werking zo schandelijk miskend wordt; ook voor ons vaderland en diep vervallen kerk, opdat Hij nog eens de banier oprichten tegen de drom van bittere vijanden, die ook in onze uitwendige kerk, evenals de spotters op de Pinksterdag, Zijn Goddelijke werking loochenen en zelfs durven bespotten.

Christenen, die lieve Goddelijke Geest zal ons verder het korte einde onzer vreemdelingsreis Zijn zalige verkwikkingen en vertroosting niet onthouden en liggen wij eens op ons sterfbed neer, dan zal die lieve Geest ons daar nog zalig vertroosten wegens onze nabij zijnde overwinning uit de strijd; ja, Hij zal ons blijmoedig deze aarde doen verlaten en overbrengen in de eeuwige heerlijkheid, waar wij met al de gezaligden Zijn vruchten zullen genieten, eeuwiglijk en altoos. Amen.

7. EEN HEERLIJKE BELOFTE

En wij weten, dat degenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk degenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn. Romeinen 8:28.

De gelovigen hebben op hun weg naar de hemel een goede Leidsman. Een Leidsman Die hen onderwijst, Die hun raad geeft en Zijn oog op hen houdt. Zijn ze in moeilijkheden? Hij is in al hun benauwdheden benauwd. Hij maakt het met het kwade dat het niet al te zeer smart. Ja, ze hebben een God Die door Zijn almacht hen ondersteunt, door Zijn wijsheid hun lotgevallen bestuurt en door Zijn liefde en barmhartigheid hen bemoedigt en vertroost. Alles wat hen treft valt onder de leiding van Zijn aanbiddelijke voorzienigheid. En bij de uitkomst ondervinden ze dat de Heere alles tot hun wezenlijk heil bestuurde. Welgelukzalig is hij, die de God Jakobs tot zijn hulp heeft, wiens verwachting op de HEERE, zijn God is. Hoe smartelijk hun weg ook is, God blijft getrouw! Dat ondervonden de christenen te Rome. Hun toestand was diep-treurig. Ze moesten om de zaak van Christus veel lijden. Maar de apostel vertroostte hen door hen te bepalen bij de onschatbare voorrechten die hun geschonken waren. O, wat waren dat grote voorrechten, mijn vrienden! Er was geen verdoemenis voor hen, omdat ze in Christus Jezus waren. Ze werden geleid door de Geest en waren kinderen van God en erfgenamen met Christus. Na een kort lijden zouden ze met Hem verheerlijkt worden en ze waren reeds in hoop zalig.

Het is alsof de apostel aan hen schreef: Geliefden in de Heere, hebt goede moed! Alles wat ons drukt of dreigt, alles wat ons in dit jammerdal toegeschikt wordt, komt uit de hand van onze Vader, Die zo'n groot geluk voor ons weggelegd heeft en Die ook zorgen zal, dat alles zal meewerken ons ten goede. Hij schrijft: "Wij weten dat degenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede."

Laten we deze woorden nader bezien. *Dat de Heere in ons midden moge zijn, opdat wij iets van zijn liefde in ons hart mogen smaken. O, dat wij allen, mijn hoorders, liefhebbers des Heeren mogen zijn! Dan kunnen we er zeker van zijn, dat niets tegen ons is!*

Heilbegerige harten in ons midden, mocht u nu die liefde eens bekennen en mocht u zo uw roeping en verkiezing vast maken, en geloven dat alles voor tijd en eeuwigheid goed zal zijn!

We letten op:

1. De personen die hier genoemd worden.
2. Het voorrecht dat zij genoten.
3. De zekerheid van dat voorrecht.
4. Hoe dit, volgens Paulus, moet strekken tot troost van de verdrukte gelovigen.

1. De personen die hier genoemd worden, zijn zij die God liefhebben of de liefhebbers des Heeren.

Hun geheiligde wil is innig, teer en krachtig geneigd tot God en Zijn beminnenswaardige deugden. Ze begeren zich in Hem en Zijn zalige gemeenschap te verlustigen. Het zijn mensen die verlangen om God méér te kennen. Want hoe meer Hij gekend wordt, hoe meer liefde tot Hem opgewekt wordt. Want onbekend is ook in

deze zaak onbemind. Liefde zonder kennis is een redeloze drift. Ach, mochten we God méér kennen, om Hem méér lief te hebben!

- Zij die God liefhebben, achten Hem boven alles hoog. Met Asaf belijden ze met hart en mond: "Wie heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde." Ze begeren met een innige genegenheid in de allernauwste vereniging en gemeenschapsoefening met de Heere te leven. Ze kunnen niet tevreden zijn buiten God. Ze roepen dikwijls met David uit: "Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, alzo schreeuwt mijn ziel tot U, o God! Mijn ziel dorst naar God, naar de levende God!" Psalm 42: 2 en 3. Een ogenblik Gods liefde te genieten is hun meer waard dan alles wat de wereld hun kan aanbieden.
- Zij die God liefhebben begeren ook in heiligmaking voor Hem te leven. Ze willen niet graag door een slordig leven de verborgen omgang met God verstoren. En als ze in zonden gevallen zijn, dan zoeken ze weer biddend Gods aangezicht. Dan smeken ze Hem om weer opnieuw de vrede in hun ziel te genieten. Geen straf vrezen ze méér, dan dat ze Gods liefde in hun hart moeten missen. Godvrezenden, legt hier uw hart eens bij: Zó werkt immers de liefde? Dit is toch het leven van het vernieuwde deel? Maar hoe dikwijls mist u dit! Wat is er dikwijls een verwijdering tussen de Heere en uw ziel! Staat er naar om trage handen en slappe knieën op te richten! Tracht méér dichtbij de Heere te leven! Want zij die God liefhebben, die zijn (wanneer ze naar de ziel goed gesteld zijn) nabij God. Asaf zei in Psalm 73: "Ik zal dan gedurig bij U zijn, Gij hebt mijn rechterhand gevat. Het is mij goed nabij God te wezen." Hoe zalig, vromen, is het om in de zielsverkwikkende nabijheid van God te zijn! Verlangt er veel naar!
- De liefhebbers van de Heere trachten God te gehoorzamen. Jezus zei: "Indien Gij Mij liefhebt, zo bewaart Mijn geboden", Johannes 14:15. Zij overdenken Gods wet dag en nacht. En dit proberen ze in woorden en daden te tonen. Ze spreken graag over God en Zijn dienst. Het is hun lust om de Heere te bidden, te danken, te roemen en te prijzen, in het verborgen en in het openbaar. Ze haten wat God haat en beminnen wat God bemint. Ze trachten tegen de zonde en de boze lusten te strijden en in geloof en liefde te wandelen. Ze hebben naar het vernieuwde deel lust om zichzelf te verloochenen, het kruis op te nemen en Jezus te volgen. En dit alles vloeit voort uit de liefde Gods die in hun harten is uitgestort door de Heilige Geest. Ja, ondanks al hun gebreken hebben ze God in waarheid lief! Trouwens, de liefde die uit God is, is het zuiverste kenmerk van hun geloof. Paulus schrijft in 1 Korinthe 13: "Al ware het, dat ik de talen der mensen en der engelen sprak, en de liefde niet had, zo was ik een klinkend metaal of luidende schel geworden." De liefde is de vervulling der wet.

De apostel omschrijft "degenen die God liefhebben" nog nader, als hij erbij zegt: *"namelijk degenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn."* De apostel spreekt dikwijls over dit voornemen. In Efése 3:11 zegt hij: "Naar het eeuwig voornemen, dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus, onze Heere." En in 2 Timothéüs 1:9 spreekt hij ervan geroepen te zijn met een heilige roeping, niet naar onze werken, maar naar Zijn eigen voornemen en genade.

- a. Zij die God liefhebben zijn dus die mensen, die naar Gods eeuwig voornemen, naar Zijn onveranderlijk raadsbesluit geroepen zijn door Woord en Geest. Aan de Korinthiërs schreef de apostel: "God is getrouw, door Welke gij geroepen zijt tot de gemeenschap van Zijn Zoon Jezus Christus, onze Heere."

- b. Zij die naar Gods eeuwig voornemen geroepen worden, laat God geboren worden onder het zalig Evangelie óf Hij brengt hen er onder. De Heilige Geest verlicht hun verstand. En aan dat verlichte verstand stelt Hij de inhoud van het Goddelijk Evangelie voor, met het zalige gevolg dat ze het God-onterende van hun zonden inzien. Met berouw en leedwezen schamen ze zich over hun overtredingen. Ze vluchten tot Jezus, ze omhelzen Hem en mogen door Hem verzoening vinden. Ze mogen God als Vader aanbidden en Hij aanschouwt hen alsof zij nooit zonden gekend of gedaan hadden, ja, alsof ze alle gerechtigheid hadden volbracht, die Christus voor hen verworven heeft. Dan mogen ze Gods gunst en zalige gemeenschap genieten en de bewijzen van Zijn liefde aan hun ziel ondervinden, waaruit een tere liefde tot God, hun Vader, en een nauwgezet leven voor de Heere voortvloeit, zowel in het verborgen als in het openbaar.

Gelukkige mensen, die uit kracht van dat voornemen geroepen zijn en daardoor de Heere hartelijk liefhebben! Vrienden, hoe zalig is het dit te ondervinden! Niets op de wereld is daarbij te vergelijken! Ik wens dat u er nu iets van mag gevoelen! Heilbegerigen, mocht u door de bewijzen van Gods liefde in uw hart, en de begeerte die in u is om de Heere hartelijk lief te hebben, eens erkennen dat u naar Gods voornemen geroepen bent! De apostel doet er deze nadere omschrijving bij om te laten zien, dat God hen éérst heeft liefgehad, en dat hun liefde een gevolg is van Gods eeuwige liefde. "Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid" zegt de HEERE in Jeremia 31:3.

2. Laten we nu in de tweede plaats bezien het voorrecht dat ze genieten.

Hij zegt, *dat alle dingen voor de gelovigen moeten meewerken ten goede*. Alle dingen. Hij spreekt onbegrensd, zonder enige uitzondering. Het is alsof hij zeggen wil: *Wat Gods kinderen ook treffen mag, niets kan hun toekomstverwachting verijdelen*. Alles moet dienstbaar zijn en meewerken tot hun eeuwig heil. Door alle dingen kunnen we verstaan de tegenheden en alle rampen die hen in dit tranendal ontmoeten. In dit hoofdstuk heeft hij er verschillende genoemd: ergernissen, bezwaren en verdrukkingen die hun in ziel en lichaam treffen. Dan zijn er ook de zwakheden van de gelovigen om tegen de zonden te strijden en de aanvallen van inwendige of uitwendige boze vijanden, ja, de zonden zèlf die ze nog steeds bedrijven. In 't kort: Onder alle dingen behoort alles wat de grondslagen van hun zaligheid schijnt te ondermijnen. Alles wat vijand heet: verdrukking, vervolging, honger, zwaard, hoogte of diepte, overheden, machten, dood of leven of enig schepsel, dit alles, hoe machtig en geweldig ook, kan hen van Gods liefde niet scheiden. Dit alles kan hen niet wezenlijk benadelen. En dat niet alleen, maar het moet (niet op zichzelf, maar in de hand van de Heere) voor hen meewerken ten goede en dienen tot bevordering van hun heiligmaking en eeuwige zaligheid.

Hoe groot is dit, mijn vrienden, voor de Godvrezenden! Ze worden in de kracht van God bewaard en niets kan hen doen wankelen. God wil hen door de tegenheden, als door bittere medicijnen, van het kwade genezen. Hij wil hen genezen van hoogmoed, om hen te verootmoedigen; van aardsgezindheid, om hen van het schepsel los te maken en méér aan Hem te doen gewennen. Hij wil hen de dingen in hun juiste waarde en vooral in hun vergankelijkheid doen kennen, opdat zij ze niet als hun hoogste goed najagen. Door wegen van druk en kruis wil de Heere Zijn volk beproeven en louteren.

Hoe was dit duidelijk in de leidingen van God met de christenen aan wie Paulus schreef? Welke beproevingen moesten zij doormaken?

Huis en have, goederen en eer moesten ze opofferen. Ja, zelfs het dierbare leven moesten ze voor de zaak van Christus over hebben. Maar die tegenheden werkten voor hen mee ten goede. En zo is het met alle gelovigen: De rampen die hen treffen zijn nuttig voor hen en werken voor hen "een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht van heerlijkheid."

Ook hun zwakheden en krachteloosheid dienen om hen nederig en klein te houden. De ondervinding daarvan wil de Heere dikwijls gebruiken om hen van hun krachten te doen afzien, en ook opdat ze zich niet verheffen zullen of zichzelf als iets groots achten. Zo ondervinden ze daardoor steeds weer, dat de genade van Jezus voor hen genoeg is en dat Zijn kracht in hun zwakheid volbracht wordt. Dit alles doet hen meer en meer in afhankelijkheid van de Heere werkzaam zijn en al hun krachten en sterkte van de Heere verwachten. Daardoor leren zij voor alles wat ze mogen verrichten Hem méér de eer toe te brengen, zodat ze telkens uitroepen: "Niet ons, HEERE, niet ons, maar Uw Naam zij de eer!"

Ziet, toehoorders, zo werken ook de zwakheden en de krachteloosheid van de gelovigen mede ten goede. Ja, we mogen hier met de dichter van Psalm 84 wel zeggen: "Welgelukzalig is de mens, wiens sterkte in U is, in welker hart de gebaande wegen zijn."

Hebt u zich zó in uw krachteloosheid leren kennen? Onderzoek uzelf eens voor de Heere, of Christus de kracht van uw kracht is!

Wat zijn ze gelukkig die hun krachteloosheid leerden kennen en naar de kracht van Christus leerden uitzien, al is het dat ze nog steeds moeten klagen over zonde en verdorvenheid. Ja, want ook zelfs de zonden moeten voor hen meewerken ten goede!

Nee, het is niét zo, dat de zonde op zichzelf voor de gelovigen meewerkt ten goede. Dan brengt ze vele bitterheden voor hen mee en doet hen spoedig van deze boom wrange vruchten plukken. De zonde maakt een scheiding tussen God en hun ziel. Ze berooft hen van de vrede en rust die ze in Gods nabijheid ondervinden. Maar door de Goddelijke genade moet de zonde voor de gelovige dienstbaar zijn, om weer met gevoelige smart en schaamte over hun overtredingen, in ware verootmoediging tot God wéér te keren, om zich voor Gods aangezicht te verfoeien en uit te roepen: "Wee mij, dat ik zó gezondigd heb en gedaan dat kwaad is in Uw ogen! Delg mijn overtredingen uit, om Uws Naams wil!" Ja, zó worden ze opnieuw gedreven tot het verzoenend bloed van Jezus. Aan Zijn voeten smeken ze: "Ontzondig mij met hysop, was mij en ik zal witter zijn dan sneeuw." Zo mogen ze Hem opnieuw omhelzen tot reiniging en heiliging van hun hart. Ze gaan tot Hem op de verzekering die hun in Gods Woord gegeven is: "Kinderkens, indien wij gezondigd hebben, wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus de Rechtvaardige, en Hij is een verzoening voor onze zonden."

Ze gaan tot Hem als hun Hogepriester, die voor hen tussentreedt bij de Vader, omdat Hij altijd leeft om voor hen te bidden. En tot roem van Gods vergevende genade ontvangen ze opnieuw kwijtschelding van hun misdaden, zodat ze kunnen zeggen: "Mijn zonde maakte ik U bekend en mijn ongerechtigheid bedekte ik niet. Ik zeide: Ik zal belijdenis van mijn overtredingen doen voor de HEERE; en Gij vergaaft de ongerechtigheid mijner zonde." God doet de zonde ook meewerken om hen voorzichtigheid te leren en om medelijden met anderen te kunnen hebben. Oók,

wanneer ze de bittere gevolgen van de zonde weer ondervonden hebben, om hen méér aan te vuren in de strijd, en de haat tegen de zonde op te wekken en te vermeerderen.

Met één woord: alle dingen moeten meewerken en dienstig zijn, om hen tot zelfverloochening, schaamte en ootmoed te brengen, ja, om hen van alles buiten God méér los te maken. Niets is hiervan uitgezonderd! Het vlees, de wereld, de satan en zijn helse werktuigen, druk en kruiswegen, donkere vooruitzichten - dit alles en veel meer dan opgenoemd kan worden, is in Gods wijze hand dienstig en bevorderlijk voor het geluk van Gods volk. Hier mag wel gezegd worden: "Gijlieden wel, gij hebt het ten kwade gedacht, doch God heeft dat ten goede gedacht." Gelovig volk, denk eens terug, hoe dikwijls hebt u het ondervonden, dat de dingen waarvan u meende dat zij onheil over u zouden brengen, voor u tot zegen werden gesteld? Hoe dikwijls ondervond u dat de verdorvenheid van uw hart en de listen van de aarts-verleider, door God tot uw nut en heil bestuurd werden, zodat u, toen u er achter stond opnieuw de blijken van Gods liefde mocht ervaren? Óók naar het uitwendige. Uw zwak lichaam, uw ziekten, uw smartelijke verliezen moesten dienen om u te doen gevoelen hoe zwak en broos u bent. De wegen van druk en kruis moesten niet alleen dienen om u los te maken van de aarde, maar versterkten ook uw verlangen naar de hemel. Zelfs de dood zal u niet tegenwerken. Hij zal door Gods genade een boodschapper van goede tijding voor u zijn. Hij zal uw ziel verlossen uit de gevangenis van een zondig lichaam en haar overbrengen in de gewesten van licht en heerlijkheid. O ja, Paulus mocht terecht zeggen, dat alle dingen voor de gelovigen nog ten medewerken ten goede.

3. De zekerheid van het voorrecht.

"Wij weten het" schreef hij. Hij was ervan verzekerd. Gods Woord leert het overal: "De oprechten gaat het licht op in de duisternis." "In al hun benauwdheden ben Ik benauwd", zegt de Heere. "Vreest niet", zegt God, "Ik ben met u, ik help, Ik ondersteun u met de rechterhand Mijner gerechtigheid." "Alle instrument dat tegen u bereid wordt, zal niet gelukken." Dus Gods Woord zegt het, dat alle dingen moeten medewerken ten goede, namelijk degenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn.

Daaruit wist de apostel het. Maar het was voor hem ook duidelijk geworden uit verschillende voorbeelden: David had het ondervonden. Hij zei in Psalm 119: "Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik, maar nu onderhoud ik Uw Woord." "Het is mij goed dat ik verdrukt ben geweest, opdat ik Uw inzettingen leerde." En om de andere heiligen, de patriarchen en profeten niet te noemen: Job, Daniël en anderen hebben het ondervonden. Paulus wist het ook uit eigen ervaring. Hij, zowel als de christenen aan wie hij schreef, hadden er vele bewijzen van ondervonden. Hoe dikwijls had God de listen en lagen van de vijanden en de pogingen van de hel beschaamd, en gezorgd dat ze hun doel niet konden bereiken. Hij sprak dus niet twijfelend. Hij wist dat alles, zelfs de boze plannen die door de vijanden bedacht werden, voor de christenen moesten dienen om inwendig hun geloof te versterken, hun liefde te zuiveren, hun vertrouwen op 'God krachtig te maken en hun blijdschap te vermeerderen. Daarom roemden ze in de verdrukking. Ze wisten dat het een lichte verdrukking was, die zeer haast voorbij ging en die een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid werkte.

O, hoe groot is dit voor Gods kinderen! Ze kunnen erop vertrouwen! Gods Woord en zovele voorbeelden bevestigen het. Ja, de aard van de zaak laat geen twijfel over. God is liefde en Hij kàn niet anders, dan voor hen die Hem liefhebben, alles wat hen in dit jammerdal overkomt, ten beste keren. Hij kàn het doen als een almachtig God en wil het doen als een vergevend Vader. In zes benauwdheden redt Hij en in de zevende verlaat Hij niet.

Zó blijft de verwachting van de gelovigen onwankelbaar zeker. Ze zullen niet beschaamd uitkomen, wat hen hier in deze wereld, onder de wijze leiding van Gods aanbiddelijke voorzienigheid ook zal ontmoeten. Wat hen in- of uitwendig treffen mag, alles werkt voor hen, op de manier zoals we gezegd hebben, mede ten goede. Zo zulle ze, wanneer ze aan het einde van hun strijd en van alle droefheid gebracht zijn, op hun sterfbed nog uitroepen: "Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uw overwinning?"

4. De troost voor de gelovigen

Hoe vertroostend waren deze woorden voor de gelovigen aan wie Paulus schreef! Ze waren omringd door boze vijanden die de wreedste straffen tegen hen -bedachten en ook werkelijk uitvoerden. Ze werden in dierenhuiden gekleed en zo voor de wilde beesten geworpen. Anderen werden aan kruisen gespijkerd. En zo werden velen omgebracht. Ze zagen dus dagelijks de dood voor ogen. Maar hoe afschuwelijk de mishandelingen ook waren, ze ondervonden óók dat God met hen was. Innerlijk werden ze vertroost en niet zelden werden ze als uit de muilen van de leeuwen gered. Hoe vertroostend was het dus voor hen, dat de apostel onder de voorrechten die hij in hen in dit hoofdstuk voorstelde, hen óók verzekerde dat alle dingen voor hen moesten medewerken ten goede.

Wat een bemoedigend woord is het ook voor alle gelovigen. Vele zijn hun tegenspoeden, maar de Heere matigt hun smarten en Hij redt hen uit al hun noden. Hun verdrietelijkheden gaan dikwijls hoog en houden soms langdurig aan, zodat hun bestraffing vaak iedere morgen nieuw is. En daaronder zijn ze zwak en krachteloos. Niet zelden vallen ze in zonden, wanneer het vlees hen te sterk wordt en ze tot morren en opstand aangezet worden. Door dit alles worden ze gemakkelijk moedeloos en hopeloos, zodat ze wenend uitroepen: "Mijn sterkte is vergaan en mijn verwachting van de Heere."

Maar geen nood, liefhebbers van de Heere, geroepen heiligen! Het getuigenis van de apostel is tot versterking van uw wankelende hoop. Hebt u God lief (waarvan uw vernieuwd bestaan een duidelijk bewijs is): O, bedenkt dan met aanbidding en verwondering, dat God u éérst heeft liefgehad en u naar Zijn voornemen geroepen heeft! Hij zorgde voor u! Hij zal alles, hoe donker uw weg ook mag zijn, wèl maken! Ja, voor degenen die God liefhebben zullen alle dingen meewerken ten goede. Daar kunt u op vertrouwen!

Vrienden van God, we kunnen wel zingen met Psalm 68:10:

*Hij kan en wil en zal in nood,
Zelfs bij het naad'ren van de dood,
Volkomen uitkomst geven.*

Hoe gelukkig zijn de geroepen heiligen, die God liefhebben! Wie is er in staat om hun voorrecht naar waarde te schatten? De wereld mag hen haten en hen zelfs als zeer ongelukkig beschouwen. Maar Gods kinderen weten wie ze zijn en Wie ze dienen! O hoe zalig is het wanneer ze Gods beloften gelovig omhelzen en de kracht daarvan in

hun hart ondervinden! In nood en droefheid mogen ze zich zo veilig overgeven aan hun verzoende Vader in de hemel, Die door Zijn algenoegzaamheid al hun behoeften kan vervullen. Door Zijn Almacht kan Hij hen ondersteunen, door Zijn liefde kan Hij hen verkwikken en als de Getrouwe blijft Hij voor hen onveranderlijk.

Wat denkt u van dit zalig voorrecht? O geliefde vrienden, u moet inwendig getuigen: *De wereld is er niet bij te schatten*. En terecht! Nee, de wereld is er niet bij te vergelijken. Hebt u, kinderen van God, dit niet dikwijls ondervonden? Vooral wanneer u in beproevingen, wanneer het u naar het uitwendige bang was, u "wateren eens vollen bekers werden uitgedrukt." Kunt u het wel onder woorden brengen wat er toen in uw hart omging en wat u gevoelde bij de gedachte: "Alles is in de hand van mijn God. Hij zal het maken. Hij zal mij niet begeven of verlaten. En alles wat mij treft zal Hij voor mij, Zijn kind, ten beste doen uitkomen. Alles werkt voor mij mee ten goede door de wijze en liefdevolle leiding van mijn trouwe Verbonds-God."

Maar u bent óók niet in staat mee te delen de zalige blijdschap die u smaakte, toen u door sterke beproevingen overtuigd werd van de zekerheid van de waarheid dat voor hen die God liefhebben alle dingen moeten medewerken ten goede. Ziet eens terug, lievelingen van God, naar Uw Bethels en Pniëls, naar uw Eben-Haëzers, naar de plaatsen waar uw God u redding schonk, waar Hij op een bijzondere manier u bijstond en u de meest zichtbare bewijzen gaf dat hij uw God, uw getrouwe Leidsman en Vriend, ja, wat zeg ik, dat hij uw teer liefhebbend Vader is. Toen heeft Hij, wat anderen ten kwade dachten, ten goede voor u bestuurd en Hij deed het meewerken tot uw heil. Uw ervaring zegt het u wat u aan God hebt. En u vooral, oude Godvrezende mensen, die in de ouderdom nog verkondigt dat de Heere goed is. Uw ondervinding van vele jaren bevestigt het immers dat de Heere de Getrouwe is voor hen die Hem liefhebben? De vruchten die u in uw grijsheid nog draagt, zijn even zovele blijken dat de Heere, ondanks al uw ontrouw, Dezelfde voor u bleef; en dat uw ontrouw, die u ook telkens met tranen voor Hem beled, Zijn trouw niet heeft tenietgedaan.

Wát moest u dan allemaal meewerken? Dat kunt u zich niet meer voorstellen. O nee, de omstandigheden waarin u dit ondervond zijn té veel om ze ordelijk voor uw aandacht te brengen. U kunt ook wel zeggen.

Zou ik ze tellen? 'k Zou veeleer

't Getal der korrelen zands bepalen.

Uw goedheid is niet af te malen!

Maar dit is zeker, u kunt erop vertrouwen, kinderen van God! Óók in de toekomst zal alles voor u meewerken ten goede. Wat er ook gebeuren mag, wat er ook wankelt of bezwijkt, al verlieten alle schepselen u, God blijft altijd met u. En alle instrument dat tegen u bereid wordt zal niet gelukken. Men mag door list of door geweld trachten u in het ongeluk te storten, het zal tevergeefs zijn. Die God, Die u liefgehad heeft met een eeuwige liefde, Die Zich aan u verbonden heeft met eeuwige vriendschapsbanden; die God, aan Wie u zich ook hebt overgegeven, is met u. En Hij, Die met u is, is sterker dan allen die tegen u zijn. Houdt dus moed! De Heere zal het voor u voleinden. Hoe vertroostend zijn dan voor u de woorden: "En wij weten, dat degenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede."

Toepassing

a. Maar nu zullen er ook mensen in ons midden zijn die wel graag Gods Woord horen, die daartoe zelfs nog bijzondere gelegenheden bijwonen, maar die zich toch onder de liefhebbers van de Heere niet kunnen tellen. Wanneer aan u, die ik hiermee bedoel,

eens ernstig worden gevraagd: "Hebt u God in waarheid lief?" "Zoekt u Hem boven alles wat in de wereld is? Waaruit blijkt dit dan?" "Is uw hart met God en Zijn dienst ingenomen?" Ach, hoevelen zouden hierop moeten antwoorden: "Nee, zo is het bij mij niet gelegen."

Ik hoop dat u dit nog in het heden der genade voor God mag belijden! O, dat u nergens op zou rusten buiten Christus en u niet bedriegen voor de eeuwigheid! Zij, die God liefhebben, hebben door genade leren inzien, gevoelen en belijden, dat ze in zichzelf vijanden van God zijn. Ze hebben, vervuld met een droefheid naar God, de toevlucht tot de Heere Jezus leren nemen. Ze leerden afzien van alle eigengerechtigheid, die God mishaagt. Ze hebben die als schade en drek en als een wegwerpelijk kleed leren kennen. En zo leerden ze afzien van alle nietige dingen, waar ze op steunden en hebben ze zich aan Jezus overgegeven, om door Hem geleerd, gereinigd, geheiligd en verlost te worden. Ze hebben Hem niet slechts eenmaal omhelsd, maar nemen Hem nog dagelijks aan. Want ze hebben Hem dagelijks in alles nodig.

Onderzoekt u toch voor de Heere of u uzelf zó hebt leren kennen. Of u als armen, ellendigen, die aan alles gebrek hebben, ja, als strafschuldigen tot Jezus gevlucht bent. Smeekt, mijn vrienden, toch om de Heilige Geest, opdat Hij uw verstand zal verlichten en uw hart openen, zodat u daardoor God recht leert kennen. Want onbekend maakt onbemind. En wanneer u God recht gaat kennen, zult u Hem ook leren beminnen omdat Hij dit in Zichzelf waardig is.

Van nature zijn wij haters van God en van onszelf. Werd u eens gelokt door het voorrecht van degenen die God liefhebben. Dan zou u van harte begeren om de Heere in alles met woorden en daden te erkennen in Zijn heerlijke deugden; om Hem als uw Schepper en Weldoener te beminnen en hoog te achten. Anders zal het verschrikkelijk voor u zijn - als u de liefde die uit de waarachtige bekering voortvloeit mist en zó de eeuwigheid zult moeten aandoen! Dat u heden nog bedenken moge wat tot uw vrede dient, vóórdát het verborgen wordt voor uw ogen en het voor eeuwig te laat zal zijn!

Moeten voor degenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede? Het is óók waar, *dat alle dingen tegen degenen zijn die God versmaden*. En als God tegen ons is, kan niets voor ons zijn. Zij hebben niets in Gods gunst. Hoe rijk ze ook zijn, hoe voorspoedig ze mogen zijn in tijdelijke dingen, ze zijn er niet echt gelukkig mee. Daarom is het weinige dat de rechtvaardige heeft, beter dan de overvloed van vele goddelozen. Wanneer de goddelozen sterven verlaat alles hen. Wat baten dan schatten, eer en aanzien? Dan zullen ze met alle nadruk ondervinden dat God een eeuwig onderscheid gesteld heeft tussen de man die Hem liefheeft en hem die Hem niet beminde.

Tracht dan de Heere nog te zoeken terwijl Hij te vinden is, en aan te roepen terwijl Hij nabij is. Hij roept nog: "Verlaat de slechtigheden en leeft en treedt op de weg des verstands!" Het is heden nog de welaangename tijd, de dag van zaligheid! Jezus zegt: "Die tot Mij komt, zal ik geenszins uitwerpen!"

b. *Maar er zullen zich hier ook zwakgelovigen bevinden.*

Oprechten, wanneer de Heere door Zijn Woord u vraagt in uw hart: "Behoort u onder degenen die Mij liefhebben?" Wat zou u dan antwoorden?

Ik denk dat u er verlegen mee bent en eigenlijk geen woord durft zeggen. U denkt misschien: "Zou ik de Heere liefhebben? Mijn hart is dikwijls zo verdeeld. Dan vrees ik dat ik op twee gedachten hink en dat ik noch koud, noch heet ben." Maar zeg mij,

kiest u dan een leven buiten God? Zoekt u de omgang met hen die God haten? Kunt u zich in de aardse dingen zó verlustigen, dat ze als uw hoogste goed al uw wensen vervullen kunnen? Is daarin uw leven, uw element? Onderzoekt u ten opzichte van deze dingen voor de Heere. Wat belijdt u dikwijls aan de voeten van Jezus? En wat is dan met tranen uw begeerte? Is het niet, dat al die banden waarmee u nog gebonden bent, in u verbroken mogen worden? Begeert u niet dat de liefde van God zó krachtig in uw hart zou worden uitgestort, dat u de Heere oprecht lief zou hebben?

O, dit kunt u niet ontkennen! Tracht dan veel de Geest des geloofs in te roepen, opdat Hij u zal overtuigen van Jezus' macht en gewilligheid; opdat Hij u vrijmoedigheid zal schenken om Hem te omhelzen, zodat u met afzien van alles wat buiten Hem is en van alles wat u nog weerhoudt om gelovig tot Hem te gaan, u aan Hem zult overgeven en toevertrouwen. Wanneer u zó met al uw schuld tot Hem de toevlucht mag nemen, zal uw liefde opgewekt en zuiverder worden.

De Heere heeft u naar Zijn voornemen geroepen. Hij deed u stilstaan op uw zondeweg. Hij deed u uw verloren staat kennen en deed u tot Jezus vluchten. En wat deed Hij al niet meewerken voor u ten goede! Denkt er eens over na. Hoeveel aanvallen hebben de vijanden al op u gedaan? Hoe dikwijls dacht u wellicht dat het met u afgedaan was en dat u geheel van God zou afdwalen en dat voor eeuwig. Maar wat uw vijanden en vooral uw verdorven vlees ten kwade dachten, dat dacht de Heere, Wiens oog steeds op u was, ten goede!

Ik denk, ook in déze ogenblikken waarin ik tot u spreek, kiest u de dienst van God boven de dienst van de wereld. Ja het is nu, oprechten, misschien uw gebed: "Heere, verheerlijk ook aan mij Uw genade!"

O, geloofde u toch eens dat het genade is, dat de Heere zo dikwijls de vijandige listen van uw hart, van de wereld en van de aanvallen van de satan ten goede voor u bestuurde! U werd daardoor immers opnieuw uitgedreven naar de eenzaamheid, om daar uw boezemzonden te beklagen, aan Jezus om kracht te smeken en op Zijn verzoenend bloed te pleiten.

Ja, zovele dingen deed de Heere voor u ten goede meewerken. Anders was u zeker reeds lang bezweken en teruggekeerd. Geloof mij, het heeft u daartoe aan geen gelegenheden ontbroken! U vreest voor uzelf en voor uw machtige vijanden. Maar houdt moed: Hij zal het goede werk, in u begonnen, voleindigen tot op de dag van Jezus Christus! Hij, Die u roept, is getrouw! Het gekrookte riet verbreekt Hij niet en de rokende vlaswiek blust Hij niet uit!

Tracht u gelovig aan Jezus te verbinden! Dan zal de liefde, die u nu voor de Heere Jezus en voor Zijn volk gevoelt, sterker worden. Dan zult u troost vinden in de tekst die wij nu behandeld hebben. Want dan zult u zien dat alles waarin uw vlees met de satan samenspanst, voor u, door de kracht van de Heere, zal meewerken ten goede. Ja oprechten, Hij Die u tot hiertoe gebracht heeft, zal u verder brengen. Alle instrumenten die tegen u bereid worden, zullen niet gelukken! U zult, omdat God het goede werk in u begon, in Zijn kracht, door het geloof, bewaard worden tot de zaligheid!

O, hoe zou ik mij verheugen, wanneer mijn eenvoudige woorden in dit uur zó bemoedigd hadden, dat u erdoor opgewekt was, zodat u straks in de eenzaamheid dankbaar zou uitroepen: "Ja Heere, hoe zwak mijn geloof ook is, ik heb U lief! En U zult ook voor mij alles ten goede doen meewerken!"

c. Liefhebbers van God die sterker bent in het geloof, het woord dat we in dit uur tot u gesproken hebben, was u tot verkwikking.

Ik geloof dat de Heere in ons midden was! Misschien zag u terug wie God voor u geweest is, en welke dingen voor u moesten meewerken ten goede, zowel in het geestelijke als in het natuurlijke.

Hoe dikwijls zwierf u van de Heere af en was u ver van Hem afgedwaald, zodat u uw vrijmoedigheid verloren had en de toegang tot Gods troon miste. Dan was het alsof de vijanden hun triomflied over u aanhieven! O, wat hebben de listen van uw hart en de aanvallen van de aartsvijand het dikwijls ver gebracht! U meende wel dat ze u als een prooi zouden wegvoeren. Maar God, uw getrouwe Verbonds-God, Die u naar Zijn voornemen geroepen heeft, bracht u uit eeuwige ontferming weer terecht. Ja, Hij deed alles voor u ten beste keren. En dit doet Hij nóg. U bent nog in hetzelfde gevaar, maar de Heere is met u en Hij bewaart u.

En hoe dikwijls heeft de Heere de donkere wolken, die boven uw hoofd zich samenpakten, verdreven? Wat moest u zich toen verwonderen! Wat deed God voor u, vromen, al medewerken ten goede? Kunt u dit alles nog wel in uw gedachten brengen?

O, aanbidt en dankt uw God bij het terugzien op uw Bethels en Pniëls! Gedraagt u méér als liefhebbers van de Heere, opdat uw liefde in het strijden tegen de zonden, in uw verborgen omgang met God en in uw wandel méér openbaar zou worden.

Vertrouwt erop, lieve vrienden: *God is vóór u en wie zal dan tegen u zijn?* Wat u ook drukt of dreigt, wat zich samenspannt om u tegen te werken, niets kan zich zonder Zijn wil bewegen of verroeren. Niets kan u scheiden van die God, Die u en al Zijn volk, naar Zijn voornemen geroepen heeft. Indien u hier reeds, ofschoon gebrekkig, de Heere liefhebt, dan is dat een bewijs dat Hij u met een eeuwige liefde heeft liefgehad.

Houdt moed, medereizigers naar het betere Vaderland! Aan het einde van onze weg zullen we moeten zeggen: "De Heere heeft alles welgemaakt!" En dan zijn we alles te boven! Wanneer we onze loop beëindigd hebben, zullen we ons verheugen over die dingen, waarover we hier tranen stortten. Dan zal al het donkere licht en al het kromme recht zijn. Dan zal het pas goed gezien worden wát de Heere deed meewerken ten goede. En dat zal een eeuwig danken tot gevolg hebben.

Dán zal er een volmaakt liefhebben, roemen en prijzen zijn. Daar zijn we nu nog onvatbaar voor, maar we weten dat het zalig zal zijn om God te aanschouwen, zonder zonden. En om met zovele geliefden die we hier op aarde kenden, die ons zijn voorgegaan, die op hun sterfbed soms zo reikhalzend uitzagen naar de hemel, daar te zijn waar Jezus is! Dáár zullen we geen strijd en geen moeite meer kennen. Dáár zullen we eeuwige rust en blijdschap smaken.

O wat zal dat zijn! Arme vromen, die weinig bezit van het aardse goed, woont u hier in een geringe hut? Hebt u sober voedsel? Draagt u armoedige kleding? Geen nood, Godzaligen! Wees over dit alles niet bedroefd. Uw God, Die u heeft geroepen naar Zijn eeuwig voornemen; uw God, Die u liefheeft, heeft een béter goed voor u bereid! In de hemelse woningen is voor u een plaats bereid door uw Verbonds-Middelaar Jezus. Dáár zult u in witte klederen wandelen en eeuwig verzadigd zijn met vreugde voor Gods aangezicht.

Verheugt u om uw lot! Spoedig gaat u heen. Uw verblijf is hier kort. Het is hier maar een vreemdelingsland voor u. Straks komt u in het huis van uw Vader. Leeft veel in een onderworpen verlangen naar uw hemelse woning. Verblijdt u in de hoop. Wees er zeker van, dat God alles wat u hier overkomen zal, voor u ten goede zal doen medewerken. Hij zal u leiden door Zijn raad en u daarna in heerlijkheid opnemen. AMEN.

8. AAN JEZUS GELIJK

"Geliefden, nu zijn wij kinderen Gods, en het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen. Maar wij weten, dat als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen; want wij zullen Hem zien gelijk Hij is." 1 Johannes 3: 2.

Hoe verheugd is een dienaar van de wereld die reeds veel van het aardse goed bezit, wanneer hij nog meer daarvan op het oog heeft. En wanneer hij meent te kunnen rekenen dat het hem niet ontgaan zal! Hoe blijmoedig is hij dan! Hij vleit zich, dat hij goederen opgelegd heeft voor vele jaren!

Maar wat is het aardse bezit? Hoe onzeker is het! Hoevelen hebben dit reeds jammerlijk ondervonden. En bij de dood verlaat het zijn bezitter voorgoed. Dan heeft alles, waarop men zich zo dwaas verhief, geen waarde meer.

Maar hoe gelukkig is een waar christen! De geestelijke goederen die hij bezit kan niemand hem ontnemen. Geen mot of roest kan ze verteren. Hij is hier reeds rijk in God. Hier smaakt hij reeds vrede en zalige blijdschap in zijn ziel. En wat verwacht hij op grond van Gods beloften? Een zaligheid, die geen oog gezien en geen oor gehoord heeft en die in het hart van mensen niet is opgeklommen. Johannes zegt: *"Nu reeds zijn wij kinderen van God."* En hij voegt erbij: *"het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen."*

Geliefde vrienden, mochten we in dit uur op een eenvoudige en stichtelijke wijze zó over deze woorden spreken, dat we er door opgewekt werden om God er over groot te maken. Dat onze ziel verliefd zou worden op het zalige voorrecht van Gods kinderen.

Moge dit ons voor het eerst en telkens weer uitdrijven tot Jezus, om van Hem te smeken dat Hij ons gedenken wil naar het welbehagen tot Zijn volk en dat Hij ons bezoekt met Zijn heil!

De tekst waarover we een eenvoudig woord tot stichting wensen te spreken, is genomen uit de eerste algemene zendbrief van de apostel Johannes. Ze maakt deel uit van die merkwaardige brief, die hij enerzijds schreef tot weerlegging van de zeer verderfelijke en meer en meer doorbrekende wanbegrippen van de toenmalige valse leraars, met betrekking tot de Godheid van de Verlosser en Zijn volmaakte voldoening. Anderzijds schreef hij deze brief om de eerste christenen te wapenen tegen de gevaarlijke verleiding van deze dwaalgeesten, en om hen tot een godvrezende wandel en ongeveinsde liefde tot elkaar op te wekken, tot bevestiging van hun gemeenschap aan het Evangelie. En wat kon hiertoe beter dienen, dan om de gelovigen de liefde van God voor te stellen? Een liefde, waardoor God hun Zijn Zoon had gegeven, die hen reeds hier - en straks eeuwig - gelukkig maakte. Terecht mocht hij zeggen: "Ziet hoe grote liefde ons de Vader heeft gegeven!" Ze waren kinderen van God en erfgenamen met Christus! Dit was hun onschatbaar voorrecht, ofschoon de wereld hen miskende.

Bovendien waren de christenen van die tijd aan bijzondere rampen en onheilen blootgesteld. Johannes wilde hen vertroosten door hen niet alleen te bepalen bij hetgeen hun reeds geschonken was, maar ook bij hetgeen hen in de toekomst wachtte. Hierdoor konden ze gesterkt worden tegen drukkend en dreigend leed. Hierdoor werd hun hoop verlevendigd en werden ze tot dankbare blijdschap opgewekt. Wat kan Gods kinderen méér vertroosten, mijn vrienden, dan de zekere verwachting dat ze eenmaal opgenomen zullen worden in heerlijkheid? *Ach, hadden we er een ruim inzicht in!*

We zullen:

1. Eerst de woorden van onze tekst kort verklaren.
2. Daarna de invloed overwegen die zij op een waar kind van God hebben moeten.
3. En tenslotte een woord tot opwekking erbij voegen.

1. Wat het eerste betreft: de aanspraak van de geliefde Johannes doet al direct de gezindheid van zijn hart kennen. Hij zegt: "Geliefden." Dit is een geschikte naam voor de gelovigen. De meest tere liefde van God de Vader gaat immers naar hen uit. Zie het eerste vers van dit hoofdstuk. De Vader heeft hen uit eeuwige liefde aan Zijn Zoon gegeven. De Zoon heeft uit liefde tot hen Zich overgegeven tot een verzoening. En de Heilige Geest heeft hen wedergeboren tot een levende hoop.

Johannes noemt hen hier 'geliefden'. Hij doet dit niet alleen omdat zij zijn medegelovigen zijn, die met hem één geloof, één hoop, één liefde oefenen. Niet alleen omdat ze zijn strijdgenoten zijn, die deel hebben aan zijn lijden en die met hem eenmaal als overwinnaars gekroond zullen worden. Maar ook als zijn leerlingen, als zijn geestelijke kinderen die aan zijn zorgen zijn toevertrouwd, die hij als een vader bemint.

Als zulke geliefden, met wie hij in zo'n tere betrekking staat, stelt hij hun het zalige voorrecht voor, waar zij reeds deel aan hebben. Hij zegt: "Nu zijn wij kinderen Gods." Wat een hoge staat! Het was groot voor Mozes dat hij een zoon van Farao's dochter genoemd werd. Het werd door David als iets bijzonders geacht om een schoonzoon van Israëls koning Saul te zijn. Wat moet het dan betekenen om een kind te zijn van de Allerhoogste!

Een zoon of dochter van de Almachtige! Van nature is iedere zondaar een kind des toorns, een kind van de satan. Jezus zei tot de Joden: "Gij zijt uit de vader de duivel en wil de begeerten uws vaders doen." Van nature is een mens vervreemd van het leven Gods, door de onwetendheid die in hem is. Van nature zeggen we door onze daden tot God, onze weldoende Schepper: "Wijk van ons, aan de kennis van Uw wegen hebben wij geen lust."

Maar de gelovigen aan wie Johannes schrijft zijn met hem en met al Gods kinderen, waar zij zich op aarde ook bevinden, verordineerd tot aanneming tot kinderen, naar Gods grote barmhartigheid. Zij zijn wedergeboren door de Heilige Geest. Zij zijn overtuigd van zonde, gerechtigheid en oordeel. Ze hebben God als rechtvaardig en heilig, en zichzelf als strafwaardige zondaars leren kennen, en zijn als geheel onmachtigen tot Jezus Christus gevluht. Zij geloven dat het een getrouw woord en alle aanneming waardig is, dat Jezus Christus in de wereld is gekomen om zondaren zalig te maken. In Zijn bloed hebben zij reiniging gezocht en gevonden. In de Zoon zijn zij met vrijmoedigheid toegegaan tot de troon der genade om geholpen te worden. En de eeuwige Vader heeft hen, om de genoegdoening van Christus, al hun zonde en schuld vergeven. Hij heeft hen door Zijn dierbare belofte verzekerd dat Hij nooit meer op hen zal toornen of schelden. Nu mogen zij, in God verheugd, uitroepen: "Wij zijn zeer vrolijk in de HEERE en onze ziel verheugt zich in onze God; want Hij heeft ons bekleed met de klederen des heils, de mantel der gerechtigheid heeft Hij ons omgedaan." Zo mogen ze de meest zalige blijken van Gods liefde genieten en een geopende toegang vinden tot het liefdehart van hun Vader.

Dan hebben ze zelf een innerlijke begeerte tot kinderlijke liefde en gehoorzaamheid, ja, een innerlijke begeerte om van alle zonden (zelfs van de meest begeerde) verlost te worden en in nieuwheid des Geestes te wandelen. Ze begeren om in het verborgen en in het openbaar de Heere te dienen, groot te maken en te verheerlijken. In zo'n

betrekking tot God stonden Johannes en de gelovigen aan wie hij schreef. Hij zegt: *"Nu zijn wij kinderen van God."*

Wellicht denkt u bij uzelf, mijn vrienden: 'Hoe weinig tonen wij die betrekking in de beleving van iedere dag!' Vooral u, kleingelovigen, bent zo dikwijls bevreesd voor uzelf! U zegt: 'Er is nog zoveel boosheid in mijn hart, er zijn nog zoveel onbetreunde en onbestreden zonden! Hoe weinig ernst is er in mijn wandel voor de Heere!' Ja, dit geeft u stof tot klagen en het is een reden om uw zonden te belijden voor de Heere. Maar niettegenstaande dit alles, voelt u in uw hart een keus en begeerte om in waarheid voor de Heere te leven en, mocht het zijn, om in Zijn inzetten te wandelen. Ach, u moest meer biddend werkzaam zijn! Tracht dagelijks gebruik te maken van Christus in Zijn dierbare ambten, om zo meer door het geloof te leven en als kinderen van God u te verblijden.

Johannes schreef: "Geliefden. *Nu zijn wij kinderen Gods.*" Hij wil zeggen: "Nu reeds, nu wij nog uitwonnen van de Heere, nu wij nog in de strijd zijn en veracht worden door een boze wereld, nu reeds is het ons voorrecht om een kind van God te zijn. Hoe zwak ons geloof is, hoe gebrekkig we nog zijn in alles, nu staan wij reeds in zo'n zalige betrekking tot God! Onze namen zijn reeds geschreven in het boek des levens. Wij zijn reeds in hope zalig." Maar bij alles wat zij reeds genoten was er in de toekomst nog veel dat ze mochten verwachten, namelijk een zaligheid waarvan ze op aarde geen beschrijving zouden kunnen vinden. Want deze zaligheid overtreft alle denkbeelden van sterfelijke mensen zover, dat ze er slechts van stamelen kunnen. In de toekomst wacht hun nog iets groots, iets onuitsprekelijks!

Johannes zegt: "Nu zijn wij kinderen Gods", en hij laat er op volgen: *"En het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen."* Veel is er van die zaligheid geopenbaard. Uit Gods Woord weten de gelovigen dat zij een grote zaligheid genieten zullen. In volmaakte kennis, heiligheid en blijdschap zullen zij God dienen. Eerst met de ziel en daarna met ziel en lichaam samen zullen zij in de gewesten van het licht God verheerlijken. Maar met dit alles, mijn vrienden, is er veel dat nog níét geopenbaard is. O, hoe gelukkig bent u reeds, godvrezende mensen! Let veel op wat u geniet en ook op wat u wacht. vertroost u met het uitzicht, dat een onuitsprekelijk geluk voor u is weggelegd.

Johannes zegt: "Het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen." Veel is er nog dat geen schepsel kan zeggen. Veel zou hier nog te vragen zijn, waarop het woord van de apostel tot antwoord gegeven moet worden. Men zou bijvoorbeeld kunnen vragen (niet vermetel, maar eerbiedig) *of alleen de hemel de verblijfplaats voor de vromen zal zijn, of dat ook de aarde, die dan hersteld zal zijn als vóór de val, hun zal gegeven worden.* Een andere vraag zou kunnen zijn, *of de gezaligden daar, waar ze zijn, een vaste verblijfplaats zullen hebben, of dat ze van het ene einde van het heelal naar het andere zullen reizen.* Of: *hoever zal hun kennis zich uitstrekken en hoe kan het toenemen van hun kennis overeenkomen met hun volmaaktheid?* Of: *zullen de gelovigen elkaar kennen? En als dit zo is, waaraan zullen ze elkaar dan kennen? Zullen ze de oude heiligen kennen? Wie zal die dan aan hen voorstellen? En in welke taal zullen zij met hen spreken?*

Moeten we op dit alles niet antwoorden: Het is nog niet geopenbaard wat de gezaligden zijn zullen, ook wat betreft de bijzonderheden van de heerlijkheid die ze genieten zullen.

Het is ook nog niet geopenbaard, geliefde vrienden, wat de verschillende werkzaamheden zullen zijn van hen die bekleed zullen zijn met de heerlijkheid van de zon, van de maan en van de sterren. Paulus zegt: "Een geestelijk lichaam wordt opgewekt." Maar wat is een "geestelijk lichaam"? We zouden ook kunnen vragen: "Welke zintuigen zullen we daar hebben? Zullen het dezelfde zintuigen zijn die wij hier hebben of zullen we andere krijgen?" Met één woord: "Wat zullen wij zijn?" En het antwoord is: "Het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen."

En hierin komt de Goddelijke wijsheid openbaar, want wij zijn er nog niet vatbaar voor om dit te weten zolang wij op deze aarde zijn. Dit houdt ook het verlangen levendig naar die onbekende, maar schitterend heerlijke staat waarin de gezaligden zich bevinden. Dit zal ook de zaligheid bij het genot straks verhogen, medereizigers naar het hemels vaderland! Is het niet groot en zalig, dat voor u een zaligheid is weggelegd waarvan de bijzonderheden nog niet geopenbaard zijn? Kinderen van God, tracht maar meer en meer lossen te worden van de aarde, want zij is het land van uw vreemdelingschap. Tracht maar veel te verlangen naar die stad die fundamenten heeft. Daar zult u het licht van de zon of van de maan niet meer nodig hebben. Daar zal het Lam uw Kaars zijn en de heerlijkheid van God zal u verlichten.

U zult een grote zaligheid genieten. O, wat zal dat voor u een verwisseling zijn, arme, behoeftige, verdrukte vromen! En ook voor u, die hier vaak met pijn en smart te worstelen hebt, die dikwijls op uw ziekbed ligt; die niet, zoals uw vernieuwd deel wel begeren zou, aan de onderlinge bijeenkomsten van Gods volk kunt deelnemen. O, wat zal dat voor u zijn om dan vlug en vaardig te zijn om God volmaakt te dienen! Wees nu maar stil en onderworpen. Bedenkt dat het de wil van uw Vader is dat het zo met u gesteld is. Zijn hand schikt het u toe. Het is nog maar een korte tijd en dan wordt u afgelost.

*Stapt met uw kruis maar zachtjes voort,
De dag is reeds aan 't dalen.
En vreest geen nood; een zaal' ge dood
Zal u eerlang ten hemel halen.*

Die zaligheid zult u met al Gods kinderen genieten. Ja, die zaligheid ontvangt u naar de ziel reeds bij het sterven van het lichaam. Dan wordt uw ziel van stonde aan tot Christus haar Hoofd opgenomen. Dan zult u zich reeds naar de ziel in het volmaakt kennen, liefhebben en dienen van God verheugen. Maar dit alles zal volkomen naar ziel en lichaam genoten worden wanneer Hij, zoals Johannes schrijft, zal geopenbaard zijn. Hij bedoelt hier Christus, zoals uit het vervolg van dit vers blijkt.

De openbaring van Christus in het vlees was zeer gering. Hij had geen gedaante of heerlijkheid. Hij was een worm en geen man, een smaad van mensen en veracht van het volk. Maar in de openbaring die Johannes hier bedoelt zal Hij uitnemend heerlijk in de luister van Zijn majesteit verschijnen. Dan zal Hij gezien worden door alle mensen die door alle eeuwen heen geleefd hebben. Door vromen en goddelozen, door hen die in de Heere ontslapen zijn en door verdoemden, door koningen en bedelaars, door engelen en duivelen. Dan zal Hij als Rechter op de wolken des hemels komen en door de stem van de Archangel de graven openen. Dan zal Hij de doden doen opstaan en een allesbeslissend vonnis over rechtvaardigen en goddelozen uitspreken. En terwijl de goddelozen zullen sidderen en beven, zullen de rechtvaardigen opspringen van vreugde. Jezus zal tot de goddelozen zeggen: "Gaat weg van Mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur!" Maar tot Zijn verlostten zal Hij zeggen: "Komt gij gezegenden Mijns Vaders, beërft het Koninkrijk dat u bereid is vóór de grondlegging der wereld."

O, hoe zullen zij zich dan ook verheugen over de heerlijkheid van hun Borg en Verlosser! En in die heerlijkheid zullen zij Hem gelijk zijn, zoals Johannes zegt.

O, kinderen van God, ik wens hartelijk dat u onder het gebrekkige spreken - of liever gezegd stamelen – over deze hemelse dingen, ook hemelsgezind mag zijn! Bedenkt eens, straks zult u Jezus Christus in Zijn menselijke natuur op Zijn troon zien zitten. Dit zal uw zaligheid onbegrijpelijk verhogen. Hij is de Heere van de engelen, maar Hij is uw oudste Broeder. In dezelfde menselijke natuur, waarin Hij voor u de zaligheid verwierf, zal Hij Zich dan aan u openbaren. Op de berg der verheerlijking blonk Zijn aangezicht als de zon. Wanneer die glans reeds zo heerlijk was, wat zal het dan zijn als Hij omringd door majesteit, eer en heerlijkheid op Zijn Middelaarstroon zal zitten, als het Afschijnsel van Gods heerlijkheid en het uitgedrukte Beeld van Zijn zelfstandigheid!

U vraagt wellicht: *'Zullen de gezaligden Hem in die heerlijkheid gelijk zijn?'*

Ja, beslist! Verblijdt u dan in de hoop! Hun vernederde lichamen zullen veranderd worden en aan het heerlijke lichaam van Christus gelijkvormig zijn. Zij zullen dan het beeld van de Hemelse dragen. Zij zullen aan hun verheerlijkt Hoofd gelijk zijn. Wanneer het Hoofd in eer is kan het lichaam niet in oneer blijven. Hun lichamen zullen, in gelijkvormigheid aan Christus, heilig, zonder vlek en rimpel, glanzend, vlug en vaardig zijn. Ze zullen ook met Christus heersen. Ze zullen met Hem als overwinnaars zitten in Zijn troon. Zij zullen ook deel hebben aan Zijn eer. De engelen zullen hen als "de gekochten door het bloed van Christus" erkennen en dienen. Ze zullen hen als "de heerlijken en heiligen van de hoge plaatsen", waarin de HEERE al Zijn lust heeft, hun liefde en hoogachting bewijzen.

En wat zullen we er nog meer van zeggen? De bijzonderheden en de wijze waarop zij Hem gelijk zullen zijn, is ons nog niet geopenbaard. De koningin van het Zuiden zei met betrekking tot de heerlijkheid van Salomo: "De helft is mij niet aangezegd." Maar veel meer zal dit gezegd worden door ieder die een aanschouwer van Jezus' heerlijkheid zal zijn.

Johannes noemt nog een bijzonderheid op. Hij zegt: *"Want wij zullen Hem zien gelijk Hij is."*

Het was het gebed van Jezus voor al de Zijnen: "Vader, Ik wil dat waar Ik ben ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen die Gij Mij gegeven hebt." De gelovigen zullen hun verheerlijkte Verlosser zien. Trouwens, dit zal de hemel van de hemel voor hen uitmaken! Wat zou de hemel voor hen zijn indien zij niet in de nabijheid van Jezus waren? Wat zal dat zijn om Hem te zien, ja Hem van nabij te aanschouwen, naar Wie zij zo reikhalzend verlangd hebben! Wie zal dat verklaren?

Op aarde waren ze voor zo'n heerlijk, majesteitelijk gezicht onvatbaar. Maar nadat hun vernederde lichamen veranderd zullen zijn in verheerlijkte lichamen, zullen zij daarvoor wèl vatbaar zijn. Ja, zij zullen Hem zien gelijk Hij is. Door "zien" wordt in de Heilige Schrift dikwijls bedoeld: "kennen", "een duidelijke bevatting van iets hebben." Deze bedoeling is hier niet geheel uitgesloten, wanneer we bedenken met welke duidelijke, heldere gedachten de gelovigen Jezus dan zullen aanschouwen zoals Hij geopenbaard is in heerlijkheid. Op aarde waren hun gedachten en was hun verlicht verstand nog zeer bekrompen. Maar dan zullen zij een volmaakte bevatting hebben van hetgeen zij op aarde niet of slechts ten dele kenden. In dit opzicht zullen zij (voor

zover schepselen de Oneindige kunnen kennen) door de ogen van een volmaakt verlicht verstand Hem zien gelijk Hij is.

We moeten in onze tekst echter vooral denken aan *een werkelijk "zien"*, omdat Johannes het laat volgen op de openbaring van Christus en ook op hun verheerlijking en gelijkvormigheid aan Christus. Zij zullen Jezus met de ogen van hun verheerlijkte lichamen aanschouwen. O, wat een zalig voorrecht: Jezus van nabij te zien zoals Hij is! O, gelovig volk, hoe zult u op Hem staren! In dat zien zult u zich niet kunnen verzadigen! Het zal een zielverheugend aanschouwen zijn.

*Uw blijdschap zal dan onbepaald,
Door 't licht dat van Zijn aanzicht straalt,
Ten hoogsten toppunt stijgen.*

Denk dit eens in, christen, voor zover u dit hier doen kunt, en laat dan de tranen van blijdschap langs uw wangen vloeien. O, hoe groot zal de zaligheid zijn van hen, die door Jezus verlost zijn!

Het zal dan nog niet genoeg zijn, dat zij in die zalige oorden zijn aangeland; dat ze hun lichamen verheerlijkt hebben teruggekregen en dat lichaam en ziel verenigd zijn. Het zal dan niet genoeg zijn dat ze het zalige woord gehoord hebben: "Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft dat Koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld." Het zal dan niet genoeg zijn dat ze in het gezelschap van de aartsengelen, de patriarchen, de profeten, de apostelen en de martelaars zijn; dat ze hun dierbare panden en vrienden, die ze op aarde beweend hebben, nu teruggevonden hebben, om eeuwig met hen verenigd te blijven en samen God te verheerlijken. Nee, zij zullen in het gezelschap van hun dierbare Borg, van hun verheerlijkt Hoofd zich bevinden, om op Hem te staren met innige liefde, verwondering en dankzegging. Ze zullen toegelaten worden tot Zijn bijzondere gemeenschap. Ze zullen Hem zien in Zijn verheerlijkte menselijke natuur; in die menselijke natuur, waarin Hij in de staat van Zijn vernedering voor hen geslagen en mishandeld werd; waarin Hij aan het kruis voor hen de zaligheid verworven heeft. Dit zelfde lichaam zullen zij dan met hun ogen in heerlijkheid aanschouwen.

En dit zien zal *een eeuwig zien zijn*, zonder einde. Op aarde mochten ze Jezus wel eens door het geloof aanschouwen, maar hoe spoedig was dit weer voorbij! Maar dan zullen zij altoos bij de Heere zijn en in het gezicht van Hem zich eeuwig verlustigen en verheugen. Verzadiging van vreugde zullen zij genieten bij Gods aangezicht, liefelikheden aan Gods rechterhand, eeuwig en altoos.

Wat denkt u over dit zalig voorrecht, kinderen van God? Zingt over uw geluk en juicht:

*Maar (blij vooruitzicht dat mij streelt)
Ik zal, ontwaakt, Uw lof ontvouwen,
U in gerechtigheid aanschouwen,
Verzadigd met Uw Godd'lijk beeld.*

Zwakgelovigen die mij hoort, wees wat bemoedigd! Zaait u nu met tranen, u zult eens met gejuich maaien. Het is hier uw begeerte om de dierbare Jezus door het geloof te zien en Hem te verheerlijken. Ondanks alle verdorvenheid die u aankleeft, is dat de keus van uw ziel. En ondanks alle twijfel, die u vaak alle hoop zou doen verliezen, is er een stille begeerte om met het gezaligde volk eenmaal Jezus te zien in heerlijkheid en de kroon voor Zijn voeten te werpen. Die begeerte, (ach, kon u het geloven!) zal

Jezus niet onvervuld laten. Nu is het door genade reeds uw biddend verlangen. En aan dat verlangen zal Hij, Die het Zelf opgewekt heeft, ook voldoening schenken.

Mijn vrienden, mochten wij maar allen een gegronde hoop en verwachting hebben op die zaligheid. In eerdere samenkomsten heb ik het meermalen gezegd dat het diep ongelukkig is een ongegronde verwachting te koesteren. En dat het allerrampzaligst zal zijn daarmee bedrogen uit te komen. Ach, dat ieder zich toch zou onderzoeken om zich in een zaak van zoveel gewicht niet te misleiden voor de eeuwigheid!

Wat een geluk is uw deel, kinderen van God! Johannes zegt in het eerste vers van dit hoofdstuk: "Daarom kent ons de wereld niet." Verachten en mishandelen de werelddienaars u vaak? Geen wonder! De apostel noemt de reden ervan: Het is omdat zij God niet kennen. Gods vijanden kunnen uw vrienden niet zijn. Jezus zei: "Indien zij u haten, weet dat zij Mij eer dan u gehaat hebben." Maar geen nood! U hebt het nu gehoord: U bent reeds nu geliefde kinderen van God. En eenmaal wordt u uit de strijdende Kerk gebracht in de triomferende.

Wellicht is uw woestijnreis maar kort meer. Spoedig is zij volbracht en dan komt u in uw hemels vaderland bij al uw lievelingen, ja, wat meer zegt: bij Jezus, uw Heere. Dan zult u Hem gelijkvormig zijn en Hem zien gelijk Hij is. Wat is onze verdrukking en smaad, vergeleken bij dit alles? Het is maar een lichte verdrukking die zeer haast voorbijgaat en die een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht van heerlijkheid werkt. Het lijden van deze tegenwoordige tijd is niet te waarden bij de heerlijkheid die aan ons zal geopenbaard worden.

2. Ik heb gezegd dat ik in de tweede plaats nog even zou stilstaan bij de invloed die deze waarheid op het gemoed van een waar kind van God hebben moet.

- Ten eerste moet de zekerheid, die u, gelovigen, reeds hebt van uw zaligheid, u in dankbaarheid doen leven. Johannes zegt: "Wij weten, dat als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem gelijk zullen zijn, want wij zullen Hem zien gelijk Hij is." Johannes wist dit op vaste gronden. God heeft het in Zijn Woord geopenbaard door Zijn plechtige beloften, die zeker vervuld zullen worden. Johannes wist het óók omdat Christus reeds verheerlijkt was. En u weet het ook, vrienden van God, welk een zaligheid voor u is weggelegd. O, hoe moest de zekerheid van uw geluk uw hart doordringen en u tot dankbaarheid opwekken! God heeft u zo'n grote liefde bewezen, om u in Zijn Zoon de zekere verwachting van deze zaligheid te schenken. Roept dan steeds uit: "Loof de HEERE, mijn ziel, en al wat binnen in mij is, Zijn heilige Naam!"
- Ten tweede moet deze waarheid, dat u zo'n zaligheid wacht, u los maken van de zonden. "Een ieder die deze hoop op Hem heeft, die reinige zichzelf, gelijk Hij rein is." Gelovigen, eenmaal zult u Jezus volmaakt gelijk zijn. Dan moet u hier reeds trachten Zijn beeld gelijkvormig te worden. U moet steeds begeren in heiligmaking toe te nemen. Zij, die zo'n hemelse roeping deelachtig zijn, moeten een afkeer van de zonden hebben. O, dat het steeds op uw hart gedrukt zou zijn, Godvrezende mensen, dat u, door eeuwige liefde, van zondeslaven tot kinderen van God bent aangenomen! U bent door zo'n hoge prijs gekocht en daarom geroepen om heilig voor Gods aangezicht te leven. Want God is heilig en heeft lust tot reinheid.
- Ten derde moet de waarheid van onze tekst op hen, die door genade deel aan Christus en een gegronde hoop op de zaligheid hebben, een bemoedigende en ver-

troostende invloed uitoefenen. Hier reeds te weten een kind van God te zijn, omdat God het getuigt en aan het hart bevestigt, moet onder alles wat drukt en dreigt, bemoedigen en vertroosten.

Vromen, al wordt u als kinderen gekastijd, uw Vader doet dit tot uw nut. U bent geen bastaarden, maar zonen. O, kust dan de roede! Ondanks Zijn slaande hand denkt de Heere aan u in ontferming en Hij beproeft Zijn volk niet boven vermogen. Hij weet wat maaksel u bent en Hij denkt eraan dat u stof bent. Hoe bemoedigend is de gedachte voor u: "Ik ben Gods kind! Ik ben Zijn gunstgenoot! In al mijn benauwdheden is de Heere met mij benauwd. Hij ontfermt Zich over mij, meer dan een vader over zijn kinderen."

Hoe vertroostend zijn de woorden die wij eenvoudig overdacht hebben! U zult spoedig afgelost worden. Dan zal uw droefheid verwisseld worden in blijdschap, uw strijd in overwinning. Dan zult u niet meer uitwonen van de Heere. Maar dan zult u daar zijn en eeuwig blijven waar geen rouw of geschrei meer zijn zal en waar God alle tranen van uw ogen zal afwissen.

- Tenslotte: de overdachte waarheid moet met onderwerping doen verlangen naar de hemel. U, die de Heere vreest, zou de aarde meer als onder de voet, de hemel in het oog en Jezus in het hart moeten hebben. Dan zou u uw weg door dit tranendal moedig verder reizen. O, u zou hier meer als vreemdeling moeten verkeren en steeds leven in een onderworpen verlangen om bij Jezus en bij de schare van de reeds gezaligden te zijn. Het moge u steeds gegeven worden in uw geest, door het geloof te aanschouwen wat u eens met uw ogen zien zult, opdat u zo meer en meer losgemaakt en ontbonden wordt van de aardse banden die u nog zo dikwijls aan het stof binden. Uw wandel moge meer hemelsgezind zijn, opdat het woord van de apostel Paulus op u niet van toepassing zal zijn " ... dewelke aardse dingen bedenken." Het moge liever op u van toepassing zijn wat hij er op laat volgen: "Maar onze wandel is in de hemelen, waaruit wij ook de Zaligmaker verwachten." Ach, dat de invloed van de dierbare waarheid die wij in 't kort hebben overdacht, geliefde vrienden, op het hart van ons allen een gezegende uitwerking moge hebben, en wij er tot onze beschaming, opwekking, bemoediging en vertroosting winst mee zouden doen voor onze onsterfelijke zielen.

3. **Laten we er in de derde plaats een kort woord van toepassing bij voegen.**

Ik vertrouw dat allen die dit woord in dit uur gehoord hebben, zullen hebben opgemerkt dat ik u voorstelde hoe een zondaar, die van nature een kind des toorns is, een kind van God wordt. Ik heb er iets van gezegd wat hij leert kennen, gevoelen en voor God belijden, maar ook hoe hij tot Jezus vlucht en Hem voor eigen hart leert omhelzen.

Vraagt uzelf nu voor de Heere af en onderzoekt uzelf voor Zijn aangezicht of dit bij u plaats gehad heeft. Indien u hier nog vreemd aan bent, dan bent u werkelijk nog diep ongelukkig, ook al is het dat u zich van vele anderen onderscheidt omdat u de genademiddelen zoveel u kunt bijwoont. Het ene nodige ontbreekt u dan nog. U mist dan namelijk de gerechtigheid van Jezus, die u alleen door de weg van waarachtige bekering ontvangen kunt. Bedenkt het toch, indien u op de grond van uw eigengerechtigheid blijft zitten, zal deze u eenmaal ontvallen! En wat zal dit vreselijk erg zijn voor mensen, die telkens in de gelegenheid waren om Gods Woord te horen, vermaand te worden en opgewekt te worden, zoals er ook nu van Godswege weer arbeid aan u besteed is.

Is het nog niet geopenbaard in de bijzonderheden wat Gods kinderen genieten zullen, het toekomstige lot van hen die in Christus hun zaligheid niet gezocht hebben, die zich niet bekommerden over het voorrecht om een kind van God te zijn, dat is óók wat de afgrijselijke omstandigheden betreft, die de rampzaligheid verzwaren zullen, niet bekend! Wij weten volgens Gods getuigenis, dat zij tot straf zullen lijden het eeuwig verderf. De Bijbel spreekt over "een worm die niet sterft en een vuur dat niet uitgeblust wordt."

O, dat wij allen, lieve vrienden, zouden trachten de toekomende toorn te ontvlieden! Het zal ondraaglijk zijn onder wening en knersing der tanden het loon van de ongerechtigheid te ontvangen. U hebt dikwijls - en wellicht ook nu - indrukken gehad van het gewicht van deze zaak. Werkt deze indrukken niet weg! Leert biddend gehoor te geven aan de stem die God door Zijn Woord in uw hart roept: "Verlaat de slechtigheden en leeft en treedt in de weg des verstande." Wat zou het vreselijk zijn Jezus te zien als Rechter, Die u zou moeten straffen, omdat u Zijn geboden versmaad hebt.

O, dat u, die hier nu wellicht met een bewogen gemoed neerzit, uzelf aan de macht en gewilligheid van Jezus zou aanbieden! Hij roept nog! Hij wil nog aan mensen, die de dood verdiend hebben, het leven geven; arme zondaars wil Hij tot kinderen van God maken. Zoekt het nergens buiten Hem! Zoekt het niet in uw plichtsbetrachtingen. U zou er maar een zandgrond van maken, zoals ik u al meer gezegd heb. Smeekt om de werking van Gods Geest. Hij kan u onderwijzen en u leren van de weg die u gaan moet.

En u die God zoekt, bent u nog steeds bevreesd of u wel tot Gods kinderen behoort?

En kunt u zich daarom met de overdachte waarheid niet troosten? Die kinderlijke gestalte die wij u voorgesteld hebben vindt u niet in uzelf, tenminste niet zoals u dit wenst. En daarom vreest u dat u nog geen kind van God bent.

U hebt wel gehoord dat we door de wedergeboorte, door de vernieuwing van het hart door de Heilige Geest, uit de macht van de duisternis tot het Koninkrijk van Christus overgebracht moeten worden. Welnu, tracht dan eens na te gaan of u geen kennis hebt aan die eerstelingen van Gods Geest. Werd u niet ontdekt aan uzelf? Leerde u niet als een verslagen zondaar naar Jezus vragen? Bent u niet tot Hem gevlucht om door Zijn bloed gereinigd en door Zijn Geest geheiligd te worden? Er zijn volgens Gods Woord ook zuigelingen in de genade, zowel als jongelingen, mannen en vaders! Onderzoekt u voor de Heere, Die op de bodem van uw hart ziet, of uw leven, uw element, in de wereld en haar vermaken is. Zou u met hen die, zoals Johannes zegt, Gods kinderen niet kennen, omdat zij God niet kennen, kunnen delen in hun genoegens, in het leven naar het goeddunken van hun hart? Bidt en smeekt u niet aan de troon van Gods genade om Jezus? Verlangt u niet dat Hij alles aan u doen zal wat er aan u gedaan moet worden? Dat Hij u geheel tot Zijn eigendom zal maken? Wenst u hier niet reeds Jezus gelijkvormig gemaakt te worden? Begeert u Hem niet te zien door het geloof? Ziet u geen dierbaarheid in Hem? Ja, wat zeg ik, is er, hoe donker het ook dikwijls in uw hart is, wel iets in hemel of op aarde voor uw ziel bóven Hem te schatten?

Smeekt veel om geloofslicht, want dit ontbreekt u nog. Smeekt er veel om, opdat u mag zien hetgeen u geschonken is, en opdat u de Heere voor alles wat u reeds van Hem ontvangen hebt, de eer zou kunnen geven. Begeert van de Heere Jezus dat Hij u kracht zal schenken om Hem voor uw hart volkomen te omhelzen; om op Hem, als op de enige Rotssteen neer te zinken, opdat u op die Grond gelovig en vast zou staan en

zeggen: "Nu weet ik dat ik Gods kind en lieveling ben en dat ik ook Jezus eens gelijkvormig zal zijn, en Hem zal zien gelijk Hij is!"

Ja, oprechten, eens zal alle duisternis ook voor u licht gemaakt worden. Dan zullen al uw begeerten vervuld worden. Dan zult u met al Gods kinderen, die u hier reeds beminde en met wie u zo graag omging, u eeuwig verblijden over hetgeen u dan zal geopenbaard worden! Wat zal dat eenmaal zijn wanneer u die Jezus, Die u op aarde, hoewel onder veel ongeloof en twijfel, voor uw hart begeerde, zien zult in heerlijkheid! Dan zult u Hem volmaakt danken voor alles wat Hij u hier geschonken heeft, maar waarvoor u Hem hier zo weinig gedankt en verheerlijkt hebt!

O, misschien vloeien de tranen langs uw wangen, terwijl ik u in `s Heeren Naam deze bemoedigende woorden toeroep! Misschien zucht u biddende tot Jezus en roept u uit: "O dierbare Jezus, dat dit mijn deel zou mogen zijn! Bewerk mij door Uw kracht! Breng mij af van alles buiten U en doe mij U omhelzen, u danken en prijzen, opdat ik hier reeds Uw lof mag vermelden en straks eeuwig met al Uw verlost en Uw liefde groot mag maken!"

Welnu, houdt biddend aan. Jezus zal het maken! De ogen die eens gezien hebben, zullen niet terug zien. En zij die Jezus hier als hun Koning begeerden, zullen eeuwig zijn waar Hij is.

Ik heb nogal uitgebreid gesproken en de tijd enigszins uit het oog verloren. Het onderwerp was mij zo dierbaar, lieve vrienden en vriendinnen des Heeren, dat ik bijna niet op kon houden. Maar nu moet ik eindigen.

O, wat zal het zalig zijn, geliefden, wanneer geen tijd ons meer binden zal en wanneer we niet meer van elkaar gescheiden zullen worden! Daar, waar het voor onze zielen zo zalig zal zijn behoeven we nooit meer weg te gaan!

Wat is het voorrecht van Gods volk groot! We hebben het gehoord: Nu zijn zij reeds kinderen van God en het is nog niet geopenbaard wat zij zijn zullen. Maar dit weten zij: Straks zijn ze bij Jezus, hun Heere. Vertrouwt u veel met deze woorden! Verblijdt u over Gods liefde. Maar gedraagt u ook in de kracht van Christus als kinderen van God, als erfgenamen van een zo grote zaligheid.

Hier wordt uw geloofsgezicht dikwijls verduisterd door nevels van onkunde en twijfel, en vooral door zondige afwijkingen, waarover u telkens nog tranen storten moet. Tracht veel om de Heilige Geest te vragen en door Zijn invloed in de nabijheid van Jezus te leven en te wandelen. En vertroost u dan, dat u eenmaal van zonde en leed verlost zult zijn. Dan zult u dáár zijn, waar u zich zult verlustigen in de nabijheid van uw dierbare Verlosser.

Ja, Godvrezende mensen, zo is het! De gehele hel kan uw verwachting niet beschamen of uw hoop verijdelen. U zult Jezus zien zoals Hij is. O, dat zal een zalig zien zijn op uw Heere, op uw oudste Broeder, Die u liefhad, Die u van uw zonden gewassen heeft en Die u gemaakt heeft tot koningen en priesters, Gode en Zijn Vader. Ja, u zult Hem met al de gezaligden, die Hij kocht met de prijs van Zijn bloed, toebrengen de eer, de lof, de aanbidding en de dankzegging.

Nogmaals, daar zult u met al uw lieve broeders en zusters, met wie u op aarde - ofschoon nog gebrekkig - Jezus diende, de kronen voor Zijn voeten werpen en in eeuwige verwondering uitroepen: "Gij Heere! zijt waardig te ontvangen de heerlijkheid en de eer en de kracht!"

Hier is het reeds zo zielverkwikkend om met het geloofsoog op deze zaken te staren en er iets van te gevoelen. Wat zal dan het genot zelf zijn? Het zal alles wat u erover gedacht, gehoord of gesproken hebt, oneindig ver overtreffen!

Dit weet u: u zult onuitsprekelijke zaligheid genieten en in een zieldoortintelende vreugde, in de nabijheid van uw Koning en Zijn heilige engelen uitroepen: "Hem Die op de troon zit en het Lam zij de majesteit en de heerlijkheid!" Ja, de gehele hemel zal weergalmen wanneer het loflied zal worden gezongen, waarvan de inhoud zal zijn: *"Amen! De lof en de heerlijkheid en de wijsheid en de dankzegging en de kracht en de sterkte zij onze God, in alle eeuwigheid. Amen!"* Ja, Amen.